न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७५/०७६

न्याय परिषद सचिवालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

न्याय परिषदका सम्माननीय अध्यक्ष, माननीय सदस्य तथा सचिवज्यूको सामूहिक तस्बिर ।

न्याय परिषदको बैठकमा सम्माननीय अध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू ।

न्याय परिषद सचिवालयले आयोजना गरेको अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै न्याय परिषदका सचिव ।

न्यायाधीश दरबन्दी पुनरावलोकन सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतमा
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश तथा माननीय न्यायाधीशज्यूहरूसँग गरिएको अन्तर्क्रिया ।

Judicial Council Secretariat
Ramshahpath, Kathmandu
Website : htpps://www.jcs.gov.np

Phone Number
977-01-4200775
977-01-4200776
977-01-4200777
977-01-4200778 (Secretary)

E-mail :
info@jcs.gov.np
complaint@jcs.gov.np
maskebari@jcs.gov.np
gunaso@jcs.gov.np
it@jcs.gov.np

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको
वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७५/०७६

प्रकाशक
न्याय परिषद सचिवालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०७५/०७६

प्रकाशन संख्या :

प्रकाशक : न्याय परिषद सचिवालय, रामशाहपथ, काठमाडौं

सर्वाधिकार © : न्याय परिषद सचिवालय

फोन नं. ०१-४२००७७५, ०१-४२००७७६, ०१-४२००७७७

Website: www.jcs.gov.np

E-mail: info@jcs.gov.np

डिजाइन तथा मुद्रण : अल मिडिया सोलुसन प्रा.लि., बागबजार, काठमाडौं

न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू

सम्माननीय अध्यक्ष

श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा.

माननीय सदस्य

श्री उपेन्द्र यादव

माननीय सदस्य

श्री दीपककुमार कार्की

माननीय सदस्य

श्री रामप्रसाद सिटौला

सचिव

श्री देवेन्द्रराज ढकाल

न्याय सेवा आयोगका पदाधिकारीहरू

सम्माननीय अध्यक्ष
श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा.

माननीय सदस्य
श्री उपेन्द्र यादव

माननीय सदस्य
श्री दीपककुमार कार्की

माननीय सदस्य
श्री उमेशप्रसाद मैनाली

माननीय सदस्य
श्री अग्निप्रसाद खरेल

सचिव
श्री देवेन्द्रराज ढकाल

प्रतिवेदन अवधिमा रहनुभएका न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू

श्री ओमप्रकाश मिश्र
अध्यक्ष

श्री दीपकराज जोशी
सदस्य

श्री शेरबहादुर तामाङ
सदस्य

श्री भानुभक्त ढकाल
सदस्य

श्री पदमप्रसाद वैदीक
सदस्य

श्री रामप्रसाद सिटौला
सदस्य

प्रतिवेदन अवधिमा रहनुभएका न्याय सेवा आयोगका पदाधिकारीहरू

श्री ओमप्रकाश मिश्र
अध्यक्ष

श्री दीपकराज जोशी
सदस्य

श्री शेरबहादुर तामाङ
सदस्य

श्री भानुभक्त ढकाल
सदस्य

श्री उमेशप्रसाद मैनाली
सदस्य

श्री अग्निप्रसाद खरेल
सदस्य

सर्वोच्च अदालत
काठमाडौं, नेपाल

प्रधान न्यायाधीश

मन्तव्य

नेपालको संविधानको धारा १३८ बमोजिम न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगले आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूसमक्ष पेश गर्ने प्रावधान छ। सोही प्रावधान अनुरुप न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको अध्यक्षको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूसमक्ष पेस गर्न पाउँदा गर्व महसुस गरेको छु।

स्वतन्त्र, निष्पक्ष, सक्षम न्यायपालिका प्रजातन्त्रको आधारस्तम्भ हो। नेपालको संविधानले प्रस्तावनामा नै स्वतन्त्र, निष्पक्ष, सक्षम न्यायपालिकाप्रति प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ। न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, बर्खासी तथा अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी संविधानले न्याय परिषदलाई प्रदान गरेको छ भने न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा तथा विभागीय सजाय सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी न्याय सेवा आयोगलाई दिएको छ। यस अर्थमा न्यायपालिकालाई स्वतन्त्र राख्न, यसको निष्पक्षता कायम राख्न, सक्षम बनाउन यी दुई संवैधानिक निकायको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको छ।

वर्तमान नेपालको संविधान जारी भई लागु भएपश्चात् न्याय परिषद ऐन, २०७३ र न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ समेत पारित भई उक्त ऐनहरूलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि न्याय परिषद नियमावली, २०७४ तथा न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ समेतका आधारमा कार्य सञ्चालन हुँदै आएको छ। यसका अतिरिक्त न्याय परिषदले विभिन्न निर्देशिकाहरूसमेत बनाई आफ्नो कार्यलाई थप प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउने प्रयास गरेको छ।

नेपालको संविधानको धारा १३८ बमोजिम सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूसमक्ष पेस गरेको यो चौथो वार्षिक प्रतिवेदन हो। प्रस्तुत प्रतिवेदनमा न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगले आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा सम्पादन गरेका सम्पूर्ण कार्य र गतिविधिहरू समावेश गरिएको छ। यसका अलावा न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको संयुक्त सचिवालयको रूपमा रहेको न्याय परिषद सचिवालयले निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको वार्षिक कार्य योजनाको समीक्षा, न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको आफ्नो कार्यसम्पादनका क्रममा आइपरेका समस्या तथा चुनौती एवं ती समस्या निराकरण गर्नका लागि सुधार गर्न सकिने क्षेत्रहरूसमेत प्रस्तुत प्रतिवेदनमा औंल्याइएको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनले सरोकारवालाहरूलाई न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगद्वारा सम्पादित काम कारबाही र गतिविधिहरूको यथेष्ठ जानकारी दिने कुरामा म विश्वस्त छु।

अन्त्यमा, प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्न र पारित गर्ने क्रममा प्राप्त सक्रिय सहभागिताप्रति न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगका माननीय सदस्यहरूप्रति आभार व्यक्त गर्दै हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। यसैगरी, प्रस्तुत प्रतिवेदनलाई तयार गरी अन्तिम रुप दिन सहयोग पुऱ्याउनुहुने न्याय परिषदका सचिवलगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

२०७६, पौष

चोलेन्द्र शम्शेर ज.ब.रा.
प्रधान न्यायाधीश
एवं
अध्यक्ष, न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोग

सम्पर्क नं. : +५७७-१-४२००७०० , +५७७-१-४२००७०८, रामशाहपथ, काठमाडौं,पोष्ट बक्स नं. : २०४३८,
ईमेल :cjs@supremecourt.gov.np, cjnsecretariat@gmail.com, वेवसाईट : www.supremecourt.gov.np

विषय-सूची

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि १

परिच्छेद - २

आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको समीक्षा

२.१ पृष्ठभूमि ५
२.२ समीक्षा..... ६
२.३ कार्ययोजना कार्यान्वयन सम्वन्धमाः १३

परिच्छेद - ३

न्याय परिषद

३.१ न्याय परिषदको संरचना..... १४
३.२ न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार १४
३.२.१ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिससम्बन्धी..... १५
३.२.२ न्यायाधीशको सरुवा र काजसम्बन्धी १५
३.२.३ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीश तोक्नेसम्बन्धी १६
३.२.४ मेलमिलाप परिषदमा अध्यक्ष नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्नेसम्बन्धी..... १६
३.२.५ नेपाल न्यायिक प्रतिष्ठानमा कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्नेसम्बन्धी १६
३.२.६ अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी १६
३.२.७ सिफारिस तथा परामर्शसम्बन्धी १९
३.२.८ अन्य व्यवस्थापकीय कार्यसम्बन्धी..... २०
३.२.९ न्यायाधीशको तालिमसम्बन्धी विषयमा निर्देशन दिने २१
३.२.१० न्याय प्रशासनसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराउने..... २२
३.२.११ नेपाल सरकारसँग सम्पर्क २२

परिच्छेद - ४

न्याय परिषदबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

४.१ न्याय परिषदको बैठक तथा निर्णय संख्या..... २३
४.२ परिषदका निर्णयहरूको विषयगत विवरण..... २४
४.३ अदालतहरूमा न्यायाधीशको दरबन्दी र पूर्तिको अवस्था २५
४.४ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीशको सिफारिस २९

४.५ मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सिफारिस २९
४.६ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिस ३०
४.७ न्यायाधीशहरूको सरुवा, काज तथा पदस्थापन सिफारिस ३४
४.८ सैनिक विशेष अदालतको अध्यक्षमा सिफारिस ३७
४.९ न्यायाधिकरणहरूको अध्यक्षमा सिफारिस ३७
४.१० विशेष अदालतमा अध्यक्ष तथा सदस्य सिफारिस ३९
४.११ काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा सिफारिस ४०
४.१२ पुनर्निमाण प्राधिकरण पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा सिफारिस ४०
४.१३ राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानको कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्तिको लागि सिफरिस ४०
४.१४ उजुरी तथा अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी विवरण ४१
४.१५ जिल्ला न्यायाधीशको रिक्त पदमा प्रतिशत निर्धारण ४७
४.१६ न्यायाधीशको दरबन्दी पुनरावलोकनका लागि उच्च स्तरीय समिति गठन ४७
४.१७ जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दी हेरफेर र मिलान ४८
४.१८ परामर्श/नीतिगत/विविध निर्णयहरू ४९
४.१९ उत्कृष्ट न्यायाधीश छनौट ५०

परिच्छेद - ५

न्याय सेवा आयोग

५.१ परिचय ५१
५.२ न्याय सेवा आयोगको काम, कर्तव्य तथा अधिकार ५१
५.२.१ नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा र बढुवा ५२
५.२.२ नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूलाई विभागीय कारबाहीको परामर्श ५२
५.२.३ जिल्ला न्यायाधीशको पदमा नियुक्तिका लागि परीक्षा सञ्चालन र सिफारिस ५२
५.२.४ अन्य व्यवस्थापकीय कार्य ५३

परिच्छेद - ६

न्याय सेवा आयोगबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

६.१ आयोगको बैठक तथा निर्णय संख्या ५४
६.२ आयोगका निर्णयहरूको विषयगत विवरण ५५
६.३ नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको नियुक्ति सिफारिस ५५
६.३.१ प्रतिवेदन वर्ष २०७५/०७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट भएका नियुक्तिसम्बन्धी सिफारिस ५७

६.३.१.१ न्याय सेवाका विशिष्ट श्रेणीका अधिकृतमा बढुवा नियुक्ति तथा पदस्थापन सिफारिस ५७
६.३.१.२ राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको पदमा खुला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्ति तथा पदस्थापन सिफारिस.....५८
६.३.१.३ राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीमा खुल्ला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्ति तथा पदस्थापनको सिफारिस ५८
६.३.१.४ राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीमा खुल्ला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्तिको सिफारिस.५९
६.४ नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको सरुवा सिफारिस ६०
६.५ पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन समिति ६२
६.६ प्रतिशत निर्धारण.....६२
६.७ विज्ञापन.....६४
६.८ राय परामर्श.....६५
६.९ नीतिगत निर्णय/विविध ६६

परिच्छेद -७

न्याय परिषद सचिवालय

७.१ सचिवालयको संगठन संरचना ६७
७.२ न्याय परिषदको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार.....६८
७.३ न्याय परिषद सचिवालयको काम, कर्तव्य र अधिकार ६८
७.३.१ अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने.....६९
७.३.२ बैठक व्यवस्थापन गर्ने ७०
७.३.३ निर्णय कार्यान्वयन ७०
७.३.४ सहयोगात्मक कार्य ७०
७.३.५ विभिन्न तालिम गोष्ठी, अन्तरक्रिया आदि सञ्चालन गर्ने.....७१
७.३.६ राष्ट्रपतिसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेस गर्ने व्यवस्था मिलाउने ७१
७.३.७ विविध ७१
७.४ न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित कामहरूको विवरण ७१
७.४.१ अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य.....७१
७.४.२ बैठक व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य.....७२
७.४.३ निर्णय कार्यान्वयनसम्बन्धी.....७२
७.४.४ वार्षिक प्रतिवेदन एवम् बुलेटिन प्रकाशनसम्बन्धी कार्य ७३
७.५ न्यायाधीशहरूको अवकाश/राजीनामा/पदमुक्त सम्बन्धी विवरण ७३

७.६ वैदेशिक भ्रमण/तालिम ७५
७.७ न्याय परिषद सचिवमा नियुक्ति तथा सरुवा ७५
७.८ न्याय परिषद सचिवालयमा सरूवा तथा पदस्थापन ७५
७.९ अनुशिक्षण एवम् अन्तरक्रिया कार्यक्रम ७६
७.१० आ.व.२०७५/०७६ को न्याय परिषद सचिवालयको वित्तीय स्थिति ७८

परिच्छेद - ८

समस्या, चुनौती र सुधारका क्षेत्रहरू

८.१ जनशक्ति ८१
८.२ अनुगमन तथा निगरानीको कार्य ८२
८.३ भौतिक संरचना ८३
८.४ अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्धनात्मक कार्य ८३
८.५ बजेट तथा स्रोत साधन ८४
८.६ सरोकारवाला निकायसँग समन्वय ८४
८.७ सूचना प्रविधिको प्रयोग ८५

अनुसूचीहरू ८६
न्याय परिषदका पूर्व पदाधिकारीहरू १२४
न्याय सेवा आयोगका पूर्व पदाधिकारीहरू १२६

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

सरकारका अंगहरूमध्ये न्यायपालिका एक महत्त्वपूर्ण अंग हो । न्यायपालिकालाई स्वतन्त्रता र सक्षमता प्रदान गर्नको लागि संविधानमा न्यायाधीशहरूको नियुक्ति सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही, बर्खासी गर्नको लागि आवश्यक संयन्त्रको रूपमा न्याय परिषदको व्यवस्था गरिएको छ । स्वतन्त्र न्यायपालिकाले मात्र नागरिकको हक अधिकारको संरक्षण प्रदान गर्नका साथै राज्यका अंगहरूबिचको, राज्य र नागरिकबिचको तथा नागरिक नागरिकबिचको विवादको छिनाफानो गरी संविधान तथा ऐन कानूनको उपयुक्त व्याख्या गर्न सक्दछ ।

न्यायपालिकाको इतिहासलाई हेर्दा राणाकालमा न्यायपालिका कार्यपालिकाभित्र एउटा निकायका रूपमा रहेको थियो जसलाई कार्यपालिकाबाट छुट्याउन १९९७ सालमा प्रधान न्यायालयको स्थापना गरिएको थियो । नेपालको अन्तरिम शासन विधान, २००७ ले नेपालमा एक प्रधान न्यायालय रहने जसमा एकजना प्रधान न्यायाधीश र चारजना न्यायाधीश रहने व्यवस्था गरिएको र प्रधान न्यायाधीश र न्यायाधीशहरू श्री ५ बाट नियुक्ति गर्ने व्यवस्था गरिएको थियो । २०१३ सालमा सर्वोच्च अदालत ऐन जारी गरी प्रधान न्यायालय ऐन, २००८ लाई प्रतिस्थापन गरियो । जसले प्रधान न्यायाधीश र अन्य चार जना स्थायी न्यायाधीश रहने जसको नियुक्ति मन्त्रीमण्डलको सल्लाहअनुसार श्री ५ बाट गर्ने प्रबन्ध गरियो। नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०१५ मा न्यायपालिकासम्बन्धी व्यवस्था गर्नुको साथै प्रधान न्यायाधीश र अन्य आवश्यक न्यायाधीश रहने व्यवस्था गरिएको थियो । प्रधानमन्त्री र आवश्यक सम्झेमा सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशसँग परामर्श गरी श्री ५ बाट प्रधान न्यायाधीश नियुक्त गर्ने र प्रधान न्यायाधीशसँगको परामर्शमा सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशहरू श्री ५ बाट नियुक्त गर्ने व्यवस्था कायम गरिएको थियो । नेपालको संविधान, २०१९ ले पनि सर्वोच्च अदालतको व्यवस्था कायम राख्दै प्रधान न्यायाधीशका अलावा अन्य छ जना न्यायाधीश रहने व्यवस्था गरिएको थियो । प्रधान न्यायाधीश र अन्य न्यायाधीशहरू श्री ५ वाटै नियुक्त गर्ने व्यवस्था गरिएको थियो । सोही संविधानअनुसार न्याय प्रशासन सुधार

ऐन, २०३१ लागु भएपछि अदालतको तहलाई फेरबदल गरी सर्वोच्च अदालत, क्षेत्रीय अदालत, अञ्चल अदालत र जिल्ला अदालत गरी चार तहका अदालत कायम गरियो । क्षेत्रीय अदालतमा प्रधान न्यायाधीशसँगको परामर्शमा श्री ५ बाट न्यायाधीश नियुक्त गरिने र अञ्चल र जिल्ला अदालतमा प्रधान न्यायाधीशको सल्लाहमा श्री ५ को सरकारले न्यायाधीश नियुक्ति गर्ने प्रावधान राखिएको थियो ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ ले पहिलो पटक न्यायाधीश नियुक्तिलगायतका विषयमा सिफारिस गर्नका लागि परिषदीय प्रणालीको अवधारणालाई आत्मसात् गरेको थियो । उक्त संविधानको धारा ९३(१) ले संविधानबमोजिम न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही, बर्खासी र न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य कुराहरूको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन एक न्याय परिषद रहने व्यवस्था गऱ्यो ।

उपरोक्त संवैधानिक व्यवस्थाबमोजिम न्याय परिषद ऐन, २०४७ जारी भई २०४७ साल पौष ३ गते न्याय परिषदको पहिलो बैठक बसी न्याय परिषद सचिवालयको स्थापना गर्ने निर्णय भएकाले सोही दिनलाई न्याय परिषद दिवसको रूपमा मनाउँदै आएको छ ।

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा स्वतन्त्र, निष्पक्ष र सक्षम न्यायपालिकाको परिकल्पना गरिएको छ । प्रस्तावनामा परिलक्षित उपरोक्त कुरालाई सार्थकता प्रदान गर्नको लागि न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही, बर्खासी र न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य विषयको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन परिषदीय प्रणालीको अवलम्बन गरी नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ बाट शुरूवात गरिएको यस प्रणालीलाई यसको संरचनामा केही फेरबदलसहित नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ एवम् २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधानमा समेत निरन्तरता दिइएको छ ।

संविधानतः न्याय परिषदको प्रमुख कार्य न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही र न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य विषयको सिफारिस गर्नु र परामर्श दिनु हो । न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले न्यायाधीश नियुक्तिको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन न्यायाधीश भइरहेको वा न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेको व्यक्तिको वैयक्तिक विवरण अद्यावधिक गर्ने जिम्मेवारी परिषदलाई सुम्पेको छ । यसैगरी न्यायाधीशको काम कारबाही तथा आचरणको नियमित निगरानी तथा अनुगमन गर्नेलगायतका जिम्मेवारी पनि न्याय परिषदमा निहित रहेको छ । यस अतिरिक्त ऐनले न्यायाधीशले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता बनाई लागू

गर्ने गराउने, न्याय प्रशासनसम्बन्धी विविध विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने, न्यायाधीशको तालिम तथा प्रशिक्षणका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई पाठ्यक्रमलगायतका विषयमा आवश्यक निर्देशन दिने जस्ता न्याय प्रशासनको गुणस्तरीयता अभिवृद्धि गर्ने विषयलाई समेत न्याय परिषदको कार्यक्षेत्रभित्र समेटिएको छ । न्याय परिषदको काम कारबाहीलाई व्यवस्थित गर्न न्याय परिषद ऐन, २०७३ तथा न्याय परिषद नियमावली, २०७४ जारी भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् ।

नेपालको संविधान, न्याय परिषद ऐन, २०७३ र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ अनुसार न्याय परिषदलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये न्यायाधीश नियुक्ति गर्ने प्रयोजनको लागि संविधान तथा न्याय परिषदले तोकेका आवश्यक योग्यता परीक्षण गरी उपयुक्त व्यक्तिहरूलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तअनुसार नियुक्तिको लागि यथासमयमै सिफारिश गर्ने गरिएको छ । अनुशासनसम्बन्धी कारबाहीको क्रममा यस आर्थिक वर्षमा संविधान तथा न्याय परिषद ऐनको परिधिभित्र रहेर न्याय परिषद सचिवालयको सहयोगमा न्यायाधीशउपर परेका उजुरीहरूलाई अनुसन्धान तथा जाँचबुझ गरी न्यायाधीशहरूलाई ध्यानाकर्षण गर्ने, सचेत गराउने र सेवाबाट बर्खासी गर्नेसम्मका सिफारिसहरू गर्नुका अतिरिक्त भ्रष्टाचारको अभियोगमा मुद्दा दायर गर्ने कार्यसमेत गरिएको अवस्था छ ।

नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूको नियुक्ति, सरुवा, बढुवालगायतका विषयमा सिफारिस गर्नका लागि छुट्टै न्याय सेवा आयोगको व्यवस्था नेपालको संविधानले गरेको छ । सर्वप्रथम नेपालको संविधान, २०१९ को धारा ७४ ले न्याय सेवा आयोगको परिकल्पना गरेको पाइन्छ । जसमा प्रधान न्यायाधीश, न्याय मन्त्री र लोक सेवा आयोगका अध्यक्ष भएको एक न्याय सेवा आयोग हुने र यसको सिफारिसमा श्री ५ को सरकारले कानूनबमोजिम न्याय सेवाको गजेटेड पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा र सो पदका कर्मचारीउपर विभागीय कारबाही र विभागीय सजाय गर्नसक्ने तर सरकारी सेवामा बहाल नरहेको व्यक्तिलाई न्याय सेवामा भर्ना गर्दा श्री ५ को सरकारले लोक सेवा आयोगसँग परामर्श लिनुपर्ने व्यवस्था गरेको थियो ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ को धारा ९४ मा न्याय सेवा आयोगसम्बन्धी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। जसअनुसार श्री ५ को सरकारले कानूनबमोजिम न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा गर्दा वा त्यस्तो पदमा बहाल रहेको कुनै कर्मचारीलाई विभागीय सजाय गर्दा न्याय सेवा आयोगको सिफारिसअनुसार गर्ने व्यवस्था गरेको

थियो । न्याय सेवा आयोगको अन्य अधिकार, कर्तव्य र कार्यविधि कानूनद्वारा निर्धारित भएबमोजिम हुने संवैधानिक प्रावधान मुताबिक न्याय सेवा आयोग ऐन, २०४८ जारी भएको पाइन्छ । नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ११४ ले नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ को धारा ९४ ले गरेको व्यवस्थालाई नै अङ्गीकार गरेको देखिन्छ । वर्तमान नेपालको संविधानले समेत संघीय न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा वा त्यस्तो पदमा बहाल रहेको कुनै कर्मचारीलाई विभागीय सजायको लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्न न्याय सेवा आयोगको व्यवस्था गरेको छ । यसका अलावा न्याय सेवा आयोगलाई जिल्ला न्यायाधीशको नियुक्तिको लागि परीक्षा सञ्चालन गर्नेसमेत थप जिम्मेवारी सुम्पेको पाइन्छ ।

यस आर्थिक वर्षमा जिल्ला न्यायाधीशहरूको परीक्षा सञ्चालन गर्न लोक सेवा आयोगलाई अनुरोध गरी लोक सेवा आयोगले परीक्षा सञ्चालन गरी उपयुक्त उम्मेदवार छनोटगरी सहयोग गरेको थियो । साथै न्याय सेवाका राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीका अधिकृत कर्मचारीहरूको सम्बन्धित निकायबाट माग भई आएबमोजिमको सम्पूर्ण पद संख्या अनुरूप प्रतिशत निर्धारण गरी आन्तरिक प्रतिस्पर्धा तथा खुल्ला प्रतिस्पर्धाद्वारा पूर्ति गरिने पदका लागि उपयुक्त उम्मेदवार छनौटका लागि लोक सेवा आयोगमा पठाई लोकसेवा आयोगले छनौट गरी पठाएका व्यक्तिहरूलाई नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने गरिएको छ भने जेष्ठता र कार्य सम्पादन मूल्यांकनबाट बढुवा हुने गरी छुट्टिएका प्रतिशतको आवश्यक संख्याको पदपूर्ति न्याय सेवा आयोगको सिफारिसमा बढुवा नियुक्ति गर्ने कानूनी प्रावधान अनुरूप बढुवा नियुक्तिको सिफारिसको कार्य न्याय सेवा आयोगको कार्यतालिकाअनुसार गर्ने गरिएको छ । यसका अतिरिक्त न्याय सेवाका विशिष्ट श्रेणीका पदहरूमा नियुक्ति तथा सरुवाको सिफारिससमेत आवश्यकताअनुसार गरिआएको छ ।

न्याय सेवा आयोगको काम कारबाहीलाई व्यवस्थित गर्न न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ तथा न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४, न्याय सेवा आयोग (आन्तरिक कार्यसञ्चालन निर्देशिका), २०७४ न्याय सेवा आयोगका पदाधिकारी, दक्ष/विज्ञ र कर्मचारीको आचार संहिता, २०७४ समेत जारी भएको छ। न्याय सेवा आयोगको सचिवालय न्याय परिषद सचिवालय नै हुने व्यवस्थाअनुसार न्याय परिषद सचिवालयले सो भूमिका निर्वाह गरी आएको छ ।

परिच्छेद - २

आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको समीक्षा

२.१ पृष्ठभूमि

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको सचिवालयको रूपमा रहेको न्याय परिषद सचिवालयले आफ्ना काम कारबाही र गतिविधिलाई पारदर्शी, सरल र सहज रूपमा सम्पन्न गर्न आ.व. २०७३/०७४ देखि कार्ययोजना निर्माण गरी लागू गरेको थियो । त्यसैको निरन्तरता स्वरुप आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरेको थियो । कार्ययोजना निर्माण गरी सचिवालयका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दा सचिवालयका स्रोत र साधनको समुचित परिचालन भइ जनशक्तिमा अपनत्वको भावना बढेको छ । न्यायपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालाई प्रभावकारी बनाउन सर्वोच्च अदालतले चौंथो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी लागू गरेको सन्दर्भमा न्याय परिषद सचिवालयको आफ्नो छुट्टै रणनीतिक योजना नभएपनि कार्ययोजना निर्माण गरी लागू भएबाट कार्ययोजनाले न्यायपालिकाको रणनीतिक योजनाको लक्ष्य प्राप्तिमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुग्ने आशा गरिएको छ ।

संविधानको धारा १५३ को खण्ड (घ) र (ङ) बमोजिम नियुक्त हुनुभएका न्याय परिषदका माननीय सदस्यज्यूहरू न्याय परिषदमा नियमित उपस्थित भइ हाजिर हुने नियमावलीको व्यवस्थाबमोजिम उहाँहरूको लागि नीजि सहायकलगायतका अधिकृत स्तरका जनशक्तिको व्यवस्थापन भएबाट कार्ययोजना कार्यान्वयनमा माननीय सदस्यज्यूहरूको सकारात्मक भूमिका र सहयोग रही आएको छ ।

कार्ययोजना लागू भएदेखि न्याय परिषद सचिवालयले सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेको छ । सचिवालयको छुट्टै सर्भर खरिद गरी सचिवालयमा रहने विवरणहरू Digitalized गर्ने कार्यहरू निरन्तर रूपमा भएका छन् । न्याय परिषदले न्यायाधीश विरुद्ध परेका उजुरी फछ्र्यौटमा पनि उत्कृष्ट नतिजा हासिल गरेको छ । न्यायिक सुशासनका विभिन्न पक्ष तथा लागू भएका नयाँ देवानी तथा फौजदारी संहिता कानूनका सन्दर्भमा सबै प्रदेशमा न्यायाधीश तथा न्याय सेवाका अधिकृत कर्मचारीहरूलाई लक्षित गरी विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिहरूलाई अनुगमन तथा निगरानीमा दक्षता अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास कार्यक्रमसमेत सञ्चालन भएका छन् । यी गतिविधिका अलावा आ.व. २०७५/०७६ को कार्ययोजनाले लिएका लक्ष्य र हासिल भएका उपलब्धिलाई देहायबमोजिमको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

२.२ समीक्षा

सि.नं.		कार्ययोजनाको लक्ष्य/कार्य	लक्ष्यबमोजिम कार्यसम्पादन भएको	लक्ष्यबमोजिम कार्यसम्पादन नभएको
१	**वैयक्तिक विवरण तयार गर्ने र अद्यावधिक गर्ने**	१. न्यायाधीश र अधिकृत कर्मचारीहरूको वैयक्तिक विवरण माग गर्ने, तयार गर्ने, अद्यावधिक गर्ने। २. अवकास हुने न्यायाधीशको वार्षिक विवरण तयार गरी अवकासको जानकारी गराउने	१. कार्यसम्पादन भएको र सो कार्य निरन्तर भइरहेको । २. सम्पन्न भएको	१.अधिकृतको वैयक्तिक विवरण अधावधिक गर्न बाँकी
२	**बैठक व्यवस्थापन गर्ने**	३. बैठकको प्रस्ताव तयार गर्ने तथा अन्य व्यवस्थापकीय सहयोग ।	१. निरन्तर भएको ।	
३	**निर्णय कार्यान्वयन**	४. न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगबाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयन ।	१. समयमै कार्यान्वयन भएको ।	
४	**न्यायाधीश नियुक्ति, सरुवा तथा दरबन्दी पुनरावलोकन**	१. थप न्यायाधीश दरबन्दीका लागि समिति गठन गर्ने, प्रतिवेदन दिने, प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने २. न्यायाधीश नियुक्ति, सरुवा तथा काजसम्बन्धी निर्देशिका बनाउने ३. न्यायाधीश नियुक्ति/प्रतिशत निर्धारण, जिल्ला न्यायाधीशको परीक्षा सञ्चालन तथा सिफारिस	१. प्रतिवेदन पेश भएको २. प्रतिशत निर्धारण, परीक्षा सञ्चालन तथा सिफारिसलगायतका काम समयमा सम्पन्न	१. निर्देशिका नबनेको २. सर्वोच्च र उच्च अदालतको न्यायाधीश नियुक्ति समयमा हुन नसकेको।
४	**अभिलेख व्यवस्थापन**	१. बहालवाला सबै अदालतका न्यायाधीशहरूको व्यक्तिगत अभिलेख (सिटरोल) तयार पारी राख्ने २. बहालवाला सबै तहका न्यायाधीश तथा न्याय	१. निजामती किताबखानाबाट प्रमाणित गरी राख्ने कार्य भएको । २. सम्बन्धित कागजात झिकाइएको र	१. केही संख्यामा शाखा अधिकृतहरूको

		सेवाका अधिकृतहरूको व्यक्तिगत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली प्रयोजनार्थ नागरिकता, शैक्षिक योग्यता, सरुवा बढुवा काजलगायतका विवरण अद्यावधिक गरी सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गर्ने। ३. कागज धुल्याउने ।	झिकाउने कार्य निरन्तर भएको, सबै तहका अदालतका न्यायाधीशको विवरण सफ्टवेयरमा प्रविष्ट भएको। ३. अवकास प्राप्त न्यायाधीश तथा कर्मचारीको व्यक्तिगत फाइलबाट का.स.मु.लगायतका अनावश्यक कागजात तथा अदालतबाट प्राप्त पुराना मास्केवारी, वार्षिक प्रतिवेदनलगायतका कागज धुल्याउने कार्य भएको ।	विवरण प्रविष्ट गर्ने र रुजु गर्ने कार्य बाँकी ।
४	**सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्ने**	१. वैयक्तिक विवरण, नियुक्ति, र सरुवासम्बन्धी सफ्टवेयर परिमार्जन तथा विकास गर्ने । २. न्यायाधीश विरुद्धका उजुरी सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गर्ने । ३. निरीक्षण प्रतिवेदन तथा का.स.मु. का लागि छुट्टै सफ्टवेयर निर्माण गर्ने ४. परिषद तथा आयोगका निर्णयहरू स्क्यान गरी राख्ने ५. सबै अदालतका न्यायाधीश तथा रजिस्ट्रार तथा स्रेस्तेदारहरूको दरबन्दीसहितको विवरण प्रकाशन गर्ने	१. सफ्टवेयर आश्यकताअनुसार विकास गरिएको । २. उजुरीसम्बन्धी सफ्टवेयर निर्माण गरिएको । ३. निरीक्षण प्रतिवेदन तथा का.स.मु. का लागि सफ्टवेयर निर्माण भएको ४. परिषद तथा आयोगका स्थापनाकाल देखिका निर्णयहरू स्क्यान गरी राखिएको ५. न्यायाधीशको दरबन्दी र नामसहित वेवसाइटमा प्रकाशन गरिएको	१. शाखा अधिकृत कर्मचारीको विवरण प्रविस्ट हुन बाँकी। २. परिषदको सर्भरलाई सर्वोच्च अदालतको सर्भरसँग Link Up गर्न सो अदालतसँग निर्भर रहनु परेको हुँदा हालसम्म Link Up गर्न नसकिएको ।

		६. महत्त्वपूर्ण कागजातको स्क्यानिङ्ग गरी राख्ने । ७. वैयक्तिक विवरण सफ्टवेयरमा अपलोड गर्ने । ८. अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि सचिवालयको वेवसाइटलाई सर्वोच्च अदालतको डाटावेसमा Link Up गर्ने । ९. सार्वजनिक चासो र सरोकारका विषयहरूसँग सम्बन्धित निर्णयहरू वेवसाइटबाट सार्वजनिक गर्ने । १०. नागरिक बडापत्र, ब्रोसर तयार गर्ने ११. सचिवालयको वेवसाइट नेपाली र अंग्रेजी दुवै भाषामा राख्ने १२. वेवसाइटमा FAQ को थालनी गर्ने	६. सबै तहका अदालतका न्यायाधीश तथा अधिकृतको विवरण सफ्टवेयरमा प्रविष्ट भएको ७. वेवसाइटबाट निर्णयहरू सार्वजनिक भएको । ८. नागरिक बडापत्र, ब्रोसर तयार ९. वेवसाइट नेपाली र अंग्रेजी दुवै भाषामा तयार १०. FAQ राखिएको	३. रजिस्ट्रार तथा स्रेस्तेदारको विवरण राख्न बाँकी
५	**फैसला सदर र उल्टी, पटकेको विवरण राख्ने र अन्य कार्य**	१. उच्च, जिल्ला तथा विशेष अदालतका न्यायाधीशहरूको सदर, उल्टी पटके फैसलाको विवरण राख्ने । २. उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको कार्यकुशलता तथा कार्यक्षमता मूल्याङ्कनका लागि फैसला वा आदेशको प्रतिलिपि झिकाउने । ३. निरीक्षण प्रतिवेदन तथा कार्यफछ्र्यौटको अभिलेख राख्ने।	१. सदर उल्टीको रेकर्ड Manual रूपमा रहेको । २. निरीक्षण प्रतिवेदन तथा कार्यफछ्र्यौटको अभिलेख रहेको। ३. अनुगमन तथा निगरानीका क्रममा फैसला वा आदेशको अध्ययन गरिएको ।	४. परिषदको सर्भरलाई सर्वोच्च अदालतको सर्भरसँग Link Up गर्न सो अदालतसँग निर्भर रहनु परेको हुँदा हालसम्म Link Up गर्न

				नसकिएको ।
६	**अनुगमन तथा निगरानीको कार्य**	१. अनुगमन तथा निगरानी निर्देशिका तयार पारी परिषदबाट अनुमोदन गराउने । २. आचार संहिताको अनुगमन तथा निगरानी गर्ने । ३. सूक्ष्म निगरानीका लागि आवश्यक उपकरण खरिद गर्ने ४. अनुगमन तथा निगरानी समितिको सहयोगार्थ खटिने कर्मचारीलाई प्रशिक्षण दिने । ५. न्यायाधीश, कानून व्यवसायी, मुद्दाका पक्ष तथा सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया गर्ने तथा प्रतिवेदन दिने ।	१. निर्देशिका तयार भइ परिषदमा पेश गरिएको । २. आवश्यकताअनुसार सूक्ष्म रूपमा समेत अनुगमन निगरानी गरिएको। ३. प्रशिक्षण प्रदान गरिएको ४. अन्तरक्रिया भइ प्रतिवेदन प्राप्त भएको।	१. परिषदबाट स्वीकृत हुन बाँकी । २. उपकरण खरिद नभएको
७	**मास्केवारी तथा वार्षिक प्रतिवेदन व्यवस्थापन**	१. सबै अदालतबाट मास्केवारी, वार्षिक प्रतिवेदन, कार्ययोजना माग गर्ने तथा कार्यप्रगतिको तुलनात्मक विवरण तयार गर्ने २. निरीक्षण प्रतिवेदन तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको तालिका विवरण तयार गर्ने ।	१. विवरणहरू माग गरिएको र तुलनात्मक विवरण तयार भएको । २. विवरण तयार भएको ।	
८	**उजुरी व्यवस्थापन**	१. उजुरीको दर्ता, दरपिठ, टिपोट बनाउने । २. उजुरीसँग सम्बन्धित कागजात झिकाउने । ३. उजुरीउपर छानबिनका लागि कर्मचारी एवम्	१. उजुरीको टिपोट गर्ने गरिएको । २. कार्यान्वयन समयमा नै भएको । ३. स्रोत साधन उपलब्ध गराइएको ।	

		स्रोतसाधन उपलब्ध गराउने ४. उजुरी टुङ्गो लागेको जानकारी न्यायाधीशलाई दिने	४. इमेल आदिबाट जानकारी प्रदान गर्ने गरिएको ।	
९	**जिल्ला न्यायाधीशको पदपूर्ति, परीक्षा सञ्चालन आदि**	१. प्रतिशत निर्धारण, परीक्षा सञ्चालन तथा सिफारिस। २. पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्ने	१. सम्पन्न भएको तर कार्यसम्पादनको समयतालिकामा सामान्य फरक पर्न गएको । २. पाठ्यक्रम परिमार्जन गरिएको	
१०	**न्यायाधीशको सरुवा**	१. उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको सरुवाका लागि माग संकलन तथा सरुवाका लागि सिफारिस ।	१. सरुवाका लागि समयमै सिफारिस गरिएको ।	
११	**न्याय सेवाका अधिकृतको बढुवा तथा उजुरी**	१. न्याय सेवाका रा.प. प्रथम तथा द्वितीय श्रेणीको अधिकृत कर्मचारीको रिक्त पदको प्रतिशत निर्धारण, आन्तरिक तथा खुला परीक्षाका लागि लोकसेवा आयोगमा पठाउने, बढुवाका लागि सूचना प्रकाशन गर्नेलगायत बढुवाको निर्णय । २. लोकसेवा आयोगबाट सिफारिस भइ आएका अधिकृत कर्मचारीको नियुक्तिका लागि सिफारिस। ३. बढुवा उजुरी दर्ता तथा सोको किनारा ।	१. कार्ययोजनाको समयसीमामा सम्पन्न भएको । २. नियुक्तिका लागि सिफारिस भएको। ३. उजुरी दर्ता र सोउपर निर्णय भएको ।	
१२	**सम्पत्ति विवरण**	१. न्याय परिषदका सदस्य तथा सबै तहका	१. संकलित सम्पत्ति विवरण दर्ता गरी	

	सम्बन्धमा	न्यायाधीशहरूबाट कानूनद्वारा निर्धारित समयसीमा भित्र पेश भएको सम्पत्ति विवरण संकलन । २. कानूनद्वारा निर्धारित समयभित्र सम्पत्ति विवरण पेश नगर्ने न्यायाधीशहरूको नामावली तयार गरी परिषदसमक्ष पेश गर्ने र जरिवाना गर्ने । ३. जरिवाना गर्ने निर्णय कार्यान्वयन ।	राखिएको । २. सबै न्यायाधीशबाट सम्पत्ति विवरण पेश भएको	
१२	**संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे गरी नयाँ दरबन्दी सिर्जना गर्ने**	१. संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे गर्ने ।	१. संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे गरी संघीय व्यवस्था तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाइने ।	१. संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेको काम भै रहेको ।
१३	**भौतिक तथा आर्थिक व्यवस्थापन**	१. खरिद इकाइ गठन, खरिद कार्ययोजना निर्माण, खरिद प्रयोजनार्थ सूची दर्ता, जिन्सी निरीक्षण, खरिदका लागि इस्टिमेट तयार, जिन्सी सामानको मर्मत, लेखा परीक्षण, बेरुजू फछ्र्यौट । २. जिन्सी सामानको लिलाम गर्ने ।	१. खरिद इकाइदेखि बेरुजु फछ्र्यौटसम्मका कार्य सम्पन्न भएको ।	१. लिलामी कार्य नभएको ।
१४	**आन्तरिक व्यवस्थापन**	१. नागरिक बडापत्र जारी गर्ने, उजुरी पेटिका राख्ने। २. गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्ने ।	१. नागरिक बडापत्र निमार्ण भएको । २. गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको । ३. उजुरी पेटिका राखिएको ।	

		३. कर्मचारी बैठक । ४. कर्मचारी तालिम । ५. हाजिरी व्यवस्थापन । ६. उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने ।	४. आवश्यकतानुसार बैठक बसेको ५. क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी तालिम भएको । ६. पुरस्कारका लागि सिफारिस/आन्तरिक रूपमा पुरस्कृत गरिएको ।	
१५	**अन्तरक्रिया, गोष्ठी, प्रशिक्षण**	१. न्यायाधीश तथा न्याय सेवाका अधिकृत कर्मचारीहरूलाई समावेश गरी विभिन्न विषयमा अन्तरक्रिया/गोष्ठी/प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	१. सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशहरूबीच, सातै प्रदेशका उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरू र न्याय सेवाका अधिकृतहरू समावेश गरी कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	१. न्याय सेवाप्रति आकर्षण बढाउन कानून अध्यापन गर्ने कलेजका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गरी कुनै कार्यक्रम सञ्चालन नगरिएको । २. न्याय प्रशासनसम्बन्धी विषयमा कम्तीमा कुनै एक विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने भनी कार्ययोजनाको

				लक्ष्य रहेकोमा सो कार्य हुन नसकेको।
१७	**वार्षिक प्रतिवेदन**	१. न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन तयारी गर्न समिति गठन, निर्माण, अनुमोदन तथा राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गर्ने ।	२. वार्षिक प्रतिवेदन पेश भएको ।	१. कानूनद्वारा तोकिएको समयमा पेश गर्न नसकिएको ।

२.३ कार्ययोजना कार्यान्वयन सम्वन्धमाः

गत आर्थिक वर्षको कार्ययोजनामा समावेश गरिएका कतिपय कार्यक्रमहरू अन्य निकायहरूको सहकार्य र समन्वयबाट मात्र सम्भव हुने प्रकृतिका देखिएकोमा ती निकायहरूबाट नै कार्ययोजनासँग सरोकार रहने कार्यहरू सम्पादन हुनुपर्नेमा हुन नसक्दा हाम्रो कार्ययोजना प्रभावित हुन पुगेको छ । कतिपय कार्यक्रमहरू सञ्चालनका क्रममा स्रोतको सीमितता पनि अनुभूत भयो । वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयनका क्रममा विगतमा महसुस भएका समस्याहरू दोहोरिन नदिन अवको कार्ययोजना कार्यान्वयनको क्रममा विशेष ध्यान दिइएको छ । विगतको कार्ययोजनाको समीक्षाले आगामी योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुऱ्याउने छ ।

परिच्छेद - ३

न्याय परिषद

३.१ न्याय परिषदको संरचना

नेपालको संविधानको धारा १५३ को उपधारा (१) मा न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही, बर्खासी र न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य विषयहरूको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन न्याय परिषद रहने व्यवस्था छ, जसमा देहायबमोजिमका अध्यक्ष र सदस्यहरू रहन्छन् ।

क)	प्रधान न्यायाधीश	अध्यक्ष
ख)	संघीय कानून तथा न्याय मन्त्री	सदस्य
ग)	सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश एक जना	सदस्य
घ)	राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्ति गरेको एकजना कानूनविद्	सदस्य
ङ)	नेपाल बार एसोसियसनको सिफारिसमा राष्ट्रपतिद्वारा नियुक्त कम्तीमा बीस वर्षको अनुभव प्राप्त वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्ता	सदस्य

न्याय परिषदमा हाल बहाल रहनुभएका तथा प्रतिवेदन अवधिमा कायम रहनुभएका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको विवरण अनुसूची-१ मा दिइएको छ ।

३.२ न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपालको संविधानको धारा १५३ ले न्याय परिषदको सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको छ । उक्त धारा १५३ तथा संविधानका अन्य धाराहरूले न्याय परिषदका कार्य तथा जिम्मेवारीका सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको छ । यसका अन्य काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा न्याय परिषद ऐन, २०७३, न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ समेतको व्यवस्था गरेको छ । सोही संवैधानिक एवम् कानूनी व्यवस्थासमेतका आधारमा यसले आफ्ना काम कारबाही गर्दै आएको छ । संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्थाका आधारमा न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार रहेको छः-

३.२.१ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिससम्बन्धी

नेपालको संविधानले न्यायाधीश नियुक्ति सम्बन्धमा न्याय परिषदको व्यवस्था गरी नेपालको प्रधान न्यायाधीशको नियुक्ति सिफारिसबाहेक सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशको नियुक्ति न्याय परिषदको सिफारिसमा राष्ट्रपतिद्वारा हुने, धारा १४२ को उपधारा (१) बमोजिम उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश र न्यायाधीशको नियुक्ति न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशद्वारा हुने र धारा १४९ को उपधारा (१) बमोजिम जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको नियुक्ति न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशबाट हुने व्यवस्था रहेको छ ।

न्याय परिषदले संविधान र कानूनबमोजिम न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूको अभिलेख तयार गरी ती व्यक्तिहरूमध्येबाट योग्यता, क्षमता, अनुभव, न्यायप्रतिको निष्ठा र योगदान, सार्वजनिक जीवनमा आर्जन गरेको ख्याति, उच्च नैतिक चरित्रसमेतलाई विचार गरी नियुक्तिको सिफारिस गर्ने गर्दछ । नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) बमोजिम जिल्ला न्यायाधीशको पदमा नियुक्त गर्दा रिक्त पदमध्ये ८० प्रतिशत पदमा न्याय सेवा आयोगबाट सञ्चालित प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षामा उत्तीर्ण भई सिफारिस भई आएका व्यक्तिहरूलाई नियुक्त गर्ने संवैधानिक प्रावधान रहेको र सो प्रावधानबमोजिम न्यायाधीश नियुक्तिमा प्रतियोगितात्मक परीक्षा प्रणालीको अवलम्बन गरिएको छ ।

३.२.२ न्यायाधीशको सरुवा र काजसम्बन्धी

न्याय परिषदले उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशलाई एक अदालतबाट अर्को अदालतमा सरुवा गर्न प्रधान न्यायाधीशसमक्ष सिफारिस गर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। सरुवा गर्दा न्यायाधीशको मुद्दा फछ्र्यौट संख्या, कार्य सम्पादनको स्थिति, कार्यक्षमता सुगम तथा दुर्गम स्थानसमेतलाई आधार लिइने व्यवस्था रहेको छ ।

कुनै जिल्ला न्यायाधीशलाई एक अदालतबाट अर्को अदालतमा काजमा खटाउनु परेमा प्रधान न्यायाधीशले खटाउन सक्ने व्यवस्था छ । न्याय परिषद ऐन, २०७३ अनुसार उच्च अदालतको न्यायाधीशको हकमा भने न्याय परिषदको सिफारिसमा मात्र प्रधान न्यायाधीशले काजमा खटाउन सक्ने व्यवस्था रहेको छ ।

३.२.३ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीश तोक्नेसम्बन्धी

संविधानको धारा १३७ बमोजिम सर्वोच्च अदालतमा एक संवैधानिक इजलास रहने र त्यस्तो इजलासमा प्रधान न्यायाधीश र न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशले तोकेको अन्य चार जना न्यायाधीश रहने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ । नेपालको संवैधानिक इतिहासमा संवैधानिक इजलाससम्बन्धी व्यवस्था नौलो व्यवस्थाको रूपमा रहेको छ ।

३.२.४ मेलमिलाप परिषदमा अध्यक्ष नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्नेसम्बन्धी

न्याय परिषदले मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन, २०६८ को दफा २६ बमोजिम प्रधान न्यायाधीशसमक्ष मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षको नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

३.२.५ नेपाल न्यायिक प्रतिष्ठानमा कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्नेसम्बन्धी

न्याय परिषदले राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा १७ (२) बमोजिम सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको पदमा बहाल रहेको, पुनरावेदन अदालतको मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशको पदमा बहाल रहेको, सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको पदमा वा पुनरावेदन अदालतको मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशको पदमा काम गरिसकेको वा पुनरावेदन अदालतको न्यायाधीश हुन योग्य व्यक्तिहरूमध्येबाट व्यवस्थापन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण कार्यमा दक्षता भएको व्यक्तिलाई राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानको कार्यकारी निर्देशक पदमा खटाउन वा नियुक्त गर्नका लागि प्रधान न्यायाधीशसमक्ष सिफारिस गर्ने ब्यवस्था रहेको छ । सोही ऐनको दफा १७ (३) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको पदमा खटिएको बहालवाला न्यायाधीशलाई निजको पदावधि पूरा नहुँदै न्याय परिषदको सिफारिसमा न्यायाधीशकै पदमा काम गर्ने गरी फिर्ता गर्न सकिने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

३.२.६ अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी

नेपालको संविधानले उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीश र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूलाई कार्यक्षमताको अभाव, खराब आचरण, इमान्दारीपूर्वक आफ्नो कर्तव्यको पालना नगरेको, बदनियतपूर्वक कामकारबाही गरेको वा निजले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिताको गम्भीर उल्लंघन गरेको आधारमा न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशले

पदमुक्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । उक्त संवैधानिक व्यवस्थाअनुरूप कानूनले न्यायाधीशउपरको उजुरी र कारबाहीको प्रक्रिया देहायबमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ ।

(क) उजुरीसम्बन्धी व्यवस्था

उच्च तथा जिल्ला अदालतका कुनै न्यायाधीशले पदीय दायित्व इमान्दारीपूर्वक निर्वाह नगरेको वा निजमा कार्यक्षमताको अभाव रहेको वा निजबाट खराब आचरण भएको छ भन्ने लागेमा कुनै पनि व्यक्तिले भएसम्मको सबुद प्रमाण संलग्न गरी न्याय परिषद सचिवालयमा उजुरी दिन सक्छन् । यसबाहेक न्याय परिषदले जुनसुकै तवरले प्राप्त गरेको सूचनाको आधारमा पनि सो सूचनालाई उजुरीको रूपमा ग्रहण गरी कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाउन सक्ने कानूनी व्यवस्था छ । उजुरी फछ्र्यौट कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन उजुरी फछ्र्यौट मापदण्ड, २०७५ तर्जुमा गरी लागू गरिएको छ ।

(ख) उजुरीसँग सम्बद्ध मुद्दाको अध्ययन

कुनै मुद्दाको सम्बन्धमा कुनै न्यायाधीश विरुद्ध न्याय परिषदमा उजुरी परेमा न्याय परिषदले त्यस्तो मुद्दाको अध्ययन गर्न परिषदका कुनै सदस्यलाई तोक्न सक्ने र तोकिएको सदस्यले उजुरीसँग सम्बन्धित मुद्दाको अध्ययन गरी न्याय परिषदले तोकेको अवधिभित्र आफ्नो रायसहितको प्रतिवेदन न्याय परिषदमा पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १७ ले गरेको छ ।

(ग) प्रारम्भिक छानबिन

न्याय परिषदमा प्राप्त उजुरी वा अनुगमन वा निरीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा वा न्याय परिषद आफैंले उच्च अदालत वा जिल्ला अदालतको कुनै न्यायाधीशको विरुद्धमा छानबिन गर्न आवश्यक देखेमा न्याय परिषदले न्याय परिषदका कुनै सदस्यलाई वा सर्वोच्च अदालतको कुनै न्यायाधीशलाई त्यसको प्रारम्भिक छानबिन गर्नको लागि तोक्न सक्ने र त्यसरी तोकिएको सदस्य वा न्यायाधीशले तोकिएको अवधिभित्र आफ्नो रायसहितको प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदन परिषदसमक्ष पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ ले गरेको छ ।

(घ) जाँचबुझ समिति गठन

उजुरीसम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन तथा प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदनबाट कुनै न्यायाधीशको विरुद्ध जाँचबुझ गराउन न्याय परिषदले आवश्यक देखेमा न्याय परिषदको कुनै सदस्य वा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको अध्यक्षतामा सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञसहितको तीन सदस्यीय जाँचबुझ समिति गठन गर्न सकिने र परिषदले तोकेको अवधिभित्र जाँचबुझ सम्पन्न गरी न्याय परिषदमा प्रतिवेदन पेस गर्नु पर्ने व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १९ ले गरेको पाइन्छ ।

उपर्युक्तबमोजिमको उजुरीसम्बन्धी मुद्दाको अध्ययन प्रतिवेदन, प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदन र जाँचबुझ समितिको प्रतिवेदनको आधारमा कुनै न्यायाधीशलाई कारबाही गर्नु परेमा न्याय परिषदले आधार र कारण खुलाई कारबाही गर्नुपर्ने र त्यसरी कारबाही गर्नुपूर्व सम्बन्धित न्यायाधीशलाई सफाइको मौका दिनु पर्ने व्यवस्थासमेत न्याय परिषद ऐनले गरेको छ ।

(ङ) तामेली वा कारबाहीको निर्णय

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १७, १८ वा १९ बमोजिमको प्रतिवेदनबाट कुनै न्यायाधीश विरुद्धको आरोप तथ्यहीन देखिएमा पछि प्रमाण प्राप्त भएको अवस्थामा कानूनबमोजिम हुने गरी त्यस्तो कारबाहीलाई तामेलीमा राखी सोको जानकारी सम्बन्धित न्यायाधीशलाई दिनुपर्ने कानूनी व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २६ मा रहेको छ । छानबिन वा जाँचबुझ प्रतिवेदनबाट उजुरीमा उल्लिखित बेहोरा पुष्टि हुन आएमा परिषदले उपयुक्त कारबाहीको निर्णय गर्ने छ ।

(च) भ्रष्टाचारको अभियोगमा मुद्दा चलाउने

नेपालको संविधानको धारा १५३ को उपधारा (६) बमोजिम न्यायाधीशले भ्रष्टाचार गरी अख्तियारको दुरुपयोग गरेकोमा न्याय परिषदले सो विषयमा सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश वा उच्च अदालतको कुनै न्यायाधीशलाई अनुसन्धान अधिकृत तोक्न सक्ने र अनुसन्धानबाट मुद्दा चलाउनु पर्ने देखेमा सोही बेहोराको प्रतिवेदनको आधारमा न्याय परिषदको तर्फबाट न्याय परिषदको सचिव वा न्याय परिषदको राजपत्रांकित अधिकृतद्वारा नेपाल सरकारले तोकेको अदालतमा मुद्दा दायर गर्नु पर्ने व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २२ ले गरेको छ।

(छ) न्यायाधीशको अस्वस्थताका कारण कार्य गर्न असमर्थ भएमा पदमुक्तको लागि सिफारिस गर्ने

कुनै न्यायाधीश संविधानको धारा १३१ को खण्ड (घ), धारा १४२ को उपधारा (१) को खण्ड (घ) वा धारा १४९ को उपधारा (६) को खण्ड (घ) बमोजिम शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारणले सेवामा रही कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ रहे नरहेको यकिन गर्न न्याय परिषदले नेपाल सरकारद्वारा गठित मेडिकल बोर्डमा लेखी पठाउने र मेडिकल बोर्डले शारीरिक वा मानसिक कारणले कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ भएको भनी सिफारिस गरेमा न्याय परिषदले उच्च अदालतका न्यायाधीश र जिल्ला न्यायाधीशको हकमा प्रधान न्यायाधीशसमक्ष र सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशको हकमा राष्ट्रपतिसमक्ष पदमुक्त गर्नका लागि सिफारिस गर्ने कानूनी व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १३ ले गरेको छ ।

३.२.७ सिफारिस तथा परामर्शसम्बन्धी

नेपालको संविधानले न्याय परिषदलाई न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाही र बर्खासीका लागि सिफारिस गर्नुका अतिरिक्त न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य विषयमा परामर्श दिने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । सो जिम्मेवारीअनुरूप न्याय परिषदसमक्ष न्याय प्रशासनका अन्य विषयमा परामर्श माग भएमा यसले परामर्श तथा सिफारिस दिने कार्य गर्दछ ।

साथै यसले प्रचलित कानूनबमोजिम विशेष अदालत, राजस्व न्यायाधिकरण, वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण, सैनिक विशेष अदालतलगायतका न्यायिक निकायहरूमा काम गर्नको लागि न्यायाधीशहरू तोक्न सिफारिस गर्ने तथा न्यायाधीशहरूलाई न्यायाधीशको पदमा बाहेक न्यायिक जाँचबुझको काममा वा केही खास अवधिको लागि कानून वा न्यायसम्बन्धी अनुसन्धान, अन्वेषण वा राष्ट्रिय सरोकारका अन्य कुनै काममा खटाउन र जिल्ला न्यायाधीशलाई निर्वाचनसम्बन्धी काममा खटाउनु पर्दा नेपाल सरकारसमक्ष परामर्श दिने कार्यसमेत गर्दछ ।

३.२.८ अन्य व्यवस्थापकीय कार्यसम्बन्धी

(क) न्यायाधीशहरूको काम कारबाहीको निरीक्षण तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १५ अनुसार उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीशले प्रत्येक वर्ष सम्बन्धित उच्च अदालत वा मातहतका जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको काम कारबाहीको सम्बन्धमा निरीक्षण गरी न्याय परिषदमा प्रतिवेदन दिनुपर्छ । यसरी निरीक्षण गर्दा सम्बन्धित न्यायाधीश आफूलाई खटाएको स्थानमा रुजु रहे नरहेको, न्यायाधीशले वर्षभरि गरेको फैसलाको विवरण, माथिल्लो अदालतबाट सदर बदर भएको विवरण तथा अन्य व्यवस्थापकीय काम कारबाहीको विवरणसमेत प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसरी निरीक्षणकर्ताले निरीक्षण प्रतिवेदन र नियमावलीले निर्धारण गरेको ढाँचामा न्यायाधीशहरूको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन फाराम भरी न्याय परिषद सचिवालयमा पठाउनु पर्ने र आवश्यकताअनुसार ती प्रतिवेदन परिषदको बैठकमा पेस हुने गर्दछ ।

(ख) न्यायिक अनुगमन तथा निगरानीको कार्य गर्ने

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १६ ले न्यायाधीशको काम कारबाही तथा आचरणको नियमित अनुगमन एवम् निगरानी गर्ने जिम्मेवारी न्याय परिषदलाई तोकेको छ । अनुगमन तथा निगरानीको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन परिषदको कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा एक वा तीन सदस्यीय न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको छ । सो बमोजिम तीन सदस्यीय न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन भई यसले आफ्नो काम कारबाहीसमेत गरिरहेको र निकट भविष्यमा न्यायिक अनुगमनसम्बन्धी मापदण्ड तयार गरिने लक्ष्य लिइएको छ ।

(ग) अभिलेख तयार गर्ने

परिषदले संविधानबमोजिम न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूको अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था छ । यसबाहेक परिषदले उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको कार्यसम्पादन विवरण, निरीक्षण प्रतिवेदन, आचरणसम्बन्धी अभिलेख तथा सेवासम्बन्धी अन्य विवरणहरूको एकीकृत अभिलेख राख्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३० अनुसार यस्तो

अभिलेखमा न्यायाधीशहरूको योग्यता र अनुभवलगायतका व्यक्तिगत विवरण, उजुरी एवम् सोमा भएको निर्णय, निजले गरेका फैसला वा आदेश र सोउपर माथिल्लो अदालतबाट भएको सदर बदरको विवरणसमेत उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । उपरोक्त संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्थाअनुसार न्याय परिषदले न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूको र न्यायाधीशहरूको विवरण अद्यावधिक गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त न्यायाधीशको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित राख्ने र सम्बन्धित न्यायाधीश र निकायलाई ऐनको दफा ३१ बमोजिम जानकारी गराउने काम सचिवालयबाट हुँदै आएको छ । न्यायाधीश तथा राजपत्रांकित कर्मचारीहरूले अभिलेख विवरणलाई व्यवस्थित गर्न PIMS Software को विकास गरी सोमा प्रविष्ट गर्ने कार्य हुँदै आइरहेको छ ।

(घ) न्यायाधीशको सम्पत्ति विवरण अद्यावधिक राख्ने

न्याय परिषदका सदस्य तथा न्यायाधीशको पदमा नियुक्त भएका व्यक्तिले नियुक्त भएको मितिले र अन्य न्यायाधीशहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएका मितिले साठी दिनभित्र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ को नियम २०(१) बमोजिम उक्त नियमावलीको अनुसूची १२ को ढाँचामा आफ्नो र आफ्नो परिवारका सदस्यको नाममा भएको चल, अचल सम्पत्तिको स्थिति र सोको स्रोतसमेत खुलाइएको सम्पत्ति विवरण न्याय परिषदमा नियमितरूपमा पेस गर्नुपर्ने र यस्तो विवरण न्याय परिषदले गोप्य राख्ने व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २९ ले गरेको छ। तोकिएको अवधिभित्र सम्पत्ति विवरण पेस नगर्ने न्यायाधीशलाई जरिवाना गर्ने कानूनी व्यवस्थासमेत रहेको छ । सम्पत्ति विवरण बुझाइसकेपछि दर्ता भएको जानकारी SMS मार्फत दिन थालिएको छ ।

३.२.९ न्यायाधीशको तालिमसम्बन्धी विषयमा निर्देशन दिने

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३३ को खण्ड (ग) ले न्यायाधीशहरूको तालिम तथा प्रशिक्षणका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई पाठ्यक्रमलगायतका विषयमा आवश्यक निर्देशन दिनुपर्ने गरी परिषदको जिम्मेवारी निर्धारण गरेको छ । न्यायाधीशको तालिम तथा प्रशिक्षणको पाठ्यक्रम तयार गर्दा तालिम प्रदायक निकायले न्याय परिषदसँग समन्वय गर्नुपर्ने व्यवस्था न्याय परिषद नियमावली, २०७४ को नियम २३ ले गरेको छ ।

३.२.१० न्याय प्रशासनसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराउने

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३३ को खण्ड (ख) ले न्याय परिषदलाई न्यायाधीशहरूको नियुक्ति, सरुवा र अनुशासनसम्बन्धी कारबाहीको सिफारिसमा मात्र सीमित नगरी न्याय प्रणालीको सुधारको लागि न्याय प्रशासनसँग सम्बद्ध विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने जिम्मेवारीसमेत तोकेको छ । यसबाट न्याय परिषदले समग्र न्याय प्रणालीको सुधार र क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी भूमिकामा नेतृत्व लिनुपर्ने देखिन्छ ।

३.२.११ नेपाल सरकारसँग सम्पर्क

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३९ अनुसार न्याय परिषदले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमार्फत सम्पर्क गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

परिच्छेद - ४

न्याय परिषदबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

४.१ न्याय परिषदको बैठक तथा निर्णय संख्या

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १८ पटक न्याय परिषदको बैठक बसेको देखिन्छ । उक्त बैठकहरूमा विभिन्न विषयहरूमा छलफल भई ४८ वटा प्रस्तावहरूमा ६५ निर्णय भएको छन् । यसैगरी विगत दुई आर्थिक वर्षको बैठक र निर्णय हेर्दा, आ.व. २०७४/०७५ मा १९ पटक बैठक बसी ७० वटा प्रस्तावमा छलफल भई निर्णय भएको देखिन्छ । त्यस्तै आ.व. २०७३/०७४ मा २९ पटक बैठक बसी ४५ विषयमा निर्णय भएको देखिन्छ । विगत तीन वर्षको न्याय परिषदको बैठक संख्या र निर्णयको तुलनात्मक अवस्था देहायबमोजिमको चित्र नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. १

न्याय परिषदको बैठक तथा निर्णय संख्या

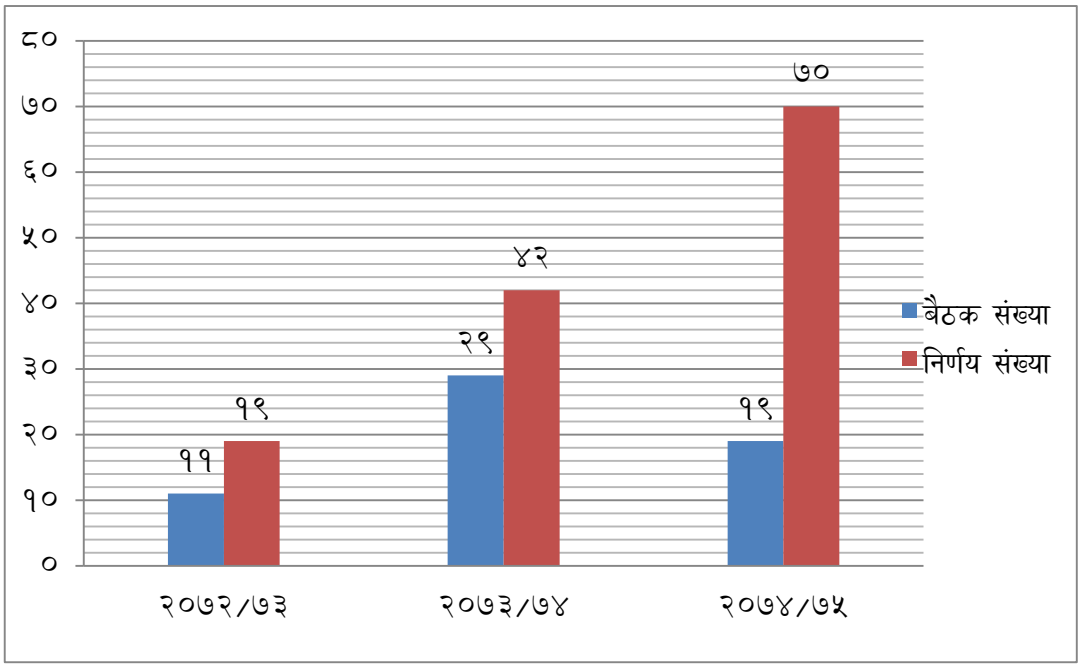

४.२ परिषदका निर्णयहरूको विषयगत विवरण

न्याय परिषदबाट मूलतः नियुक्ति, सरुवा, न्याय प्रशासनसम्बन्धी परामर्श, अनुशासनात्मक कारबाही एवम् अन्य विविध विषयमा निर्णय हुने गरेको छ । प्रतिवेदन वर्ष २०७५/०७६ मा भएका निर्णय हेर्दा, नियुक्ति सिफारिस सात, सरुवा सिफारिस (काजसमेत) १७, न्याय प्रशासनसम्बन्धी परामर्श ११, तामेली र अनुसन्धानात्मक कारबाहीतर्फ २२ र अन्य विविध विषयमा आठ वटा निर्णय भएको देखिन्छ ।

विषयगत निर्णयतर्फ अघिल्ला वर्षहरूसँग तुलनात्मक रूपमा हेर्दा आ.व.२०७४/०७५ मा नियुक्ति सिफारिस पाँच, सरुवा सिफारिस (काजसमेत) ११, न्याय प्रशासनसम्बन्धी परामर्श १९, तामेली चार र अन्य विविध विषयमा ३१ वटा निर्णय भएको देखिन्छ । त्यस्तै आ.व. २०७३/७४ मा नियुक्ति सिफारिस पाँच, सरुवा सिफारिस चार, न्याय प्रशासनसम्बन्धी परामर्श पाँच, अनुशासनात्मक कारबाही तीन र अन्य विविध विषयमा २८ वटा निर्णय भएको देखिन्छ ।

न्याय परिषदबाट पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षमा भएका विषयगत निर्णयको तुलनात्मक विवरण चित्र नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. २

निर्णयहरूको विषयगत विवरण

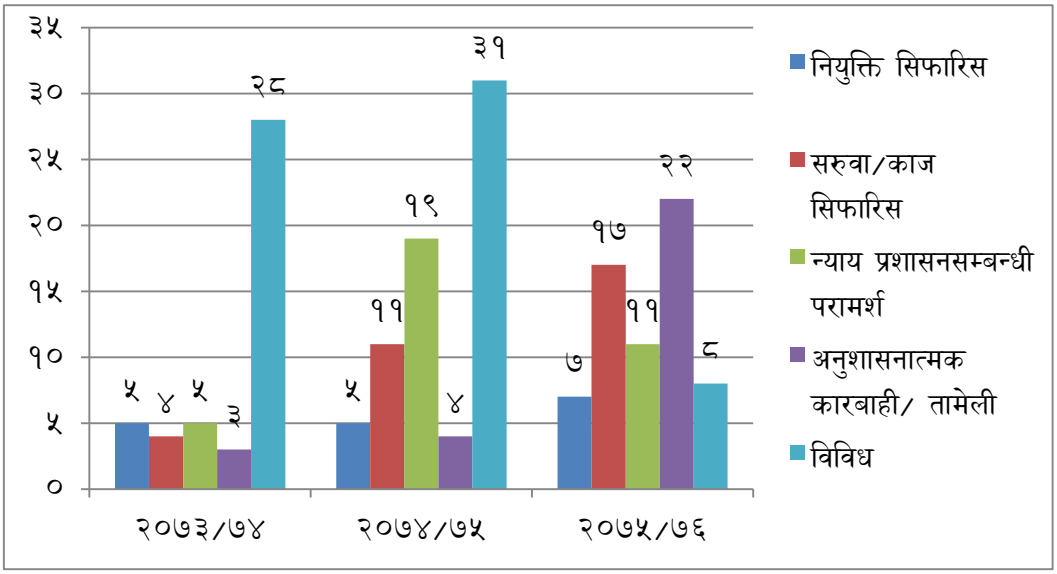

४.३ अदालतहरूमा न्यायाधीशको दरबन्दी र पूर्तिको अवस्था

सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतहरूमा रहेको न्यायाधीशको दरबन्दी र प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार पार्दाको समयसम्म पूर्ति र रिक्त रहेका दरबन्दीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं. १

सि.नं.	पद	दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त	महिला	आ.ज.	मधेशी	दलित	अपाङ्ग	पि.क्षे.	जम्मा समावेशी
१.	सर्वोच्च न्यायाधीश	२१	२०	१	३	५	१	०	०	१	१०
२.	मुख्य न्यायाधीश	७	७	०	०	१	०	०	०	०	१
३.	उच्च न्यायाधीश	१५३	१५३	०	१७	१६	१४	३	०	३	५३
४.	जिल्ला न्यायाधीश	२५७	२२९	२८	८	१७	२	१	०	२	३०
	जम्मा	**४३८**	**४०९**	**२९**	**२८**	**३९**	**१७**	**४**	**०**	**६**	**९४**

प्रतिवेदन तयारी अवधिमा कायम रहेको विभिन्न अदालतको मौजुदा न्यायाधीशहरूको दरबन्दी विवरण यसप्रकार रहेको छः-

सर्वोच्च अदालत

क्र.सं.	अदालत	कुल दरबन्दी	पूर्ति भएको	रिक्त
१	सर्वोच्च अदालत	२१	२०	१

उच्च अदालत

क्र.सं.	उच्च अदालत/इजलास/अस्थायी इजलास	जम्मा दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त
१.	इलाम	४	४	०
२.	विराटनगर	१२	१२	०
३.	धनकुटा	४	४	०
४.	ओखलढुंगा	४	४	०
५.	राजविराज	११	११	०
६.	जनकपुर	१२	१२	०

७.	वीरगञ्ज	१५	१५	०
८.	पाटन	३६	३६	०
९.	हेटौंडा	७	७	०
१०.	पोखरा	७	७	०
११.	बारगुङ	४	४	०
१२.	बुटवल	१२	१२	०
१३.	तुलसीपुर	४	४	०
१४.	नेपालगञ्ज	६	६	०
१५.	सुर्खेत	७	७	०
१६.	जुम्ला	४	४	०
१७.	दिपायल	७	७	०
१८.	महेन्द्रनगर	४	४	०
	जम्मा	**१६०**	**१६०**	**०**

जिल्ला अदालत

क्र.सं.	जिल्ला अदालत	दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त
१.	ताप्लेजुङ	१	१	०
२.	पाँचथर	१	१	०
३.	इलाम	१	१	०
४.	झापा	७	७	०
५.	संखुवासभा	१	१	०
६.	तेह्रथुम	१	१	०
७.	धनकुटा	१	१	०
८.	भोजपुर	१	१	०
९.	मोरङ	१०	७	३
१०.	सुनसरी	१०	८	२
११.	सोलुखुम्बु	१	१	०
१२.	ओखलढुङ्गा	१	१	०
१३.	खोटाङ	१	१	०
१४.	उदयपुर	३	२	१
१५.	सिराहा	८	६	२
१६.	सप्तरी	१०	९	१
१७.	धनुषा	९	८	१

१८.	महोत्तरी	७	५	२
१९.	सर्लाही	६	५	१
२०.	बारा	७	७	०
२१.	पर्सा	९	८	१
२२.	रौतहट	७	६	१
२३.	रामेछाप	१	१	०
२४.	सिन्धुली	१	१	०
२५.	दोलखा	१	१	०
२६.	सिन्धुपाल्चोक	१	१	०
२७.	काभ्रेपलाञ्चोक	३	३	०
२८.	काठमाडौं	३५	३३	२
२९.	भक्तपुर	६	५	१
३०.	रसुवा	१	१	०
३१.	नुवाकोट	१	१	०
३२.	धादिङ	२	२	०
३३.	ललितपुर	७	७	०
३४.	चितवन	६	६	०
३५.	मकवानपुर	४	३	१
३६.	गोरखा	१	१	०
३७.	तनहुँ	२	२	०
३८.	मनाङ	१	१	०
३९.	नवलपुर	२	२	०
४०.	लमजुङ	१	१	०
४१.	कास्की	७	६	१
४२.	स्याङ्जा	२	२	०
४३.	बाग्लुङ	१	१	०
४४.	पर्वत	१	१	०
४५.	मुस्ताङ	१	१	०
४६.	म्याग्दी	१	१	०
४७.	गुल्मी	१	१	०
४८.	अर्घाखाँची	१	१	०
४९.	पाल्पा	१	१	०

५०.	नवलपरासी	५	४	१
५१.	रुपन्देही	८	५	३
५२.	कपिलवस्तु	५	४	१
५३.	रोल्पा	१	१	०
५४.	रुकुमकोट	१	१	०
५५.	प्युठान	१	१	०
५६.	दाङ	४	३	१
५७.	बाँके	८	७	१
५८.	बर्दिया	२	२	०
५९.	सल्यान	१	१	०
६०.	रुकुम	१	१	०
६१.	दैलेख	१	१	०
६२.	जाजरकोट	१	१	०
६३.	सुर्खेत	२	२	०
६४.	हुम्ला	१	१	०
६५.	जुम्ला	१	१	०
६६.	कालिकोट	१	१	०
६७.	डोल्पा	१	१	०
६८.	मुगु	१	१	०
६९.	बझाङ	१	१	०
७०.	बाजुरा	१	१	०
७१.	अछाम	१	१	०
७२.	डोटी	१	१	०
७३.	कैलाली	४	४	०
७४.	डडेलधुरा	१	१	०
७५.	बैतडी	१	१	०
७६.	कञ्चनपुर	२	२	०
७७.	दार्चुला	१	१	०
७८.	न्याय परिषद्	३	२	१
	जम्मा	**२५७**	**२२९**	**२८**

४.४ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीशको सिफारिस

प्रतिवेदन वर्षमा न्याय परिषदको मिति २०७५।९।१९ को निर्णयले सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासमा सर्वोच्च अदालतका देहायका न्यायाधीशहरूलाई तोक्न सिफारिस गरेको छ ।

१. माननीय न्यायाधीश श्री दीपककुमार कार्की, सर्वोच्च अदालत

२. माननीय न्यायाधीश श्री केदार प्रसाद चालिसे, सर्वोच्च अदालत

३. माननीय न्यायाधीश श्री मिरा खड्का, सर्वोच्च अदालत

४. माननीय न्यायाधीश श्री हरिकृष्ण कार्की, सर्वोच्च अदालत

आ.व २०७४/०७५ मा न्याय परिषदको मिति २०७४।५।१४ को निर्णयले सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासमा देहायका न्यायाधीशहरूलाई तोक्न सिफारिस गरेको थियो ।

१. माननीय न्यायाधीश श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा., सर्वोच्च अदालत

२. माननीय न्यायाधीश श्री दीपककुमार कार्की, सर्वोच्च अदालत

त्यस्तै न्याय परिषदको मिति २०७४।१२।१३ को निर्णयले सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासमा सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री केदारप्रसाद चालिसेलाई तोक्न सिफारिस गरेको थियो।

त्यस्तै आ.व.२०७३/०७४ मा न्याय परिषदको मिति २०७४।१।१४ को निर्णयले सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासमा देहायका न्यायाधीशहरूलाई तोक्न सिफारिस गरेको थियो ।

१. माननीय न्यायाधीश श्री दीपकराज जोशी, सर्वोच्च अदालत

२. माननीय न्यायाधीश श्री देवेन्द्रगोपाल श्रेष्ठ, सर्वोच्च अदालत

४.५ मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सिफारिस

प्रतिवेदन तयारी वर्षमा न्याय परिषदको मिति २०७५।९।१९ को निर्णयले मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सर्वोच्च अदालतको बहालवाला न्यायाधीश रहने प्रावधान भएअनुसार मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन, २०६८ को दफा २६(१)(क) बमोजिम मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडालाई तोक्न सिफारिस

गरेको छ । यसअघि न्याय परिषदको मिति २०७४।१।१४ को निर्णयले मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री दिपकराज जोशीलाई तोक्न सिफारिस गरेको थियो ।

४.६ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिस

(क) सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीश पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस

न्याय परिषदको मिति २०७५।१२।१९ को निर्णयले सर्वोच्च अदालतमा रिक्त रहेको न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि उच्च अदालतका माननीय मुख्य न्यायाधीशहरूबाट दुई जना र कानून व्यवसायीहरूबाट तीन जना सिफारिस गरेको छ । सिफारिस हुनुभएकामध्ये एक जनाले कानूनमा विद्यावारिधि, तीन जनाले कानूनमा स्नातकोत्तर र अन्य एक जनाले कानूनमा स्नातकका अतिरिक्त एम.बी.ए. उपाधि हासिल गर्नुभएको अभिलेखबाट देखिन्छ । नियुक्ति हुनुभएकामध्ये ४ जना पुरुष र १ जना महिला हुनुहुन्छ । उमेर समूहको दृष्टिले हेर्दा ४५ देखि ५५ वर्ष उमेर समूहका तीन जना र ५५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका दुई जना सिफारिस गरिएको र सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको विवरण अनुसूची-३ मा राखिएको छ । विगत दुई आर्थिक वर्षहरूमा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको नियुक्तिका लागि भएका सिफारिसको संक्षिप्त विवरण निम्नानुसार छ ।

न्याय परिषदले आ.व.२०७४।७५ मा सर्वोच्च अदालतमा रिक्त रहेको न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि उच्च अदालतका तीन जना माननीय मुख्य न्यायाधीशहरूलाई सिफारिस गरेको थियो । वहाँहरू सिफारिस हुँदाका बखत एक जनाले न्यूनतम शैक्षिक योग्यता कानूनमा स्नातकका अतिरिक्त एम.ए. उत्तीर्ण गर्नुभएको र सिफारिस भएका तीनै जना पुरुष हुनुहुन्छ । उमेर समूहको दृष्टिले हेर्दा, सिफारिस हुँदा ५५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका २ जना र ६० वर्षभन्दा माथि उमेर समूहका एक जना सिफारिस गरिएको अभिलेखबाट देखिन्छ।

आ.व. २०७३।७४ मा सर्वोच्च अदालतमा रिक्त रहेको न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि उच्च अदालतका २ जना मुख्य न्यायाधीशलाई सिफारिस गरेकोमा वहाँहरू मिति २०७३।१०।१८ मा नियुक्ति भई कार्यरत रहनुभएको छ । सिफारिस भएकामध्ये दुवै जना पुरुष हुनुहुन्छ । उमेर समूहको दृष्टिले हेर्दा, सिफारिस हुँदा ५५ देखि ६० उमेर समूहका १

जना र ६० वर्षभन्दा माथि उमेर समूहका एक जना सिफारिस गरिएको अभिलेखबाट देखिन्छ। साथै शैक्षिक योग्यताको आधारमा विश्लेषण गर्दा सिफारिस हुनु भएकामध्ये एक जना न्यूनतम शैक्षिक योग्यता कानून स्नातकको अतिरिक्त एम.सि.एल. उत्तीर्ण गर्नुभएको अभिलेखबाट देखिन्छ ।

(ख) उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीश पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस

अ) उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीशमा नियुक्तिको सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय परिषदको मिति २०७५।९।१९ को निर्णयले उच्च अदालतको रिक्त मुख्य न्यायाधीश पदमा नियुक्ति तथा पदस्थापनाको लागि उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलासका माननीय न्यायधीश श्री सुष्मालता माथेमालाई सिफारिस गरेको छ । उहाँको शैक्षिक योग्यतालाई हेर्दा कानूनमा स्नातकका अतिरिक्त उहाँले व्यवस्थापनमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गर्नुभएको देखिन्छ । त्यसैगरी यसै आ.व.मा रिक्त हुन आएको दुई मुख्य न्यायाधीशमा पदमा न्याय परिषदको मिति २०७६/२/१४ को निर्णयबाट उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलासमा कार्यरत माननीय न्यायाधीश श्री कुमारप्रसाद पोखरेल र उच्च अदालत पाटनमा कार्यरत माननीय न्यायधीश श्री रमेश पोखरेललाई नियुक्ति तथा पदस्थापनको लागि सिफारिस गरिएको छ । माननीयहरूको उमेर समूहलाई हेर्दा ६० देखि ६३ वर्ष उमेर समूहमा रहनुभएको देखिन्छ । उहाँहरूको शैक्षिक योग्यता कानूनमा स्नातक उपाधि हासिल गर्नुभएको अभिलेखबाट देखिन्छ ।

आ.व. २०७४।०७५ मा न्याय परिषदको मिति २०७४।०९।२० को निर्णयले उच्च अदालतको रिक्त मुख्य न्यायाधीश पदमा नियुक्ति तथा पदस्थापनाको लागि चार जनालाई सिफारिस गरेको थियो । सिफारिस हुनुहुनेमध्ये तीन जना उच्च अदालतका माननीय न्यायाधीशहरू र एक जना मुख्य रजिस्ट्रारबाट रहनुभएको थियो । वहाँहरूको उमेर समूह हेर्दा, सिफारिस हुँदा ४५ देखि ५० वर्ष सम्मका एकजना र ६० वर्षभन्दा माथि ३ जना रहनुभएको थियो। उहाँहरूको शैक्षिक योग्यतालाई हेर्दा कानूनमा स्नातकका अतिरिक्त उहाँहरूमध्ये एक जना कानूनमा स्नातकोत्तर र दुई जना अन्य विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गर्नुभएको अभिलेखबाट देखिन्छ ।

आ.व. २०७३।०७४ मा न्याय परिषदको मिति २०७३।०६।०६ र मिति २०७३।१०।२४ को बेग्लाबेग्लै निर्णयले उच्च अदालतको रिक्त मुख्य न्यायाधीश पदमा उच्च अदालतका न्यायाधीशहरूबाट क्रमशः दुई-दुई जनालाई नियुक्ति एवम् पदस्थापनाको लागि सिफारिस गरेको थियो । वहाँहरूको उमेर समूह हेर्दा, सिफारिस हुँदा ५५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका दुईजना र ६० वर्षभन्दा माथि उमेर समूहका दुई जना सिफारिस गरिएको अभिलेखबाट देखिन्छ । साथै शैक्षिक योग्यताको आधारमा विश्लेषण गर्दा न्यूनतम शैक्षिक योग्यता कानूनमा स्नातक उपाधि हासिल गर्नुका अतिरिक्त सिफारिस हुनुभएका मुख्य न्यायाधीशहरूमध्ये एक जनाले कानूनमा विद्यावारिधि (Ph.D.), दुई जनाले कानूनमा स्नातकोत्तर (LL.M.) उपाधि हासिल गर्नुभएको, सोबाहेक एक जनाले कानून विषयबाहेक अन्य विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरेको अभिलेखबाट देखिन्छ ।

आ) उच्च अदालतमा न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिस

यस आ.व.मा न्याय परिषदको मिति २०७५।१०।०७ को बैठकको निर्णयानुसार उच्च अदालतमा रिक्त रहेको न्यायाधीश पदमा नियुक्ति एवम् पदस्थापनाका लागि सर्वोच्च अदालतका मुख्य रजिस्ट्रार श्री राजनप्रसाद भट्टराईलाई सिफारिस गरेको छ। त्यसैगरी मिति २०७५/१२/१९ को निर्णयबाट १८ जनालाई उच्च अदालतको न्यायाधीश पदमा सिफारिस एवम् पदस्थापना गरेको छ । सिफारिस गरिएका १८ जनामध्ये नेपाल न्याय सेवाका विशिष्ट श्रेणीका अधिकृतहरूबाट तीन जना, जिल्ला अदालतमा कार्यरत न्यायाधीशहरूबाट छ जना, पुनरावेदन अदालतका पूर्वअतिरिक्त न्यायाधीशबाट एक जना र कानून व्यवसायीहरूबाट आठ जना सिफारिस गरिएको छ। सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली अनुसूची-४ मा राखिएको छ ।

आ.व. २०७४/७५ मा उच्च अदालतको न्यायाधीश नियुक्तिका लागि न्याय परिषदबाट कुनै सिफारिस भएको अभिलेखबाट देखिँदैन ।

आ.व. २०७३/७४ मा न्याय परिषदको मिति २०७३।०९।२८ को निर्णयानुसार उच्च अदालतमा रिक्त रहेको न्यायाधीश पदमा नियुक्ति एवम् पदस्थापनाका लागि ८० जना न्यायाधीशलाई सिफारिस गरेको थियो। सिफारिस गरिएका न्यायाधीशहरूमा नेपाल न्याय

सेवाका विशिष्ट श्रेणीका अधिकृतहरूबाट पाँच जना, जिल्ला अदालतमा कार्यरत न्यायाधीशहरूबाट ३४ जना, पुनरावेदन अदालतका पूर्वअतिरिक्त न्यायाधीशहरूबाट १० जना, नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीबाट ६ जना र कानून व्यवसायीहरूबाट २५ जना रहनुभएको थियो ।

(ग) जिल्ला अदालतको न्यायाधीशमा नियुक्तिको लागि सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय परिषदले छ जनालाई जिल्ला न्यायाधीश नियुक्तिका लागि सिफारिस गरेको छ । जसमध्ये न्याय परिषदको मिति २०७५/१०/१५ को निर्णयले उच्च अदालत जनकपुर वीरगञ्ज इजलासका रजिस्ट्रार श्री कृष्णप्रसाद नेपाललाई नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (१) को खण्ड (क) बमोजिम जेष्ठता योग्यता र कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनको आधारमा सिफारिस गरेको हो । त्यस्तै न्याय परिषदको मिति २०७६।२।१४ को बैठकले न्याय सेवा आयोगबाट लिएको रिक्त न्यायाधीशको पदपूर्तिको लागि सञ्चालित परीक्षाबाट छनौट भई आएको पाँच जना सफल उम्मेदवारहरूलाई नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (१) को खण्ड (ख) (ग) बमोजिम रिक्त जिल्ला न्यायाधीश पदमा नियुक्ति गर्न सिफारिस गरेको छ । उक्त नियुक्तिको लागि सिफारिस भएकामध्ये एक जना महिला, अन्य चार जना पुरुष रहेका छन्। सिफारिस हुनु हुनेमा न्याय समूहका एक जना, सरकारी वकिल समूहका दुई र कानून समूहका दुई जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरू रहेका छन् । सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली अनुसूची-५ मा राखिएको छ ।

सिफारिस भएका जिल्ला न्यायधीशहरूको उमेरगत रूपमा विश्लेषण गर्दा, ४० देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका तीन, ४६-५० वर्ष उमेर समूहका दुई र ५१ देखि ५५ वर्षको उमेर समूहका एक जना रहेको देखिन्छन् भने शैक्षिक योग्यतातर्फ हेर्दा पाँच जनाको कानूनमा स्नातकोत्तर र एक जनाको कानूनमा स्नातकका अलावा जनप्रशासनमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गर्नुभएको देखिन्छ।

आ.व २०७४/७५ मा न्याय परिषदले जिल्ला न्यायाधीश नियुक्तिका लागि तीनवटा निर्णय गरी ३८ जनालाई नियुक्ति गरेको थियो । जसमध्ये न्याय सेवा आयोगको सिफारिसमा

१६ जनालाई जिल्ला न्यायाधीशमा नियुक्तिको सिफारिस गर्न मिति २०७५।२।२० मा निर्णय गरेको थियो । उक्त नियुक्ति सिफारिसमा नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट १३ जना र धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ग) बमोजिम प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट ३ जना नियुक्तिका लागि सिफारिस हुनुभएको थियो । सोमध्ये एक जना महिला, २ जना आदिवासी जनजाति तथा १ जना मधेशी समुदायका रहेका थिए। जसमा न्याय समूहका १३ जना तथा सरकारी वकिल समूहका ३ जना अधिकृतहरू थिए ।

त्यस्तै २२ जना न्याय सेवाका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई जेष्ठता, योग्यता र कार्यक्षमताका आधारमा जिल्ला न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि मिति २०७५।३।७ मा सिफारिस गरिएको थियो । यसरी सिफारिस हुनेहरूमा न्याय समूहका १४ जना, कानून समूहको तीन जना र सरकारी वकिल समूहको पाँच जना थिए । सोमध्ये दुई जना महिला रहेका थिए । उमेरगत रूपमा विश्लेषण गर्दा, सिफारिस भई नियुक्ति लिएका न्यायाधीशहरूमध्ये सिफारिस हुँदाको बखत ४० देखि ४५ वर्ष उमेर समूहका १२ जना, ४६ देखि ५० वर्ष उमेर समूहका १३ जना, ५१ देखि ५५ वर्ष उमेर समूहका १० जना र ५६ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ३ जना रहेका थिए । समग्रमा हेर्दा नियुक्त हुनेहरूमध्ये न्याय समूहबाट २७ जना, सरकारी वकिल समूहबाट ८ जना र कानून समूहबाट ३ जना थिए । आ.व २०७३/७४ मा जिल्ला न्यायधीशहरूको कुनै पनि नियुक्ति तथा सिफारिस भएको देखिँदैन ।

४.७ न्यायाधीशहरूको सरुवा, काज तथा पदस्थापन सिफारिस

(क) उच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा काज तथा पदस्थापन सिफारिस

प्रतिवेदन अवधिमा न्याय परिषदले विभिन्न मितिमा उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीशहरूको सरुवा, काजसम्बन्धी निर्णय गरेको छ। सो सन्दर्भमा मिति २०७५।४।६ को बैठकले उच्च अदालतका ७९ जना न्यायाधीशहरूलाई विभिन्न उच्च अदालत तथा इजलासहरूमा सरुवा सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ भने मिति २०७५/६/११

मा बसेको बैठकले सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट उच्च अदालतका सात जना माननीय न्यायाधीहरूलाई काजमा खटाउने गरी भएको निर्णयलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ।

त्यसैगरी मिति २०७५।९।१९ मा परिषदले उच्च अदालत सुर्खेतका मुख्य न्यायाधीश श्री हरिकुमार पोखरेललाई उच्च अदालत जनकपुरको मुख्य न्यायाधीश पदमा सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ भने मिति २०७५।१०।७ मा उच्च अदालत विराटनगरका मुख्य न्यायाधीश डा. कुलरत्न भुर्तेललाई न्याय परिषदमा र उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलासका न्यायाधीश श्री शिवराज अधिकारीलाई उच्च अदालत विराटनगरमा काजमा राख्ने निर्णय गरेको छ । साथै सोही बैठकले विभिन्न उच्च अदालतका १५ जना माननीय न्यायाधीशहरूलाई काजमा खटाउने सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूको निर्णयलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

मिति २०७५।११।१ मा बसेको बैठकले उच्च अदालतका सात जना माननीय न्यायाधीशहरूलाई काज सरुवा गर्ने तथा सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट उच्च अदालतका पाँच जना माननीय न्यायाधीशहरूलाई काजमा राख्ने गरी विभिन्न मितिमा भएका निर्णयलाई समर्थन गरेको छ । त्यस्तै मिति २०७५।११।१७ मा बसेको बैठकले सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट उच्च अदालतका चार जना माननीय न्यायाधीशहरूलाई काजमा खटाउने गरी भएको निर्णयलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

मिति २०७५।१२।१९ मा बसेको न्याय परिषदको बैठकले विभिन्न उच्च अदालतका चार जना मुख्य न्यायाधीशलाई काज खटाउने निर्णय गरेको छ भने मिति २०७६।२।१४ मा बसेको बैठकले उच्च अदालत पोखरामा दरबन्दी भइ उच्च अदालत पाटनमा काजमा रहनुभएका मुख्य न्यायाधीश श्री कुमार चुडाललाई सोही अदालतको मुख्य न्यायाधीश पदमा र उच्च अदालत दिपायलमा दरबन्दी भइ उच्च अदालत पोखरामा कार्यरत मुख्य न्यायाधीश श्री यज्ञप्रसाद वस्याललाई सोही अदालतको मुख्य न्यायाधीश पदमा सरुवा सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । सोही मितिको बैठकले सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट उच्च अदालतका दुई जना माननीय न्यायाधीशहरूलाई काजमा खटाउने गरी भएको निर्णयलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ । मिति २०७६।३।१६ मा बसेको बैठकले सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश तथा अन्य विभिन्न अदालतमा कार्यरत न्यायाधीशहरू गरी छ जनालाई काज खटाउने गरी भएको निर्णयलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीशहरूको सरुवा, काज तथा पदस्थापन सिफारिस आ.व. २०७४/०७५ मा मिति २०७४।७।२८ को निर्णयले उच्च अदालतको एक जना मुख्य न्यायाधीशलाई सरूवा गर्ने निर्णय गरेको थियो । त्यसैगरी मिति २०७४।६।३० को निर्णयले उच्च अदालतका ९८ जना न्यायाधीशलाई सरुवा गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

यसअघि आ.व. २०७३/०७४ मा नेपालको संविधानमा उच्च अदालतको स्थापना भई पुनरावेदन अदालत विघटन भएकोले तत्काल कायम रहेको पुनरावेदन अदालतमा कार्यरत मुख्य न्यायाधीश र न्यायाधीशहरूलाई उच्च अदालतमा पदस्थापन गरिने भन्ने संवैधानिक व्यवस्था भएबमोजिम न्याय परिषदको मिति २०७३।०६।०२ मा बसेको बैठकले तत्कालीन पुनरावेदन अदालतका पाँचजना मुख्य न्यायाधीश र ७५ जना न्यायाधीशहरूलाई उच्च अदालतको न्यायाधीशमा पदस्थापन सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको देखिन्छ ।

चित्र नं. ३

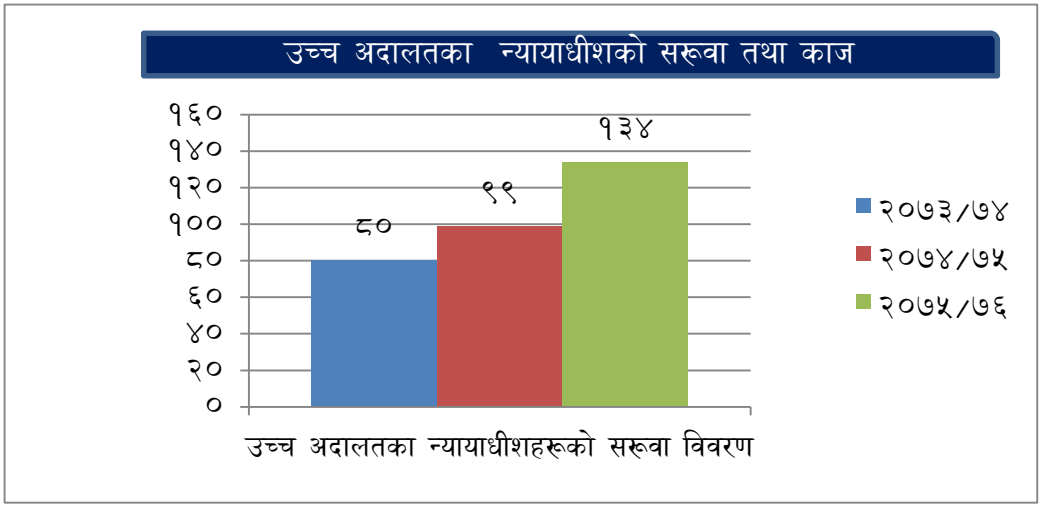

(ख) जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस

प्रतिवेदन अवधिमा मिति २०७५।४।४ गते बसेको न्याय परिषदको बैठकले विभिन्न जिल्ला अदालतमा कार्यरत ७२ जना जिल्ला न्यायाधीशलाई सरुवाको सिफारिस गर्ने तथा ३८ जना जिल्ला न्यायाधीशको पदस्थापन गर्ने निर्णय गरेको छ । पदस्थापन भएका न्यायाधीशहरुको विवरण अनुसूची-६ मा दिइएको छ । त्यस्तै २०७५/१०/७ मा १४ जना जिल्ला न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५

मा मिति २०७४।५।२८ गते बसेको न्याय परिषदको बैठकले १९७ जना जिल्ला न्यायाधीशलाई सरुवाको सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको थियो । आ.व. २०७३।७४ मा जिल्ला न्यायाधीशको सरुवा सिफारिस गरेको देखिएन । पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षमा सरुवासम्बन्धी भएका जिल्ला न्यायाधीशको संख्या विवरणलाई चित्र नं. ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. ४

जिल्ला न्यायाधीशको सरुवा

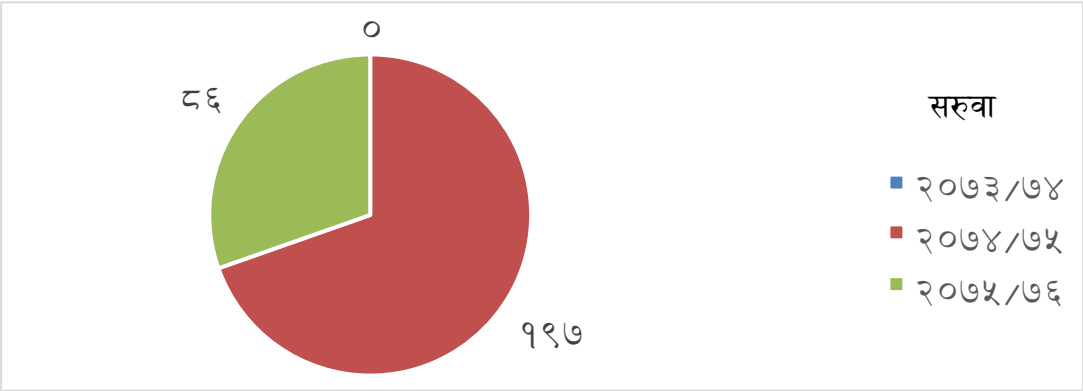

४.८ सैनिक विशेष अदालतको अध्यक्षमा सिफारिस

प्रतिवेदन वर्षमा न्याय परिषदको मिति २०७५।४।६ को निर्णयले सैनिक विशेष अदालतको अध्यक्षमा उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री रमेश पोखरेललाई तोक्न सैनिक ऐन, २०६३ को दफा ११९ बमोजिम सिफारिस गरेको छ । गत आ.व २०७४।७५ मा यस सम्बन्धमा कुनै सिफारिस गर्ने निर्णय भएको देखिँदैन । त्यस्तै न्याय परिषदको मिति २०७३।६।६ को निर्णयले उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री नीता गौतम दीक्षितलाई सैनिक विशेष अदालतको अध्यक्ष तोक्न सिफारिस गरेको थियो ।

४.९ न्यायाधिकरणहरूको अध्यक्षमा सिफारिस

प्रतिवेदन अवधिमा न्याय परिषदको मिति २०७५/६/११ को निर्णयले राजस्व न्यायाधिकरण पोखराको अध्यक्षमा उच्च अदालत पोखराका माननीय न्यायधीश श्री जीवनहरी अधिकारीलाई तोक्न नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने निर्णय गरेको छ । त्यस्तै न्याय परिषदको मिति २०७५/११/१ को निर्णयले राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरको अध्यक्षमा

उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलासमा दरबन्दी रही उच्च अदालत विराटनगरमा काज सरुवा हुनुभएका माननीय न्यायाधीश श्री प्रेमराज कार्कीलाई र राजस्व न्यायाधिकरण नेपालगञ्जको अध्यक्षमा उच्च अदालत पाटनमा दरबन्दी रही उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलासमा काज सरुवा हुनुभएका माननीय न्यायाधीश श्री हेमराज पन्तलाई तोक्न नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने निर्णय गरेको छ । त्यस्तै आ.व.२०७४/७५ मा न्याय परिषदको मिति २०७४।६।३० को निर्णयले उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री तिलप्रसाद श्रेष्ठ राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको अध्यक्ष पदमा तोक्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गरिएको थियो । साथै उहाँको सरुवा भई उक्त अध्यक्षको पद रिक्त रहेकोले रिक्त पदमा मिति २०७५।३।२० गतेको निर्णयले उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री किशोर सिलवाललाई राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो। आ.व.२०७३/७४ मा मिति २०७३।०६।६ को न्याय परिषदको निर्णयानुसार उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री डिल्लीराज आचार्यलाई सो पदमा तोकिएको थियो ।

यसैगरी मिति २०७४।६।३० को निर्णयानुसार उच्च अदालत पोखराका माननीय न्यायाधीश श्री पवनकुमार शर्मा राजस्व न्यायाधिकरण पोखराको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो । सोपूर्व मिति २०७३।६।६ को निर्णयानुसार उच्च अदालत पोखराका माननीय न्यायाधीश श्री सत्यराज गुरुङ सो न्यायाधिकरणको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो ।

साथै मिति २०७४।६।३० को निर्णयानुसार उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलासका माननीय न्यायाधीश श्री प्रेमराज कार्की राजस्व न्यायाधिकरण नेपालगञ्जको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो । सोअघि मिति २०७३।६।६ को निर्णयानुसार उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्जका इजलास माननीय न्यायाधीश श्री वीरबहादुर डाँगी सो न्यायाधिकरणको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो ।

त्यस्तै मिति २०७४।६।३० को निर्णयबाट उच्च अदालत विराटनगरका माननीय न्यायाधीश श्री थिरबहादुर कार्की राजस्व न्यायाधिकरण विराटनगरको अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो । सोअघि मिति २०७३।६।६ को निर्णयानुसार उच्च अदालत विराटनगरका माननीय न्यायाधीश श्री कुमार पोखरेल उक्त पदमा तोकिनुभएको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ (मिति २०७४।६।३०) मा उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री सत्यराज गुरुङ वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण काठमाडौंमा अध्यक्ष पदमा तोकिनुभएको थियो । प्रतिवेदन वर्षमा यस सम्बन्धी कुनै निर्णय गरेको देखिँदैन । आ.व. २०७३/०७४ मा अर्थात् मिति २०७३।०६।०६ गतेको निर्णयले उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री रेवन्त कुँवर सो पदमा तोकिनुभएको थियो

४.१० विशेष अदालतमा अध्यक्ष तथा सदस्य सिफारिस

प्रतिवेदन वर्षमा विशेष अदालतको अध्यक्ष तथा सदस्यहरू कुनै तोकिएको छैन । गत आ.व. २०७४/०७५ मा न्याय परिषदको मिति २०७४।६।३० को निर्णयानुसार विशेष अदालत, काठमाडौंको अध्यक्षमा उच्च अदालत सुर्खेतका न्यायाधीश श्री बाबुराम रेग्मी र सदस्यहरूमा उच्च अदालत दिपायलका न्यायाधीश श्री द्वारिकामान जोशी, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलासका न्यायाधीश श्री रत्नबहादुर बागचन्द, उच्च अदालत दिपायलका न्यायाधीशहरू श्री चण्डीराज ढकाल र श्री प्रमोदकुमार बैद्य श्रेष्ठ र उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलासका न्यायाधीश श्री नारायणप्रसाद पोखेल तोकिनुभएको थियो । यसअघि २०७३/०७४ मा न्याय परिषदको मिति २०७३।६।६ को निर्णयानुसार विशेष अदालत, काठमाडौंको अध्यक्षमा उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलासका न्यायाधीश श्री मोहनरमण भट्टराई र सदस्यहरूमा उच्च अदालत सुर्खेतका न्यायाधीश श्री भुपेन्द्रप्रसाद राई, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलासका न्यायाधीश श्री पवनकुमार शर्मा न्यौपाने, उच्च अदालत दिपायलका न्यायाधीश श्री नरेन्द्रकुमार शिवाकोटी, उच्च अदालत दिपायलका न्यायाधीश श्री प्रभा बस्नेत र उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलासका न्यायाधीश श्री महेशप्रसाद पुडासैनी तोकिनुभएको थियो । यसअघि उक्त पदमा तत्कालीन पुनरावेदन अदालतको न्यायाधीशको हैसियतले उहाँहरू नै तोकिनुभएको थियो । मिति २०७४।२।३० मा उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलासका न्यायाधीश श्री बाबुराम रेग्मी विशेष अदालतको सदस्य तोकिनुभएको थियो ।

४.११ काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा सिफारिस

प्रतिवेदन वर्ष २०७५/०७६ मा न्याय परिषदको मिति २०७६।०२।१४ को निर्णयानुसार काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरणले दिएको आदेशउपर पुनरावेदन सुन्ने पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री मोहमद साविर हुसेनलाई तोक्न नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । यसअघि न्याय परिषदको मिति २०७४।०९।११ को निर्णयानुसार पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री हेमराज पन्तलाई तोकिएको थियो । आ.व. २०७३।०७४ मा न्याय परिषदको मिति २०७३।०८।१६ को निर्णयानुसार सो पदमा उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री प्रमोदकुमार वैद्य श्रेष्ठलाई तोकिएको थियो ।

४.१२ पुनर्निमाण प्राधिकरण पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा सिफारिस

भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निमाण सम्बन्धी ऐन, २०७२ को दफा २६ को उपदफा (२) बमोजिमको पुनरावेदन समितिको अध्यक्षमा न्याय परिषदको मिति २०७५।०४।०६ को निर्णयानुसार उच्च अदालत पाटनका न्यायाधीश श्री रेवन्त कुँवर तोकिनुभएकोमा, निजको उमेरहदको कारण सेवाबाट निवृत्त भएकोले उक्त स्थानमा न्याय परिषदको मिति २०७५।१०।१५ को निर्णयले उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री नरेन्द्र कुमार सिवाकोटीलाई तोक्न नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । यसभन्दा अगाडि उच्च अदालत पाटका माननीय न्यायाधीश श्री किशोर सिलवाल तोकिनुभएको थियो ।

४.१३ राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानको कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्तिको लागि सिफरिस

न्याय परिषदको मिति २०७५/१०/७ को बैठकले राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानको रिक्त कार्यकारी निर्देशक पदमा राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा १७ को उपदफा (२) बमोजिम सर्वोच्च अदालतका पूर्व न्यायाधीश श्री तप बहादुर मगरलाई ऐ ऐनको दफा १७ को उपदफा (३) बमोजिम बढीमा चार वर्षको लागि नियुक्ति गर्न प्रधान न्यायाधीशसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ ।

४.१४ उजुरी तथा अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी विवरण

संविधान तथा प्रचलित कानुनबमोजिम न्यायाधीशहरूबाट भएका कामकारबाहीका सम्बन्धमा उजुरीहरू सुनी सो सम्बन्धमा छानबिन तथा जाँचबुझ गरी सम्बन्धित न्यायाधीशहरूलाई अनुशासनात्मक कारबाही गर्ने स्वतन्त्र निकायको रूपमा न्यायपरिषद् रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नयाँ दर्ता हुन आएका उजुरी निवेदन १०१ र गत आर्थिक वर्षबाट जिम्मेवारी सरी आएका ४६ थान गरी जम्मा लगत १४७ भई सोमध्येमा ६० थान उजुरी फछ्रौंट भएका छन् । यसरी हेर्दा उजुरीमा ४०.८१ प्रतिशत फछ्र्यौंट हुन आएको छ । आ.व. २०७५/७६ लगत फछ्र्यौंट विवरणलाई निम्नानुसारको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को उजुरी लगत फछ्रौंट विवरण

लगत			फछ्रौंट			बाँकी			कैफियत
गत आ.व.को जिम्मेवारी	यस आ.व.मा नयाँ दर्ता	कूल जम्मा	जिम्मेवारीबाट	नयाँ दर्ताबाट	कूल जम्मा	जिम्मेवारीबाट	नयाँ दर्ताबाट	कूल जम्मा	
४६	१०१	१४७	३७	२३	६०	९	७८	८७	

यसरी आ.व. २०७५/०७६ मा फछ्रौंट भएका निवेदनमध्ये ५२ थान उजुरी तामेलीमा राखिएको थियो भने उच्च अदालतका न्यायाधीश श्री उमेशकुमार सिँह र जिल्ला न्यायाधीश श्री विश्वमंगल आत्रेयलाई पदमुक्त गरिएको, जिल्ला न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्यायका हकमा निजलाई भ्रष्टाचारमा मुद्दा दायर गरिएको र उच्च अदालतका न्यायाधीशहरू श्री थिरबहादुर कार्की, श्री साधुराम सापकोटा र जिल्ला न्यायाधीश श्री बाबुकाजी बाँनियालाई सचेत गराउने निर्णय भएका छन् ।

विगत ३ वर्षको उजुरी र फछ्र्यौंटको तुलनात्मक अध्ययन गर्दा आ.व. २०७३/०७४ मा जिम्मेवारी सरेको १५७ थान र नयाँ दर्ता हुन आएको ६६ गरी २२३ लगत रहेकोमा

१६० थान तामेलीमा रही ६३ थान जिम्मेवारी सरेको देखिन्छ। आ.व.०७४/७५ मा जिम्मेवारी सरेको ६३ थान र नयाँ दर्ता ४५ गरी जम्मा १०८ मा उजुरीमा ६२ थान तामेली भइ बाँकी ४६ थान जिम्मेवारी सरेको देखिन्छ । आ.व.२०७३/०७४ देखि आ.व. २०७५/०७६ सम्मको उजुरी लगत फछौंट विवरणलाई तल चित्र नं. ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

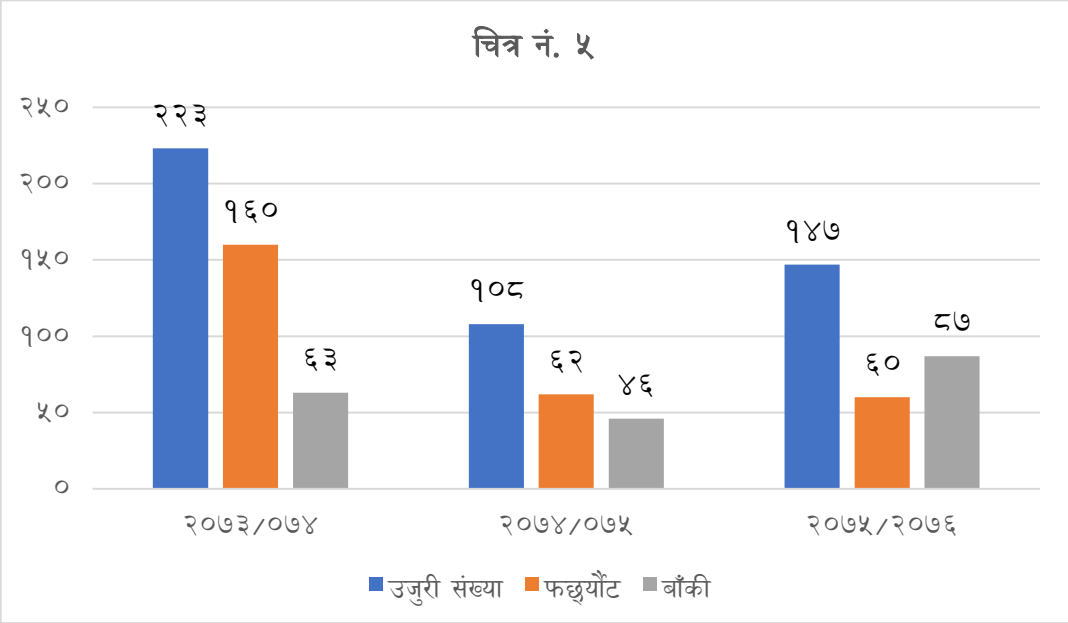

न्याय परिषदको मिति २०७५।०९।१९ को बैठकले न्यायाधीशहरूउपर आउने गरेका गुनासा, उजुरी र टिका टिप्पणी सम्बन्धमा तत्काल सम्बोधन गर्न सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशको तहबाट र न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १६ मा रहेको न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी संयन्त्रबाट आवश्यक अनुगमन तथा निगरानीको कार्य निरन्तर गराउने र अनुगमन निगरानीको प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरी जिम्मेवारी तोक्ने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय परिषदको मिति २०७५।१०।०७ को बैठकले संजिप शाक्यको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी गोरे भन्ने चुडामणी उप्रेतीसमेत भएको आपराधिक समूह स्थापना र सञ्चालन गरी सुन चोरी पैठारी र निकासीको अवैध कारोबार, अपहरण तथा शरीर बन्धक र कर्तव्य ज्यान मुद्दामा भएको सुरु अदालतको थुनछेक आदेशउपर परेको निवेदन प्रतिवेदनमा

इजलास व्यवस्थापन गर्ने उच्च अदालत विराटनगरका माननीय मुख्य न्यायाधीशसहित आदेश गर्ने न्यायाधीशका काम कारबाही र कर्तव्य पालनाको अवस्था, प्रक्रिया, आचारसंहिताको पालनाको अवस्था, आचरणजन्य क्रियाकलाप तथा कार्यक्षमतालगायतका सम्बद्ध विषयमा छानबिन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडालाई न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ बमोजिम तोक्ने निर्णय गरेको छ भने सोही बैठकले ललितपुर जिल्ला अदालतबाट न्याय परिषदमा काजमा ल्याइएका माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री विश्वमंगल आत्रेयका हकमा निजको कामकारबाही र कर्तव्य पालना, आचारसंहिताको पालनाको अवस्था र आचरणजन्य क्रियाकलाप तथा कार्यक्षमताको सम्बन्धमा समेत छानबिन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश डा. आनन्दमोहन भट्टराईलाई न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ बमोजिम तोक्ने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय परिषदको मिति २०७५।१०।१५ को बैठकले माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्यायले पेश गरेको बी.ए. उत्तीर्ण गरेको प्रोभिजनल प्रमाण पत्र विवादास्पद देखिएको, कार्यक्षमताको अभाव रहेको तथा न्यायिक विचलनजन्य कार्यहरू गरेको भन्ने देखिन आई निजउपर न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १०, ११ र १२ को अधीनमा जाँचबुझ गराउन आवश्यक देखिएको हुँदा देहायबमोजिम विज्ञसहितको तीन सदस्यीय जाँचबुझ समिति गठन गर्ने र सोको सूचना राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने निर्णय भएको छ ।

क) माननीय न्यायाधीश डा.श्री आनन्दमोहन भट्टराई, सर्वोच्च अदालत - अध्यक्ष

ख) माननीय मुख्य न्यायाधीश श्री प्रकाशकुमार ढुंगाना, उच्च अदालत पाटन - विज्ञ सदस्य

ग) माननीय न्यायाधीश श्री टेकप्रसाद ढुंगाना, उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलास - विज्ञ सदस्य

साथै सोही मितिको बैठकले जिल्ला न्यायाधीश श्री विश्वमंगल आत्रेयको हकमा निजउपर परेको उजुरी तथा प्राप्त प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदनका आधारमा उजुरीको प्रकृति गम्भीर देखिएकाले न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १०,११ र १२ को अधीनमा जाँचबुझ गराउन आवश्यक देखिएको, अनुगमन तथा निरीक्षण टोलीले निज न्यायाधीशको सम्बन्धमा पेश गरेको प्रतिवेदनबाट मिति २०७५।१०।७ मा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ बमोजिम प्रारम्भिक छानबिन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश डा.

आनन्दमोहन भट्टराईलाई तोकिएकोमा निजउपरको थप उजुरीका सम्बन्धमा जाँचबुझ गरी प्रतिवेदन पेश गर्न न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १९ बमोजिम देहायबमोजिमको विज्ञसहितको तीन सदस्यीय जाँचबुझ समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको छः-

क) माननीय न्यायाधीश डा. आनन्दमोहन भट्टराई, सर्वोच्च अदालत - अध्यक्ष

ख) माननीय मुख्य न्यायाधीश श्री प्रकाश कुमार ढुङ्गाना, उच्च अदालत पाटन - विज्ञ सदस्य

ग) माननीय न्यायाधीश श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना, उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलास - विज्ञ सदस्य

त्यसका अतिरिक्त सोही मितिको बैठकले जिल्ला न्यायाधीश श्री महमद जुनैद आजाद र जिल्ला न्यायाधीश श्री राजेश कुमार काफ्लेको हकमा परेको उजुरीका सम्बन्धमा निजहरूलाई ७ दिनभित्र सफाइ पेश गर्न लगाउने निर्णय गरेकोमा मिति २०७५।११।१ को बैठकले जिल्ला न्यायाधीश श्री महमद जुनैद आजादलाई पदीय मर्यादा कायम राखी जिम्मेवारी निर्वाह गर्न ध्यानाकर्षण गराउने निर्णय गर्दै माननीय राजेशकुमार काफ्लेलाई फैसला लेखन सम्वन्धमा थप प्रशिक्षणका लागि तालिममा सहभागी गराउन सर्वोच्च अदालतमा लेखि पठाउने निर्णय गरी निजहरुका हकमा परेको उजुरीलाई तामेलीमा राखी दिने निर्णय गरेको छ ।

न्याय परिषदको मिति २०७५।११।०२ को बैठकले काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट न्याय परिषदमा काजमा ल्याएका माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री बावुकाजी बानियाको कार्यक्षमता, खराब आचरणलगायतका सम्बद्ध विषयमा छानबिन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री हरिकृष्ण कार्कीलाई न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ बमोजिम तोक्ने निर्णय गरेको छ ।

न्याय परिषदको मिति २०७५।१२।०३ को बैठकले मिति २०७५।१०।७ को बैठकद्वारा संजिप शाक्यको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी गोरे भन्ने चुडामणी उप्रेतीसमेत भएको आपराधिक समूह स्थापना र सञ्चालन गरी सुन चोरी पैठारी र निकासीको अवैध कारोबार, अपहरण तथा शरीर बन्धक र कर्तव्य ज्यान मुद्दामा भएको सुरु अदालतको थुनछेक आदेशउपर परेको निवेदन प्रतिवेदनमा पेश भएको प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदनका आधारमा इजलास व्यवस्थापनमा संलग्न मुख्य न्यायाधीश एवम् आदेशमा संलग्न अन्य न्यायाधीशहरूउपर न्याय परिषद ऐन २०७३ को दफा १०, ११ र १२ को अधीनमा गम्भीर

रूपमा जाँचबुझ गराउन आवश्यक देखिएको हुँदा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १९ को उपदफा (१) बमोजिम देहायबमोजिम विज्ञसहितको ३ सदस्यीय जाँचबुझ समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको छः-

क) माननीय न्यायाधीश श्री केदारप्रसाद चालिसे, सर्वोच्च अदालत - अध्यक्ष

ख) माननीय न्यायाधीश श्री मीरा खड्का, सर्वोच्च अदालत - विज्ञ सदस्य

ग) माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ, सर्वोच्च अदालत - विज्ञ सदस्य

न्याय परिषदको मिति २०७६।०१।८ को बैठकले माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्यायउपर परेका उजुरी सम्बद्ध विषयमा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १०, ११ र १२ को अधीनमा जाँचबुझ गराउन दफा १९(१) बमोजिम गठित ३ सदस्यीय समितिको प्रतिवेदन पेश हुँदा ओमकार उपाध्यायले सन् १९८३ मा कानपुर विश्वविद्यालय भारतबाट बी.ए. पास गरेको भनी पेश गरेको लब्धाङ्क पत्र र प्रोभिजनल प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि आधिकारिक औपचारिक माध्यमबाट बुझिँदा पूरा नै नगरेको, बी.ए.को परीक्षा पास गरेको भनी लब्धाङ्क पत्र र प्रोभिजनल प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि पेश गरेको र उक्त कार्य भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ बमोजिम राष्ट्र सेवकको ओहोदा पाउन झुठ्ठा विवरण दिएको कसुर जन्य कार्य भएको भन्ने प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको देखिँदा सो सम्बन्धमा अनुसन्धान गरी प्रतिवेदन पेश गर्न न्याय परिषद ऐन, २०७३ दफा २२ बमोजिम उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री रमेशकुमार पोखरेललाई अनुसन्धान अधिकृत तोक्ने निर्णय गरेको छ भने निजउपर परेका उजुरीका आधारमा निजलाई खराब आचरण वा आचार संहिताको गम्भीर उल्लङ्घन तथा कार्यक्षमताको अभावमा पदमुक्त गर्नेतर्फ कारबाही गर्न सिफारिस किन नगर्ने भनी न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २१ बमोजिम ७ (सात) दिनभित्र सफाइ पेश गर्न लगाउने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय परिषदको मिति २०७६।२।१४ बैठकले २०७६।०१।०८ न्याय परिषदको निर्णयानुसार जिल्ला न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्यायको शैक्षिक प्रमाण पत्रको सम्बन्धमा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २२ बमोजिम अनुसन्धान गरी प्रतिवेदन पेश गर्न तोकिनुभएका उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री रमेश कुमार पोखरेलले पेश गर्नुभएको प्रतिवेदनसमेतका आधारमा माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्यायले भारतको कानपुर विश्वविद्यालयबाट सन् १९८३ मा बी.ए. पास गरेको स्थायी प्रमाण पत्र,

लब्धाङ्क प्रमाण पत्र र बी.ए. पास गरेको समकक्षता निर्धारण गरेको प्रमाण पत्रको सक्कल प्रति सेवा प्रवेश गर्दा नै दाखिल गर्न नसकेको, निजले प्रोभिजनल प्रमाण पत्र र लब्धाङ्क पत्रको दोस्रो प्रतिको प्रतिलिपि एवम् बी.ए. उत्तीर्ण गरेको स्थायी प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि मात्र पेश गरेको देखिन आएको र निजले बी.ए. उत्तीर्ण गरेको भनी पेश गरेको प्रमाण पत्र प्रमाणीकरणका लागि पठाउँदा निजले परीक्षा दिएको कानपुर विश्वविद्यालय परिवर्तित छत्रपति शाहुजी महाराज विश्वविद्यालयबाट निजको बी.ए.को परीक्षाको परिणाम Incomplete भनी उल्लेख भइ आएको हुँदा निजले उत्तीर्ण नै नगरेको बी.ए.को परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनी प्रतिलिपि प्रमाण पत्र एवम् लब्धाङ्क पत्र पेशगरी भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ बमोजिम राष्ट्र सेवकको ओहदा पाउन झुठ्ठा शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र पेश गरेको देखिँदा, उक्त कसूरमा निजउपर सोही ऐनको दफा १६ बमोजिम सजायको दाबी लिई न्याय परिषदको तर्फबाट विशेष अदालतमा मुद्दा दायर गर्न नेपालको संविधानको धारा १५३ को उपधारा (६) र न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २२ को उपदफा (४) बमोजिम न्याय परिषद सचिवालयका सहसचिव श्री मानबहादुर कार्कीलाई तोक्ने निर्णय गरेको छ ।

साथै सोही बैठकले जिल्ला न्यायाधीश श्री बाबुकाजी बाँनियालाई न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १४(१) बमोजिम कारबाही गर्न नपर्ने कुनै कारण भए खुलाई ७ (सात) दिनभित्र सफाइ पेश गर्न भनी सोही ऐनको दफा २१ बमोजिम सूचना दिने निर्णय गरेको छ।

उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश कुलरत्न भूर्तेल, न्यायाधीश शारङ्गा सुवेदी र न्यायाधीश जनक पाण्डेलाई आफू कार्यरत अदालत तथा न्यायापलिकाको मर्यादा कायम राख्न थप सावधानी र क्रियाशीलता देखाउन निजहरूलाई ध्यानाकर्षण गराउने र निजहरूउपरको उजुरी तामेलीमा राखी दिने निर्णय मिति २०७६।३।३ को बैठकले गरेको छ । त्यसका अतिरिक्त सोही मितिको बैठकले माननीय न्यायाधीशहरू साधुराम सापकोटा, श्री थिरबहादुर कार्की र श्री उमेश कुमार सिंहलाई कारबाही गर्नु नपर्ने कुनै कारण भए ७ दिनभित्र सफाइ पेश गर्नु भनी न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २१ बमोजिम सूचना दिने निर्णय गरिएको छ । साथै सो बैठकले जिल्ला न्यायाधीश श्री बावुकाजी बाँनियालाई न्याय परिषद ऐन,२०७३ दफा १४(१) बमोजिम सचेत गराउने निर्णय गरिएको छ।

न्याय परिषदको मिति २०७६।३।१६ को बैठकले उच्च अदालतका न्यायाधीश श्री साधुराम सापकोटा र श्री थिरबहादुर कार्कीलाई सचेत गराउने निर्णय गरेको छ ।

४.१५ जिल्ला न्यायाधीशको रिक्त पदमा प्रतिशत निर्धारण

न्याय परिषदको मिति २०७५।०६।११ को निर्णयानुसार जिल्ला अदालतहरूमा तत्काल रिक्त रहेका र २०७५ चैत्र मसान्तभित्र रिक्त हुन आउने जिल्ला न्यायाधीशको पदपूर्ति गर्न नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम जिल्ला न्यायाधीश पदपूर्ति गर्नको लागि प्रतिशत निर्धारण हुँदा नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (क) बमोजिम पूर्ति हुने पदमा १ (एक) पद, खण्ड (ख) बमोजिम पूर्ति हुने पदमा ३ (तीन) पद र (ग) बमोजिम पूर्ति हुने पदमा २ (दुई) पद कायम हुने गरी प्रतिशत निर्धारण भएकोमा नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ग) बमोजिम पूर्ति हुने २ (दुई) पदमा खुल्लामा एक र समावेशी समूहमा महिलामा-एक पद कायम हुने गरी प्रतिशत निर्धारण भएको छ।

४.१६ न्यायाधीशको दरबन्दी पुनरावलोकनका लागि उच्च स्तरीय समिति गठन

न्याय परिषदको मिति २०७५।४।४ को बैठकको निर्णयानुसार उच्च अदालतहरू, विशेष अदालत तथा जिल्ला अदालतहरूमा मुद्दालगायतको कार्यबोझ, मुलुकी देवानी/ अपराध संहिता ऐन, २०७४ लगायतका ५ वटा ऐनहरूको कार्यान्वयनको सन्दर्भमा पर्न सक्ने प्रभावसमेतको आँकलन गरी जिल्ला अदालतहरूमा न्यायाधीश जनशक्तिको दरबन्दीसमेतको पुनरावलोकन गरी सुझावसहित प्रतिवेदन पेश गर्न देहायबमोजिमको एक उच्चस्तरीय समिति गठन गर्ने निर्णय भएको छ।

क) माननीय कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री - संयोजक

ख) मानव संशाधन विकास समिति, सर्वोच्च अदालतका संयोजक माननीय न्यायाधीश - सदस्य

ग) न्याय परिषदका माननीय सदस्य श्री पदम प्रसाद बैदिक - सदस्य

घ) अर्थ मन्त्रालयका सचिव - सदस्य

ङ) न्याय परिषदका सचिव - सदस्य सचिव

उपरोक्त समितिले प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने अवधि न्याय परिषदको विभिन्न मितिको बैठकद्वारा थप भइ २०७६ साल असार मसान्तसम्म कायम रहेको ।

४.१७ जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दी हेरफेर र मिलान

न्याय परिषदको २०७५।४।४ को बैठकबाट नेपाल सरकारबाट मिति २०७४।७।२८ मा नवलपरासी (वर्दघाट सुस्तापूर्व) जिल्लाको सदरमुकाम, कावासोतीमा जिल्ला अदालत स्थापना गर्ने र रुकुम (पूर्वी भाग) जिल्लाको सदरमुकाम, रुकुमकोटमा जिल्ला अदालत स्थापना गर्ने निर्णय भएको र नेपाल सरकारबाट मिति २०७४।९।२ मा रुकुम पूर्वी भागको जिल्ला अदालतमा १ जना जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दी र साबिक नवलपरासी जिल्ला अदालतमा कायम रहेको ५ जना जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दीमध्ये नवलपरासी (वर्दघाट सुस्तापश्चिम) को जिल्ला अदालतमा ३ जना जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दी कायम गरी नवलपरासी (वर्दघाट सुस्तापूर्व) को जिल्ला अदालत कावासोतीमा ३ जना जिल्ला न्यायाधीशको दरबन्दी सिर्जना तथा मिलान गर्ने भन्ने निर्णय गरेको छ । उक्त निर्णयसमेतका आधारमा जिल्ला न्यायाधीशहरूको जम्मा दरबन्दी २४० कायम हुन आएको र सो दरबन्दीलाई हाल कायम रहेको मुद्दाका संख्यासमेतका आधारमा न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा ४ को उपदफा (३) अनुसार तत्काललाई देहायका जिल्ला अदालतमा देहायबमोजिम दरबन्दी संख्या हेरफेर र मिलान गर्ने निर्णय भएको थियो ।

तालिका नं. ३

क्र.सं.	जिल्ला अदालतको नाम	हालको दरबन्दी संख्या	थपघट भएको संख्या	कायम गरिएको दरबन्दी संख्या	कैफियत
१.	नवलपरासी जिल्ला अदालत (पश्चिम भाग)	५	-	५	
२.	नवलपुर (नवलपरासी पूर्वी भाग)	१	+२	३	
३.	रुकुमकोट (रुकुम पूर्वी भाग)	१	-	१	
४.	न्याय परिषद	५	-२	३	

४.१८ परामर्श/नीतिगत/विविध निर्णयहरू

- मिति २०७५।६।११ को न्याय परिषदको बैठकले न्याय परिषदको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक कार्ययोजना पारित गरी कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरेको छ ।
- न्याय परिषदको मिति २०७५।११।१७ मा बसेको बैठकले उच्च अदालतका १५ जना माननीय न्यायाधीशज्यूहरूले आफूले न्यायाधीश पदमा नियुक्त हुनुपूर्व गरेको सेवा अवधि निवृत्तिभरणको प्रयोजनका लागि जोडी अभिलेख अद्यावधिक गरीपाउँ भनी दिनुभएको पृथक पृथक निवेदन एवम् उक्त सेवा अवधि जोड्दा निवृत्तिभरण पाउने गरी ऐनले तोकेको अवधि पुग्ने देखिँदा दोहोरो सुविधा नपाउने गरी निजहरूले हालको न्यायाधीश पदमा नियुक्त हुनुपूर्व गरेको त्रि.वि.सेवा, निजामती सेवा वा अतिरिक्त न्यायाधीशको रूपमा गरेको सेवाको अवधि उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा १४ को उपदफा (३) को भावना अनुकूल निवृत्तिभरणको प्रयोजनका लागि जोडी अभिलेख अद्यावधिक गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०७५/९/१९ को निर्णयानुसार न्याय सेवा आयोगबाट परामर्शको लागि प्राप्त भएको जिल्ला न्यायाधीशको संशोधित लिखित परीक्षा योजना र पाठ्यक्रम मस्यौदा उपयुक्त रहेकोले सोहीबमोजिमको परामर्श न्याय सेवा आयोगलाई दिने भन्ने निर्णय भएको छ ।
- न्याय परिषदको मिति २०७५/११/०१ को निर्णयानुसार विराटनगर जुट मिल्स लिमिटेडमा भएको अनियमिताको छानबिन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न जाँचबुझ आयोग ऐन २०२६ को दफा ३ को उपदफा १ बमोजिम उच्च अदालत विराटनगरका न्यायाधीश श्री शेखरप्रसाद पौडेललाई खटाउन नेपालको संविधानको धारा १४३ को उपधारा (१) को प्रतिवन्धात्मक वाक्यंशबमोजिम नेपाल सरकारसमक्ष परामर्श दिने निर्णय भएको छ।

४.१९ उत्कृष्ट न्यायाधीश छनौट

उत्कृष्ट न्यायाधीश छनौट समितिले दिएको प्रतिवेदनअनुसार मिति २०७५।८।२५ मा देहायका माननीय न्यायाधीशहरूलाई यस वर्षको उत्कृष्ट न्यायाधीश छनौट गरी सम्मानित गर्ने निर्णय भएको छ ।

तालिका नं. ४

क्र.सं.	नाम	कार्यरत अदालत
१	श्री द्वारिकामान जोशी	उच्च अदालत दिपायल, हाल काज विशेष अदालत
२	श्री नारायणप्रसाद श्रेष्ठ	उच्च अदालत जनकपुर राजविराज इजलास
३	श्री ब्रजेश प्याकुरेल	महोत्तरी जिल्ला अदालत
४.	श्री चन्द्रमणि ज्ञवाली	डडेलधुरा जिल्ला अदालत

परिच्छेद - ५

न्याय सेवा आयोग

५.१ परिचय

नेपालको संविधानको धारा १५४ को उपधारा (१) बमोजिम नेपाल सरकारले कानूनबमोजिम संघीय न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा गर्दा वा त्यस्तो पदमा बहाल रहेको कुनै कर्मचारीलाई विभागीय सजाय गर्दा न्याय सेवा आयोगको सिफारिसबमोजिम गर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ । यसका अलावा जिल्ला न्यायाधीशको पदमा नियुक्तिको लागि परीक्षा सञ्चालन गर्नेसम्बन्धी थप जिम्मेवारीसमेत न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ ले न्याय सेवा आयोगलाई प्रदान गरेको छ ।

न्याय सेवा आयोगमा देहायबमोजिमका अध्यक्ष र सदस्यहरू रहने संवैधानिक प्रावधान रहेको छ ।

क)	प्रधान न्यायाधीश	अध्यक्ष
ख)	संघीय कानून तथा न्याय मन्त्री	सदस्य
ग)	सर्वोच्च अदालतको वरिष्ठतम न्यायाधीश एक जना	सदस्य
घ)	लोक सेवा आयोगको अध्यक्ष	सदस्य
ङ)	महान्यायाधिवक्ता	सदस्य

न्याय सेवा आयोगमा हाल बहाल रहनुभएका तथा प्रतिवेदन अवधिमा कायम रहनुभएका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको विवरण अनुसूची-२ मा दिइएको छ ।

५.२ न्याय सेवा आयोगको काम, कर्तव्य तथा अधिकार

न्याय सेवा आयोगको काम कर्तव्य तथा अधिकारका सम्बन्धमा नेपालको संविधान तथा न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ ले स्पष्टरूपमा तोकिदिएको पाइन्छ । सोही संवैधानिक एवम् कानूनी व्यवस्थासमेतका आधारमा आयोगले आफ्नो काम कारबाही सम्पन्न गर्दै आइरहेको छ । संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्थाका आधारमा न्याय सेवा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार रहेको छ ।

५.२.१ नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा र बढुवा

नेपालको संविधानको धारा १५४ को उपधारा (१) बमोजिम संघीय न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूको नियुक्ति, सरुवा र बढुवा गर्दा न्याय सेवा आयोगको सिफारिसमा गर्ने व्यवस्था छ । न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा १० अनुसार आयोगले सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतको नियुक्ति, सरुवा र बढुवाको सिफारिस गर्दा सेवासम्बन्धी प्रचलित कानूनबमोजिम गर्ने व्यवस्था रहेको छ । नेपाल न्याय सेवाको सेवासम्बन्धी कानूनका रूपमा निजामती सेवा ऐन, २०४९, निजामती सेवा नियमावली, २०५० र नेपाल न्याय सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन, नियुक्ति सरुवा र बढुवा) नियमहरू, २०५१ रहेको र न्याय सेवा आयोगले सोही ऐन, नियमको आधारमा नियुक्ति, सरुवा र बढुवाको सिफारिस गर्ने गर्दछ ।

५.२.२ नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूलाई विभागीय कारबाहीको परामर्श

नेपालको संविधानको धारा १५४ को उपधारा (१) बमोजिम संघीय न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूलाई विभागीय कारबाही गर्दा न्याय सेवा आयोगको परामर्श लिनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा ११ मा विभागीय कारबाहीको सम्बन्धमा परामर्श प्रदान गर्ने कार्यविधि तय गरेको छ । सोबाहेकका अन्य विषयमा निजामती सेवा ऐन तथा नियमावली र नेपाल न्याय सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन, नियुक्ति, सरुवा र बढुवा) नियमहरू, २०५१ बमोजिम विभागीय कारबाहीको सम्बन्धमा परामर्श प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

५.२.३ जिल्ला न्यायाधीशको पदमा नियुक्तिका लागि परीक्षा सञ्चालन र सिफारिस

नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम नियुक्त हुने जिल्ला न्यायाधीशको पदमा प्रतियोगितात्मक परीक्षा सञ्चालन गरी सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (३) ले न्याय सेवा आयोगलाई प्रदान गरेको छ । आयोगको काम कारबाहीलाई व्यवस्थित गर्न न्याय परिषद ऐन, २०७३ र न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ जारी भई न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ न्याय सेवा आयोग आन्तरिक कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७४, न्याय सेवा आयोगका पदाधिकारी, दक्ष विज्ञ एवम् कर्मचारीको आचार संहिता, २०७४ समेत जारी भई लागू भएका छन् । यस प्रतिवेदन

वर्षमा न्याय परिषदबाट जिल्ला न्यायाधीशको प्रतियोगितात्मक परीक्षा सञ्चालनार्थ आन्तरिक खुला-३, खुला-१, समावेशी महिला-१ गरी जम्मा ५ पदका लागि न्याय परिषदबाट लेखी आएकोमा न्याय सेवा आयोगबाट भएको विज्ञापनमा आन्तरिक खुलातर्फ ४ जना, खुल्लातर्फ ३ जना र समावेशी महिलातर्फ १ गरी जम्मा ८ जना लिखित परीक्षामा उत्तीर्ण भई सोही संख्यामा अन्तवार्ता लिइएकोमा खुला आन्तरिकतर्फ ३, खुल्लातर्फ १ र समावेशी महिलातर्फ १ गरी जम्मा ५ जना सिफारिस भएको देखिन्छ ।

५.२.४ अन्य व्यवस्थापकीय कार्य

५.२.४.१ परामर्श दिने

सेवासम्बन्धी नियममा नेपाल सरकार वा अन्य कुनै निकायले परामर्श माग गरेमा परामर्श दिनसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

५.२.४.२ अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्य गर्ने

न्याय सेवालाई सक्षम र प्रभावकारी बनाउन तथा न्याय सेवाप्रति आकर्षण बढाउन समय समयमा आयोगले अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्य गर्न सक्ने व्यवस्था छ ।

परिच्छेद - ६

न्याय सेवा आयोगबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

संविधानको धारा १५४ को उपधारा (१) ले नेपाल सरकारले कानूनबमोजिम संघीय न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा गर्दा वा त्यस्तो पदमा बहाल रहेको कुनै कर्मचारीलाई विभागीय सजाय गर्दा न्याय सेवा आयोगको सिफारिसबमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। न्याय सेवा आयोगले नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित पदहरूमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा र विभागीय सजाय गर्ने कार्य संविधान र कानूनबमोजिम गर्दै आएको छ । त्यसैगरी नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूको वैयक्तिक तथा सेवासम्बन्धी अन्य विवरणहरू तयार गरी अद्यावधिक गर्दै आएको छ। प्रतिवेदन वर्ष २०७५/०७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण निम्नबमोजिम रहेका छन् ।

६.१ आयोगको बैठक तथा निर्णय संख्या

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा आयोगको कूल १३ वटा बैठक बसी विभिन्न विषयहरूमा गरी जम्मा ३७ वटा प्रस्तावहरूमा छलफल भई ५२ वटा निर्णय भएको देखिन्छ। पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षको अध्ययन गर्दा आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा न्याय सेवा आयोगको कूल १४ वटा बैठक बसी विभिन्न विषयहरूमा गरी जम्मा ३८ वटा निर्णय भएको देखिन्छ । आ.व. २०७३/०७४ मा क्रमशः बैठक संख्या १३ र निर्णय संख्या ३८ वटा भएको देखिन्छ । पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षमा भएका न्याय सेवा आयोगका बैठक र निर्णय संख्यालाई चित्र नं. ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. ६

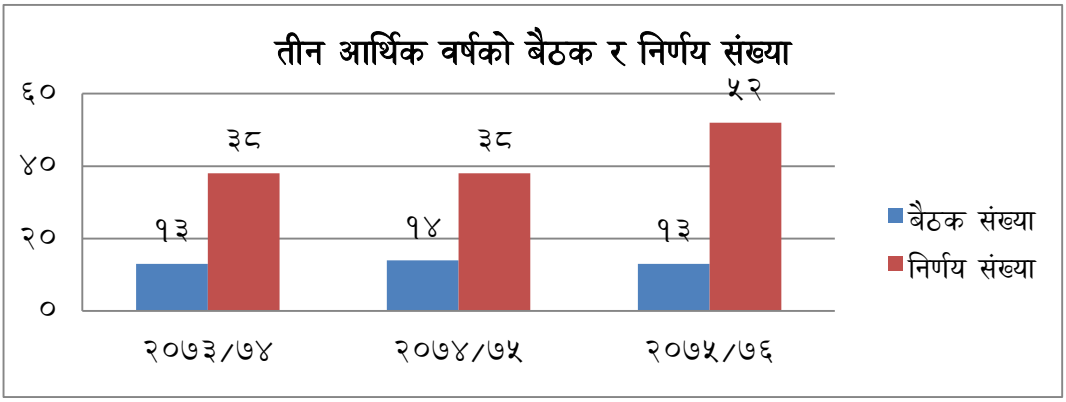

६.२ आयोगका निर्णयहरूको विषयगत विवरण

न्याय सेवा आयोगबाट हुने विभिन्न विषयगत निर्णयहरूलाई सात वटा शीर्षकमा विभाजन गरिएको छ । जसअनुसार विभागीय सजायको परामर्शसम्बन्धी, सरुवा सिफारिस, बढुवा सिफारिस, नियुक्ति सिफारिस, नीति नियमसम्बन्धी, लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता तथा विविध रहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा विभागीय सजायको सम्बन्धमा एक जनाको हकमा राय परामर्श दिएको, सरुवा सिफारिस आठ, बढुवा सिफारिस नौ, नियुक्ति तथा पदस्थापन सिफारिस नौ, जिल्ला न्यायाधीशको लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्तासम्बन्धी तीन तथा विविधतर्फ २३ वटा निर्णय भएका छन् । अघिल्ला दुई आर्थिक वर्ष र प्रतिवेदन वर्षको तुलनात्मक विषयगत विवरण चित्र नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. ७

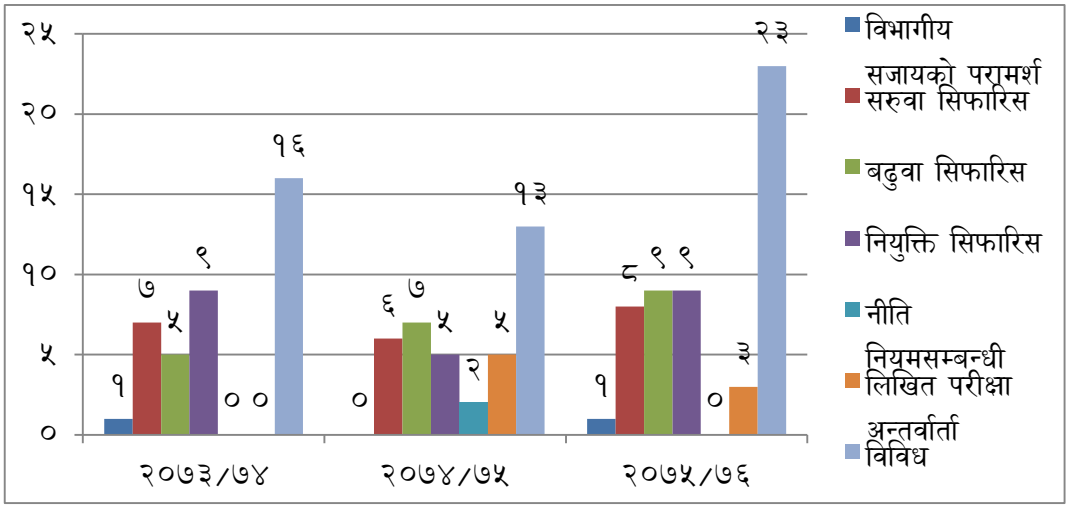

६.३ नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको नियुक्ति सिफारिस

आयोगले न्याय सेवाका राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणी, प्रथम श्रेणी, द्वितीय श्रेणी र तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूमा आन्तरिक प्रतियोगिता, खुला प्रतियोगिता र बढुवाद्वारा हुने नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्दछ । यसरी सिफारिस गर्दा जेष्ठता र कार्यसम्पादन तथा कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनका आधारमा हुने बढुवा सिफारिस न्याय सेवा आयोगले गर्ने गर्दछ । खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगिताबाट हुने नियुक्तिका हकमा लोक सेवा आयोगबाट सिफारिस भई आएबमोजिम नियुक्ति तथा पदस्थापनको सिफारिस गर्ने गरेको छ । नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको दरबन्दी, पदपूर्तिको अवस्था र आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट भएका नियुक्तिसम्बन्धी सिफारिसका सम्बन्धमा देहायबमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ५

नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको दरबन्दी तथा पदपूर्तिको विवरणः

सि.नं.	पद	दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त	महिला	आ.ज.	मधेशी	दलित	अपाङ्ग	पि.क्षे.
१	न्याय विशिष्ट श्रेणी (अदालत र न्याय परिषद)	४	४	०	०	०	०	०	०	०
२	कानून विशिष्ट श्रेणी (कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय र अन्य निकायसमेतमा गरी)	५	५	०	०	०	०	०	०	०
३	सरकारी वकिल विशिष्ट श्रेणी (महान्यायधिवक्ताको कार्यायलय तथा सरकारी वकिल रहने निकायसमेत गरी)	५	५	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१४	१४	०	०	०	०	०	०	०
१	न्याय प्रथम	२४	२१	३	२	२	०	०	०	२
२	न्याय द्वितीय	१७८	१७१	७	१८	१४	४	३	१	२
३	न्याय तृतीय	६३१	५९३	३८	१३२	७३	३६	१५	५	१७
	जम्मा	८३३	७८५	४८	१५२	८९	४०	१८	६	२१
१	कानून प्रथम	२८	२६	२	३	२	०	०	०	०
२	कानून द्वितीय	९५	८६	९	८	१२	५	०	१	१
३	कानून तृतीय	१७३	१२४	४९	४९	१७	७	४	१	५
	जम्मा	२९६	२३६	६०	६०	३१	१२	४	२	६
१	सरकारी वकिल प्रथम	३४	२८	६	१	१	०	०	०	१
२	सरकारी वकिल द्वितीय	१५६	१४८	८	८	९	३	०	१	३
३	सरकारी वकिल तृतीय	२६०	२३२	२८	५६	२५	१०	४	२	१३
	जम्मा	४५०	४०८	४४	६५	३५	१३	४	३	१७

६.३.१ प्रतिवेदन वर्ष २०७५/०७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट भएका नियुक्तिसम्बन्धी सिफारिस

६.३.१.१ न्याय सेवाका विशिष्ट श्रेणीका अधिकृतमा बढुवा नियुक्ति तथा पदस्थापन सिफारिस

न्याय सेवा आयोग मिति २०७५।१०।८ को निर्णयअनुसार न्याय परिषदका सचिव श्री नृपध्वज निरौलालाई सर्वोच्च अदालतको मुख्य रजिस्ट्रार पदमा बढुवाको सिफारिस गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट विभिन्न मितिमा भएको निर्णयानुसार नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीमा कार्यरत अधिकृतहरूलाई नेपाल न्याय सेवाको विशिष्ट श्रेणीमा बढुवा सिफारिस गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको रिक्त सत्यनिरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको सचिव पदमा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको सहसचिव श्री रमेश ढकाललाई र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको रिक्त नायव महान्यायाधिवक्ता पदमा महान्यायाधिवक्ता कार्यालयका सहन्यायाधिवक्ता श्री पदम प्रसाद पाण्डेयलाई बढुवा नियुक्ति तथा पदस्थापना गर्ने निर्णय गरेको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।९।२ को बैठकको निर्णयले नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको रिक्त नायव महान्यायाधिवक्ताको पदमा महान्यायाधिवक्ता कार्यालयका सह-न्यायाधिबक्ता श्री नारायण प्रसाद पौडेललाई राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको नायव महान्यायाधिवक्ताको पदमा नियुक्ति तथा पदस्थापन गर्न नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।९।३० को बैठकको निर्णयले नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको सर्वोच्च अदालतको रिक्त रजिस्ट्रार पदमा बढुवा नियुक्ति गरी पदस्थापन गर्न सर्वोच्च अदालतका कायम मुकायम रजिस्ट्रार श्री लालबहादुर कुँवरलाई सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।१०।८ को बैठकको निर्णयले न्याय परिषदको राजपत्रांकित विशिष्ठ श्रेणीको रिक्त हुने सचिव पदमा श्रम अदालतका मुद्दा हेर्ने अधिकारी श्री देवेन्द्रराज ढकाललाई बढुवा नियुक्ति गरी पदस्थापन गर्न सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। न्याय सेवा आयोगको मिति २०७६।१।८ को बैठकको निर्णयले नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको रिक्त पदमा सर्वोच्च

अदालतका कायम मुकायम रजिस्ट्रार श्री नारायण प्रसाद पन्थीलाई सर्वोच्च अदालतको रजिस्ट्रार, रक्षा मन्त्रालयका सहसचिव श्री ऋषि राजभण्डारीलाई सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको सचिव र महान्यायाधिवक्ता कार्यालयका कायम मुकायम नायव महान्याधिबक्ता श्री विश्वराज कोइरालालाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको नायव महान्यायाधिबक्तामा बढुवा नियुक्ति गरी पदस्थापन गर्न नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

६.३.१.२ राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको पदमा खुला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्ति तथा पदस्थापन सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट विभिन्न मितिमा भएको निर्णयानुसार नेपाल न्याय सेवाको विभिन्न समूहको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको पदमा कार्यक्षमता मूल्याङ्कन, जेष्ठता र कार्यसम्पादन, आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षा र खुला परीक्षाद्वारा छनोट भएका उम्मेदवारलाई नियुक्तिको लागि सिफारिस गरिएको छ । जसमध्ये न्याय समूहमा जेष्ठता र कार्यसम्पादनबाट एक जना, कानून समूहमा जेष्ठता र कार्य सम्पादनबाट तीन जना, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनबाट चार जना, आन्तरिक प्रतियोगिताबाट एक जना, खुला प्रतियोगिताबाट एक जना साथै सरकारी वकिल समूहमा जेष्ठता र कार्यसम्पादनबाट तीन जना, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनबाट चार जना, आन्तरिक प्रतियोगिताबाट दुई जना र खुला प्रतियोगिताबाट दुई जनालाई नेपाल न्याय सेवाको तत् तत् समूहको राजत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको अधिकृत पदमा नियुक्ति तथा पदस्थापनको लागि नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । सिफारिस हुनुभएका व्यक्तिहरूको नामावली अनुसूची-७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

६.३.१.३ राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीमा खुल्ला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्ति तथा पदस्थापनको सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वर्षमा न्याय सेवा आयोगको विभिन्न मितिमा भएको निर्णयले नेपाल न्याय सेवाको विभिन्न समूहको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको पदमा जेष्ठता र कार्यसम्पादन, कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन, आन्तरिक प्रतियोगिता र खुला परीक्षाबाट छनौट भएका अधिकृतहरूको नियुक्ति तथा पदस्थापनका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । लोक सेवा आयोगबाट नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी उपसचिव वा सोसरहको पदमा

उत्तीर्ण न्याय र सरकारी वकिल समूहमा क्रमशः ३/३ गरी ६ जना उम्मेदवार सिफारिस भइ आएकोमा न्याय सेवा आयोगको तत्काल बैठक बस्न नसकी पछि; न्याय सेवा आयोगबाट अनुमोदन गर्ने गरी मिति २०७५।४।१८ को निर्णयलाई न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले अनुमोदन गरेको छ। न्याय समूहमा जेष्ठता र कार्यसम्पादनतर्फ ३०, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनतर्फ ३०, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ १७, खुल्लातर्फ आठ पद प्रतिशत निर्धारण भई माग गरिएकोमा माग पदको खुला दुई बाहेक बाँकी ८३ पदमा पदपूर्ति भएको, कानून समूहमा जेष्ठता तथा कार्यसम्पादनतर्फ १४, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनतर्फ १४, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ आठ र खुलातर्फ चार पद प्रतिशत निर्धारण भई माग गरिएकोमा जेष्ठता र कार्यसम्पादनतर्फ १४, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनतर्फ दश, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ आठ र खुलामा तीन पद गरी जम्मा ३५ पदमा पदपूर्ति भएको साथै सरकारी वकिल समूहको जेष्ठता र कार्यसम्पादनतर्फ १४, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनतर्फ १४, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ नौ र खुलामा चार पद प्रतिशत निर्धारण भई माग गरिएकोमा जेष्ठता र कार्यसम्पादनतर्फ १४, कार्यक्षमता मूल्याङ्कनतर्फ १४, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ नौ गरी ३७ पदमा अधिकृतहरूको नियुक्ति तथा पदस्थापना गर्ने निर्णय गरिएको छ । सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली अनुसूची ८ मा उल्लेख भएको छ ।

६.३.१.४ राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीमा खुल्ला एवम् बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्तिको सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को निर्णयले निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा २४ घ१ क. बमोजिम जेष्ठता र कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवाको लागि नेपाल न्याय सेवा सरकारी वकिल समूह राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृत वा सोसरहको पदमा दिलबहादुर थापा, टेकनाथ शर्मा र गोविन्दबहादुर शाहीलाई बढुवा नियुक्ति एवम् पदस्थापनाको लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ । लोक सेवा आयोगबाट नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृत वा सोसरहको पदमा ६२ जना खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षामा उत्तीर्ण उम्मेदवार नियुक्तिका लागि सिफारिस भई आएकोमा न्याय सेवा आयोगको तत्काल बैठक बस्न नसकी; पछि न्याय सेवा आयोगबाट अनुमोदन गर्ने गरी सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशज्यूबाट मिति २०७५।८।१० मा भएको निर्णयलाई न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।९।२ को

निर्णयले अनुमोदन गरेको छ । नियुक्त भएका अधिकृतहरूमा न्याय समूहबाट ३६ जना, कानून समूहबाट आठ जना र सरकारी वकिल समूहबाट १८ जना हुनुहुन्छ । सोको नामावली अनुसूची ११ मा उल्लेख गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७६।१।८ को निर्णयले नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीबाट नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृत वा सोसरहको पदमा जेष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनबाट हुने बढुवामा सिफारिस भइ आएका पुष्पराज धिताल, विजयराज ओझा, सरस्वती न्यौपाने (बस्याल) र सुनिता अर्याललाई बढुवा नियुक्ति तथा पदस्थापन गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७६।२।३० को निर्णयले नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूहको राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीबाट नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूहको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी शाखा अधिकृत वा सोसरहको पदमा जेष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनबाट हुने बढुवामा सिफारिस भइ आएका ६८ जनालाई बढुवा नियुक्ति तथा पदस्थापन गर्ने निर्णय गरिएको छ । बढुवा हुनुभएका कर्मचारीहरूको नामावली अनुसूची ९ मा उल्लेख छ।

६.४ नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको सरुवा सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा सरकारी वकिल समूहको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका दुई जना अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।९।३० को बैठकले नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूहको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका १५ जना अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।१०।८ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको आठ र सरकारी वकिल समूह १३ जना गरी कूल जम्मा २१ जना राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।११।२३ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका प्रथम श्रेणीका अधिकृतहरू श्री नारायणप्रसाद पन्थीलाई सर्वोच्च अदालतको सह-रजिस्ट्रारमा र श्री रामेश्वर रेग्मीलाई श्रम अदालतको मुद्दा हेर्ने अधिकारीमा सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।१२।२४ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा सरकारी

वकिल समूहका प्रथम श्रेणीका अधिकृत श्री शंकर खत्रीलाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका ४२ जना, कानून समूहका तीन जना र सरकारी वकिल समूहका ९१ जना गरी कूल जम्मा १३६ जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । आयोगको मिति २०७५।९।३० को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका १७ जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। आयोगको मिति २०७५।१०।१३ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका एक जना, कानून समूहको सात जना र सरकारी वकिल समूहको ५७ जना गरी कूल जम्मा ६५ जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। आयोगको मिति २०७५।११।२३ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका १ जना, कानून समूहका ३ जना गरी कूल जम्मा चार जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय सेवा आयोगको मिति २०७६।२।१४ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका १७ जना, कानून समूहको नौ जना र सरकारी वकिल समूहका १७ जना गरी जम्मा ४३ जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । आयोगको मिति २०७६।०२।३० को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका १ जना र कानून समूहका ३ जना गरी जम्मा चार जना राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहका १७४ जना, कानून समूहका एक जना र सरकारी वकिल समूहका १२१ जना गरी कूल जम्मा २९६ जना राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । आयोगको मिति २०७५।१०।१३ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा सरकारी वकिल समूहका ३९ जना राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ । आयोगको मिति २०७५।११।२३ को बैठकले

नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहको ८९ र कानून समूहको ३१ गरी कूल जम्मा १२० जना राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। आयोगको मिति २०७६।०२।१४ को बैठकले नेपाल न्याय सेवा सरकारी वकिल समूहको २६ जना राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ। आयोगको मिति २०७६।०२।३० को बैठकले नेपाल न्याय सेवा न्याय समूहको ३५ जना र कानून समूहको चार जना गरी जम्मा ३९ जना राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीका अधिकृतहरूलाई सरुवाका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय गरिएको छ।

६.५ पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन समिति

न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ को नियम १० बमोजिम परिषदका तत्कालीन सचिव श्री नृपध्वज निरौलाको संयोजकत्वमा सर्वोच्च अदालतका तत्कालीन सह-रजिस्ट्रार श्री लाल बहादुर कुँवर, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सहसचिव श्री धनराज ज्ञवाली, महान्यायाधिवक्ता कार्यालयका सहन्यायाधिवक्ता श्री श्यामकुमार भट्टराई, लोक सेवा आयोगका सहसचिव श्री खगेन्द्रप्रसाद सुवेदी, आमन्त्रित विज्ञमा राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानका तत्कालीन फ्याकल्टी माननीय न्यायाधीश श्री उपेन्द्रप्रसाद गौतम र सदस्य सचिवका रूपमा न्याय परिषद सचिवालयका तत्कालीन सहसचिव श्री निर्मला पौडेल रहेको पाठ्यक्रम निर्माण समितिको गठन मिति २०७५।५।७ गते भई सो समितिले मिति २०७५।८।१६ मा न्याय सेवा आयोगका अध्यक्षसमक्ष पेश गरेको परिमार्जित पाठ्यक्रमसहितको प्रतिवेदन मिति २०७५।९।३० मा आयोगसमक्ष पेस भई सोही दिनको आयोगको बैठकबाट जिल्ला न्यायाधीश पदको परिमार्जित पाठ्यक्रम स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको छ ।

६.६ प्रतिशत निर्धारण

न्याय सेवा आयोगले नेपाल न्याय सेवाका राजपत्रांकित प्रथम तथा द्वितीय श्रेणीमा रिक्त रहेका पदहरूमा पदपूर्तिको लागि मिति २०७५।६।११ मा प्रतिशत निर्धारण गर्ने निर्णय गरेको छ । प्रतिवेदन अवधिमा निर्धारण गरिएको प्रतिशत विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ६

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको प्रतिशत निर्धारणको विवरण

क्र.सं.	प्रतिशत निर्धारण भएको						
	श्रेणी	समूह	संख्या	वर्ग			
				जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	आन्तरिक प्रतियोगिता	खुला प्रतियोगिता
१	राजपत्रांकित प्रथम	न्याय	१	१	-	-	-
		कानून	९	३	४	१	१
		सरकारी वकिल	११	३	४	२	२

खुल्लातर्फको समावेशीगत प्रतिशत निर्धारणको विवरण

क्र.सं.	प्रतिशत निर्धारण भएको				
	श्रेणी	समूह	संख्या	वर्ग	
				खुला	समावेशी
१	राजपत्रांकित प्रथम	न्याय	-	-	-
		कानून	१	-	१
		सरकारी वकिल	२	१	१

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको प्रतिशत निर्धारणको विवरण

क्र.सं.	प्रतिशत निर्धारण भएको						
	श्रेणी	समूह	संख्या	वर्ग			
				जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	आन्तरिक प्रतियोगिता	खुला प्रतियोगिता
१	राजपत्रांकित द्वितीय	न्याय	८५	३०	३०	१७	८
		कानून	४०	१४	१४	८	४
		सरकारी वकिल	४१	१४	१४	९	४

खुल्लातर्फको समावेशीगत प्रतिशत निर्धारणको विवरण

क्र.सं.	प्रतिशत निर्धारण भएको				
	श्रेणी	समूह	संख्या	वर्ग	
				खुला	समावेशी
१	राजपत्रांकित द्वितीय	न्याय	८	५	३
		कानून	४	२	२
		सरकारी वकिल	४	२	२

६.७ विज्ञापन

न्याय सेवा आयोगले न्याय सेवाका राजपत्रांकित प्रथम र द्वितीय श्रेणीमा पदपूर्तिको लागि प्रतिशत निर्धारण गरी खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगिताबाट पूर्ति हुने पदमा लोक सेवा आयोगमा परीक्षाका लागि लेखी पठाई जेष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्षमता मूल्याङ्कनबाट हुने बढुवाका लागि विज्ञापन गरेको छ । साथै जिल्ला न्यायाधीशको प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि परीक्षा कार्यक्रमसहितको विज्ञापन प्रकाशित गर्ने गरेको छ । प्रतिवेदन अवधिमा भएका विज्ञापनको विवरण निम्न तालिकाबमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ७

विज्ञापनको विवरण

क्रम संख्या	श्रेणी	समूह	विज्ञापन संख्या		विज्ञापन गरेको पद		कैफियत
			जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	
१	राजपत्रांकित प्रथम	न्याय	१	-	१	-	
		कानून	१	१	३	४	
		सरकारी वकिल	१	१	३	४	

क्रम संख्या	श्रेणी	समूह	विज्ञापन संख्या		विज्ञापन गरेको पद		कैफियत
			जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	जेष्ठता तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	
१	राजपत्रांकित द्वितीय	न्याय	२	२	३०	३०	
		कानून	१	१	१४	१४	
		सरकारी वकिल	१	१	१४	१४	

क्र.सं.	पद	विज्ञापन नम्वर	विज्ञापन गरेको पद	कैफियत
१	जिल्ला न्यायाधीश	००१ आन्तरिक खुला	३	
२	जिल्ला न्यायाधीश	००२ खुला	१	
३	जिल्ला न्यायाधीश	००३ महिला	१	

६.८ राय परामर्श

प्रतिवेदन वर्ष २०७५।७६ मा न्याय सेवा आयोगबाट देहायको विषयमा राय परामर्श प्रदान गरिएको छः-

१. न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।११।२३ को बैठकले दूर सञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ४८ बमोजिम नेपाल दूर सञ्चार प्राधिकरणले दिएको आदेशउपरको पुनरावेदन सुन्ने पुनरावेदन समितिको व्यवस्था गरेको र दूर सञ्चार नियमावली, २०५४ को नियम २७ बमोजिम पुनरावेदन समितिमा नेपाल न्याय सेवाको विशिष्ट श्रेणीको अधिकृतलाई अध्यक्षमा तोक्न सकिने व्यवस्था भएकोले न्याय परिषदका सचिव श्री देवेन्द्रराज ढकाललाई तोक्न नेपालको संविधानको धारा १५४ र न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा १० बमोजिम नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ ।

२. न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।११।२३ को बैठकले बैक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण असुली ऐन, २०५८ को दफा ४ बमोजिम गठन हुने ऋण असुली न्यायाधिकरणको कानून सदस्यमा उक्त ऐनको दफा १३ बमोजिम बाँकी अवधिका लागि

नेपाल न्याय सेवा कानून समूह राजपत्रांकित द्धितिय श्रेणीका कानून तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका उपसचिव श्री गोविन्द खनाललाई नियुक्तिका लागि तोक्न नेपालको संविधानको धारा १५४ र न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा १० बमोजिम नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ ।

३. उपन्यायाधिवक्ता श्री सेमन्तमणि पछाईलाई निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ६१ (१)(छ) को कसुरमा ऐ, ऐनको दफा ५९(ख) बमोजिम सजायका लागि परामर्श माग गरिएकोमा न्याय सेवा आयोगको मिति २०७६।१।८ को बैठकले निजको अनिवार्य अवकाशको उमेरसमेत व्यतित भैसकेको अवस्था हुँदा निजलाई विभागीय सजायको सम्बन्धमा परामर्श दिइरहनु परेन भन्ने निर्णय गरेको छ ।

६.९ नीतिगत निर्णय/विविध

न्याय सेवा आयोगको विभिन्न मितिमा बसेको बैठकले देहायका विषयमा नीतिगत निर्णयहरू गरेको छ ।

१. न्याय सेवा आयोगको आ.व. ०७५/७६ को वार्षिक कार्ययोजना पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने निर्णय आयोगको मिति २०७५।६।११ को बैठकले गरेको छ।

२. न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ को नियम १० अन्तर्गत जिल्ला न्यायाधीश पदको परीक्षाको पाठ्यक्रम परिमार्जनको लागि गठित समितिमा उक्त नियमको देहाय (च) बमोजिमको विज्ञ सदस्यमा राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानका फ्याकल्टी (प्राज्ञिक निर्देशक) लाई तोक्ने निर्णय सोही बैठकले गरेको छ ।

३. जिल्ला न्यायाधीशको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम निर्माण परिमार्जन समितिले लोक सेवा आयोग तथा न्याय परिषदसमेतको राय परामर्श लिई परिमार्जन गरेको प्रस्तावित परिमार्जित पाठ्यक्रम परिमार्जनसहित स्वीकृत गर्ने मिति २०७५।९।३० मा निर्णय गरेको छ ।

४. जिल्ला न्यायाधीश पदको लिखित परीक्षा सञ्चालन एवम् सोको नतिजा तयार गरी पठाउन लोक सेवा आयोगमा लेखिपठाउने मिति २०७५।९।३० मा निर्णय गरिएको छ ।

५. जेष्ठता र भौगोलिक क्षेत्रबाट अंक गणना गर्दा वर्ष, महिना र दिन सम्पूर्णलाई दिनमा परिणत गरी ३६५ दिनलाई एक वर्ष मानी अंक गणना गर्ने विधि अवलम्बन गर्ने भनी न्याय सेवा आयोगको मिति २०७५।१०।८ मा निर्णय भएको ।

परिच्छेद -७

न्याय परिषद सचिवालय

७.१ सचिवालयको संगठन संरचना

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको प्रशासकीय निकायको रूपमा न्याय परिषद सचिवालय रहेको छ । न्याय परिषद सचिवालयको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको एक सचिव रहने र न्याय परिषदको सचिवले न्याय सेवा आयोगको समेत सचिव भई काम गर्ने कानूनी व्यवस्था छ ।

न्याय परिषद सचिवालयको संरचना

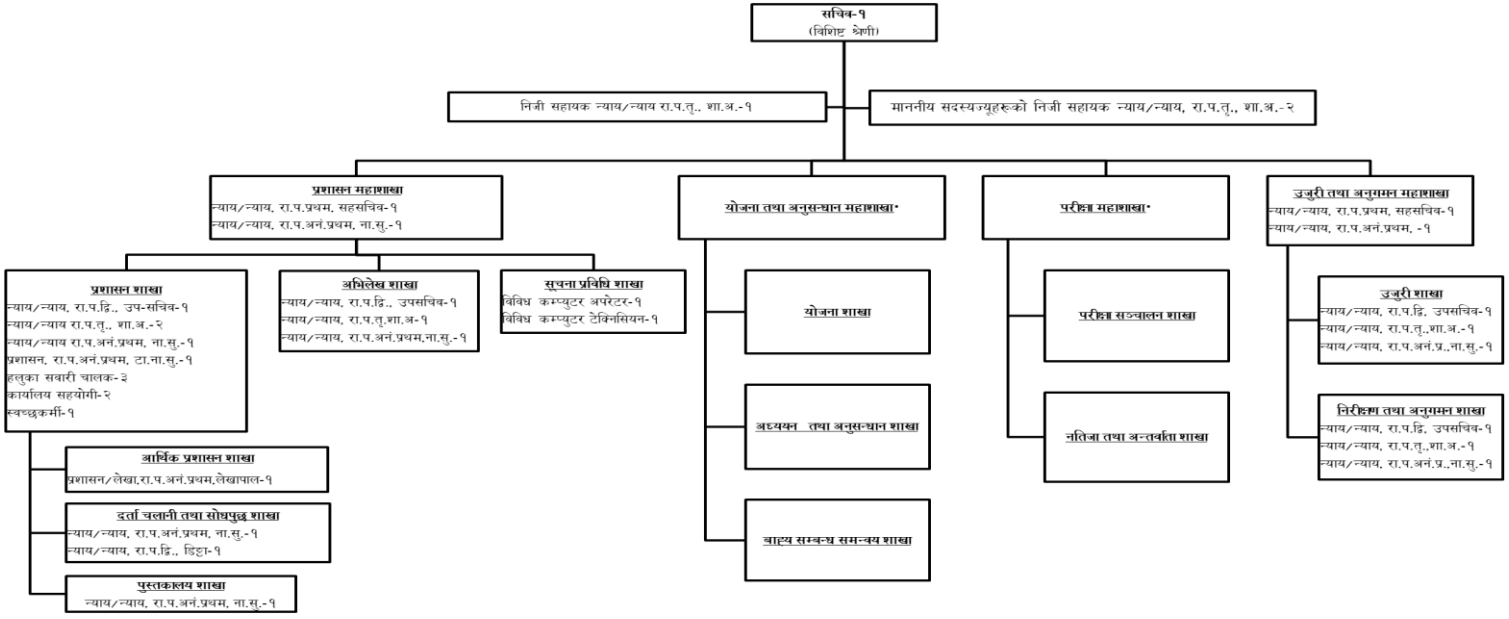

७.२ न्याय परिषदको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार

न्याय परिषदको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको एकजना सचिव रहने र निजले नै न्याय सेवा आयोगको समेत सचिव भई काम गर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३६ तथा न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा ५ मा ऐनमा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छः-

(क) परिषद/आयोगले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(ख) परिषद/आयोगको सचिवालयमा रहने अभिलेख प्रमाणित गरी अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित राख्ने,

(ग) परिषद/आयोगको कर्मचारीलाई कार्य विभाजन गरी काममा लगाउने,

(घ) परिषद/आयोगको सचिवालयको काम कारबाहीको अनुगमन, नियन्त्रण, सुपरिवेक्षण गर्ने,

(ङ) परिषद/आयोगको निर्णय सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायलाई जानकारी गराउने,

(च) नेपाल सरकार र अन्य सम्बन्धित निकायसँग आवश्यकताअनुसार सम्पर्क र समन्वय गर्ने,

(छ) परिषद/आयोगले तोकेका अन्य काम गर्ने ।

यसका अतिरिक्त न्याय परिषद नियमावली, २०७४ तथा न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ ले समेत सचिवलाई अन्य अधिकार प्रदान गरेको छ । साथै न्याय परिषदको विभिन्न मितिको निर्णयले सचिवलाई न्यायाधीशको उमेर यकिन गरी उमेरहदको आधारमा अवकासको जानकारी दिने लगायतका कार्य सचिवले गर्ने भनी उल्लेख भएको छ ।

७.३ न्याय परिषद सचिवालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३४ ले न्याय परिषदको एउटा छुट्टै सचिवालय रहने र सो सचिवालय काठमाडौं उपत्यकामा रहने व्यवस्था गरेको छ । न्याय सेवा ऐन,

२०७३ को दफा ३ मा आयोगले अन्यथा व्यवस्था गरेमा बाहेक आयोगको सचिवालय न्याय परिषदको सचिवालय रहेको ठाउँमा रहने व्यवस्था गरेको पाइन्छ । मिति २०७३।६।३ देखि न्याय परिषद ऐन, २०७३ र न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ जारी भई लागू भएकोले उक्त ऐनहरू लागू हुनुभन्दा पहिले न्याय परिषद सचिवालयले नेपालको संविधान, न्याय परिषद ऐन, २०४७, न्याय सेवा आयोग ऐन, २०४८ तथा न्याय परिषद (कार्यविधि) नियमावली, २०५६ बमोजिम काम कारबाही सञ्चालन गर्दै आएकोमा मिति २०७३।६।३ देखि नेपालको संविधान, न्याय परिषद ऐन, २०७३, न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ तथा न्याय परिषद नियमावली, २०७४, न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ बमोजिम काम कारबाही सञ्चालन गर्दै आएको छ । न्याय परिषद सचिवालयका कार्यहरू देहायबमोजिम रहेको छ ।

७.३.१ अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने

न्याय परिषदले संविधानबमोजिम न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूको विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्ने कानूनी व्यवस्था भएबमोजिम अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग विवरण माग गर्ने, सूचना प्रकाशन गर्ने र प्राप्त भएको अभिलेखहरूलाई अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित गर्नेलगायतका कार्यहरू सचिवालयले गर्दछ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३० मा प्रत्येक न्यायाधीशको नियुक्ति मिति, अवकास मिति, योग्यता, अनुभव र विशेषज्ञता, न्यायाधीशउपर कुनै उजुरी परेको भए सो उजुरीमा न्याय परिषदबाट भएको निर्णयको संक्षिप्त विवरण, संविधान तथा न्याय परिषद ऐनबमोजिम कुनै कारबाही भएको भए सोको विवरण, निजले गरेको फैसला वा आदेश माथिल्लो अदालतबाट सदर बदर भएको विवरण, निजले प्रत्येक अदालतमा गरेको फैसला र आदेशको संख्यात्मक विवरणलगायतका विवरणहरूको एकीकृत अभिलेख तयार गर्नुपर्ने गरी तोकेको छ । ऐनको सो व्यवस्थाबमोजिमको अभिलेख छरिएर रहेकोमा एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि न्याय परिषद सचिवालयले PIMS, DMS, Software निर्माण गरी हाल विवरण प्रविष्ट गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगबाट भएका प्रत्येक निर्णयहरूको अभिलेख राख्ने कार्यसमेत सचिवालयले गर्दछ । यसका अतिरिक्त न्याय परिषदका सदस्य तथा न्यायाधीशले

आफ्नो र आफ्नो परिवारका नाउँमा रहेको सम्पत्तिको विवरण न्याय परिषदमा पेस गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था भएअनुरूप पेस हुन आएका सम्पत्ति विवरणको अभिलेख राख्ने कार्य तथा निजामती किताबखानासँग समन्वय गरी न्यायाधीशको वैयक्तिक विवरण (सिटरोल) लाई अद्यावधिक गर्ने कार्यहरूसमेत न्याय परिषद सचिवालयबाट हुने गर्दछ । यसका अतिरिक्त न्यायाधीशको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित गर्ने काम सचिवालयले गर्ने दायित्व रहेको सन्दर्भमा न्यायाधीशको वैयक्तिक विवरणसँग सम्बन्धित कागजातहरू सम्बन्धित न्यायाधीशसँग र सम्बन्धित निकायहरूसँग माग गरी अद्यावधिक गर्ने, सचिवालयमा राखिएको अद्यावधिक अभिलेखअनुसार न्यायाधीशको अवकाश हुने भएमा ऐनको दफा ३१ बमोजिम यकिन गरी सम्बन्धित न्यायाधीश र निकायलाई जानकारी दिने तथा अन्य निकायहरूमा आवश्यक विवरण पठाउनेलगायतका काम सचिवको नेतृत्वमा रहेको सचिवालयले गर्दै आएको छ ।

७.३.२ बैठक व्यवस्थापन गर्ने

परिषद तथा आयोगको बैठक बस्ने मिति, समय, स्थान र बैठकमा पेस हुने विषयसूचीसहित कानूनद्वारा निर्धारित समयमा सदस्यहरूलाई जानकारी पठाउने, परिषद तथा आयोगको बैठकका लागि आवश्यक पर्ने सूचना एवम् तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु सचिवालयको काम तथा कर्तव्य हो ।

७.३.३ निर्णय कार्यान्वयन

न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगबाट भएका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी न्याय परिषद सचिवालयका सचिवको भएकाले परिषद तथा आयोगको बैठकबाट भएका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्नु सचिवालयको प्रमुख कार्य हो ।

७.३.४ सहयोगात्मक कार्य

न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगले सम्पादन गर्ने कार्यका लागि सूचना वा तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनुका अतिरिक्त परिषदले गर्ने अनुगमन तथा निगरानीको कार्य, उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशउपर गठन हुने जाँचबुझ समितिबाट सम्पादन हुने कार्यहरूमा समेत आवश्यक जनशक्ति तथा स्रोतसाधनको उपलब्धता गराई सहयोग गर्नु न्याय परिषद सचिवालयको कार्य हो ।

७.३.५ विभिन्न तालिम गोष्ठी, अन्तरक्रिया आदि सञ्चालन गर्ने

न्यायाधीश तथा न्याय सेवाका जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गराउने हेतुले विभिन्न तालिम सञ्चालन गर्ने, न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन सरोकारवाला विभिन्न निकायहरूसँग अन्तरक्रिया, गोष्ठी आदि सञ्चालन गर्ने कार्यसमेत न्याय परिषद सचिवालयले गर्ने गर्दछ ।

७.३.६ राष्ट्रपतिसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेस गर्ने व्यवस्था मिलाउने

संविधानको धारा १३८ ले न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपतिसमक्ष पेस गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था गरेको छ । उक्त संवैधानिक व्यवस्थाबमोजिम वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी परिषद र आयोगसमक्ष पेस गरी पारित भएपछि राष्ट्रपतिसमक्ष पेस गर्ने प्रबन्ध गर्नु न्याय परिषद सचिवालयको अर्को महत्त्वपूर्ण कार्य हो ।

७.३.७ विविध

न्यायिक सुशासन, स्वतन्त्रता एवम् न्यायिक निर्भीकता कायम राख्न विभिन्न अनुसन्धानात्मक एवम् खोजमूलक कार्य गर्ने, न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगसँग सम्बन्धित समसामयिक विषयमा सूचना, विज्ञप्ति वा खण्डन प्रकाशन गर्ने, न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगबाट भए गरेका काम कारबाहीको संक्षिप्त विवरण, न्याय र कानूनको क्षेत्रमा विकसित नवीनतम् अवधारणासहितको उपयोगी लेख रचना समावेश गरिएको बुलेटिन तथा अन्य आवश्यक संग्रह प्रकाशन गर्नुसमेत न्याय परिषद सचिवालयको काम कर्तव्य रहेको छ ।

७.४ न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित कामहरूको विवरण

प्रतिवेदन वर्ष २०७५।०७६ मा न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित काम कारबाहीको विवरण देहायबमोजिम रहेको छः-

७.४.१ अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य

न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूको अभिलेख राख्ने प्रयोजनार्थ सेवामा कार्यरत न्यायाधीशहरू, न्याय सेवामा कार्यरत राजपत्रांकित अधिकृतहरू, कानून व्यवसायीहरू तथा कानून तथा न्यायको क्षेत्रमा अध्ययन अध्यापन गर्ने कानूनविद्हरूको अभिलेख राख्ने गरिएको

छ । सर्वोच्च अदालत, न्याय सेवा आयोग, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, नेपाल कानून व्यवसायी परिषदलगायतका संस्थासमेतबाट विवरण माग गरी प्राप्त अभिलेख र स्वयम् कानून व्यवसायीहरूले सचिवालयसमक्ष पेस गरेका आफ्नो व्यक्तिगत विवरणलाई समेत अभिलेखको रूपमा सचिवालयले राखेको छ । प्रतिवेदन अवधिभर न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका कार्यरत न्यायाधीश र न्याय सेवाका अधिकृत कर्मचारीहरू तथा कानून व्यवसायीको विवरण संकलन गरिएको छ । साथै कार्यरत न्यायाधीश एवम् न्याय सेवाका राजपत्रांकित अधिकृतहरूको नियुक्ति, सरुवा तथा बढुवा, अनुशासनात्मक कारबाहीसम्बन्धी विवरणसमेत अभिलेखको रूपमा राखिएको छ ।

हालसम्म न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगबाट भए गरेका सम्पूर्ण निर्णयहरू यस सचिवालयमा सुरक्षितरूपमा राखिएको र न्यायाधीशहरूले पेस गरेको सम्पत्ति विवरणसमेत अभिलेखको रूपमा राखिएको छ ।

७.४.२ बैठक व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य

न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगको बैठक आवश्यकताअनुसार अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र ठाउँमा बस्ने गर्दछ । यस्तो बैठक बस्नुभन्दा ४८ घण्टा अगावै सबै सदस्यलाई बैठक बस्ने मिति र समय तोकी बैठकमा छलफल हुने विषयसूचीसमेत समावेश गरी सूचना दिने व्यवस्था रहेको छ । बैठकका लागि चाहिने आवश्यक कागजात एवम् तथ्याङ्कहरू सचिवालयले उपलब्ध गराउँदै आएको छ । प्रतिवेदन वर्षमा न्याय परिषदको १८ वटा र न्याय सेवा आयोगको १३ वटा बैठक बसेको देखिन्छ ।

७.४.३ निर्णय कार्यान्वयनसम्बन्धी

न्याय परिषदबाट सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशमा सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरूको संसदीय सुनुवाइको लागि लेखी पठाउने, उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनात्मक कारबाही सम्बन्धमा भए गरेका निर्णयहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने, परिषदबाट भए गरेका राय परामर्शसम्बन्धी निर्णयहरूलाई सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने काम सचिवालयबाट हुँदै आएको छ । साथै न्याय सेवा आयोगबाट भए गरेका सरुवा, बढुवा, विभागीय कारबाहीको लागि परामर्शसम्बन्धी निर्णयहरूको कार्यान्वयनसमेत सचिवालयले गर्दै आएको छ ।

७.४.४ वार्षिक प्रतिवेदन एवम् बुलेटिन प्रकाशनसम्बन्धी कार्य

नेपालको संविधानको धारा १३८ बमोजिम न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगबाट भए गरेका काम कारबाहीको विवरणसहितको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपतिसमक्ष पेस गर्नुपर्ने र न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३८ बमोजिम त्यस्तो प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष पूरा भएको तीन महिनाभित्र पेस गरिसक्नुपर्ने संवैधानिक एवम् कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सोही व्यवस्था अनुरूप तोकिएको समयावधिभित्र प्रतिवेदन हुन नसके पनि आ.व. २०७२/०७३ को मिति २०७४।०३।८ गते पहिलो आ.व. २०७३/०७४ को मिति २०७५।०१।३१ मा दोस्रो र आ.व. २०७४/०७५ को मिति २०७५।१०।१४ मा तेस्रो वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिसमक्ष पेस गरिएको थियो।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ तथा न्याय परिषद ऐन, २०४७ ले व्यवस्था गरेको न्याय परिषदको पहिलो बैठक वि.सं. २०४७ साल पौष ३ गते बसेकाले सोही दिनलाई नै न्याय परिषदको विधिवत् स्थापना भएको दिन मानी प्रत्येक वर्ष पौष ३ गतेका दिन न्याय परिषद दिवस मनाउने गरिन्छ । वि.सं. २०५८ सालदेखि न्याय परिषद दिवसको उपलक्ष्यमा परिषदले कामकारबाहीको विवरणसहितको बुलेटिन प्रकाशन गर्दै आएको र यस प्रतिवेदन वर्षमा समेत बुलेटिन प्रकाशन भइसकेको छ ।

७.५ न्यायाधीशहरूको अवकाश/राजीनामा/पदमुक्त सम्बन्धी विवरण

यस प्रतिवेदन वर्षमा प्रधान न्यायाधीशसहित सर्वोच्च अदालतका दुई जना माननीय न्यायाधीश नियमित अवकासमा जानुभएको थियो भने एक जना माननीय न्यायाधीशले आफ्नो पदवाट राजीनामा दिनु भएको थियो । उच्च अदालतका न्यायाधीशहरू ११ जनामध्ये एक जना पदमुक्त हुनुभयो भने अन्य १० जनाको नियमित अवकास भएको थियो । जिल्ला न्यायाधीशहरूमध्ये एक जना पदमुक्त, एक जनाले राजीनामा दिनुभएको र बाँकी चार जना कानूनबमोजिमको कार्यकाल पूरागरी अवकास हुनुभएको थियो । यस आ.व. मा अवकास, पदमुक्त तथा राजीनामा गरी सेवाबाट अलग हुनुभएका माननीय न्यायाधीशहरूको विवरण देहायबमोजिम छ ।

तालिका नं. ८

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम	कार्यरत अदालत	अवकास भएको मिति	कैफियत
१.	सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री ओम प्रकाश मिश्र	सर्वोच्च अदालत	२०७५।०९।१८	अवकास
२.	माननीय न्यायाधीश श्री दीपकराज जोशी	सर्वोच्च अदालत	२०७५।११।७	राजीनामा
३.	माननीय न्यायाधीश श्री शारदा प्रसाद घिमिरे	सर्वोच्च अदालत	२०७५।९।२२	अवकास
४.	माननीय न्यायाधीश श्री उदयप्रकाश चापागाँई	उच्च अदालत	२०७५।०५।२८	अवकास
५.	माननीय न्यायाधीश श्री सलाउद्दिन अख्तर सिद्दिकी	उच्च अदालत	२०७५।०८।२८	अवकास
६.	माननीय न्यायाधीश श्री रेवन्त वहादुर कुँवर	उच्च अदालत	२०७५।१०।०६	अवकास
७.	माननीय न्यायाधीश श्री युवराज सुवेदी	उच्च अदालत	२०७५।०४।०८	अवकास
८.	माननीय न्यायाधीश श्री भोलानाथ चौंलागाई	उच्च अदालत	२०७५।०९।०४	अवकास
९.	माननीय न्यायाधीश श्री बालचन्द्र शर्मा	उच्च अदालत	२०७५।०९।२१	अवकास
१०.	माननीय न्यायाधीश श्री नगेन्द्रलाभ कर्ण	उच्च अदालत	२०७६।०१।२१	अवकास
११.	माननीय न्यायाधीश श्री उमेशराज पौडेल	उच्च अदालत	२०७६।०१।०३	अवकास
१२.	माननीय न्यायाधीश श्री मेघनाथ भट्टराई	उच्च अदालत	२०७६।०१।२६	अवकास
१३.	माननीय न्यायाधीश श्री चिन्तामणि बराल	उच्च अदालत	२०७६।०३।२८	अवकास
१४.	माननीय न्यायाधीश श्री उमेशकुमार सिँह	उच्च अदालत	२०७६।०३।१६	पदमुक्त
१५.	माननीय न्यायाधीश श्री भोजराज शर्मा	जिल्ला अदालत	२०७५।०४।०७	अवकास
१६.	माननीय न्यायाधीश	जिल्ला अदालत	२०७५।०५।१५	अवकास

	श्री दीपकराज पन्त			
१७.	माननीय न्यायाधीश श्री लक्ष्मीराम ढुंगाना	जिल्ला अदालत	२०७५।०४।०५	अवकास
१८.	माननीय न्यायाधीश श्री कैलाश के.सी.	जिल्ला अदालत	२०७६।३।१६	अवकास
१९.	माननीय न्यायाधीश श्री विश्वमंगल आत्रेय	जिल्ला अदालत	२०७६।०२।१५	पदमुक्त
२०.	माननीय न्यायाधीश श्री ओमकार उपाध्याय	जिल्ला अदालत	२०७६।०२।२०	राजीनामा

७.६ वैदेशिक भ्रमण/तालिम

न्याय परिषदका उपसचिव श्री उत्तम सिलुवालले मिति २०७६ साल जेठ ७ गतेदेखि २० गतेसम्म र शाखा अधिकृत चमिला भट्टराई मिति २०७५/४/२० देखि २०७५/५/७ सम्म चीनमा संचालित गोष्ठी/अध्ययन भ्रमणमा सहभागिता जनाउनुभएको थियो ।

७.७ न्याय परिषद सचिवमा नियुक्ति तथा सरुवा

प्रतिवेदन वर्षमा तत्कालीन न्याय परिषदका सचिव श्री नृपध्वज निरौला मिति २०७५।१०।८ को न्याय सेवा आयोगको बैठकले सर्वोच्च अदालतको मुख्य रजिस्ट्रार पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस गरेको थियो भने आयोगको सोही मितिको सिफारिसबमोजिम श्रम अदालतका मुद्दा हेर्ने अधिकारी श्री देवेन्द्रराज ढकाललाई राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको न्याय परिषदको सचिव पदमा बढुवा सिफारिस गरी न्याय परिषद सचिवालयमा नियुक्ति तथा पदस्थापनाको लागि नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णयसमेत गरेको थियो ।

७.८ न्याय परिषद सचिवालयमा सरूवा तथा पदस्थापन

न्याय परिषद सचिवालयमा नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूह राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको सहसचिव श्री यमबहादुर बुढामगरको सर्वोच्च अदालतमा सहरजिस्ट्रार पदमा सरुवा भएकोले उहाँको स्थानमा उच्च अदालत जनकपुरका रजिस्ट्रार श्री मानबहादुर कार्कीलाई सरुवा गरिएको छ भने फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट सहसचिव श्री खड्गराज अधिकारी न्याय परिषद सचिवालयमा काजमा हुनुहुन्छ। त्यस्तै उपसचिवहरू श्री बलराम लम्साल उच्च अदालत विराटनगर, अस्थायी इजलास ओखलढुङ्गाको रजिस्ट्रार र श्री आनन्दप्रसाद श्रेष्ठ स्रेस्तेदार काठमाडौं जिल्ला अदालतमा सरुवा भई जानुभएको छ। त्यस्तै उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला

इजलासका रजिस्ट्रार श्री माधवप्रसाद पौडेलको यस सचिवालयमा सरुवा भएको छ भने उपसचिवद्वय श्री टेकनाथ गौतम र श्री दिपक धितालललाई यस सचिवालयमा बढुवा पदस्थापना भई हालसम्म कार्यरत रहनुभएको छ। साथै परिषदमा शाखा अधिकृतहरू श्री चेतराज पन्त, श्री अन्जनराज सापकोटा, श्री सरिता रिजाल, श्री बासुदेव पाण्डे श्री मुना पौडेलको सरुवा भई आउनुभएको छ। त्यसैगरी श्री प्रतिमा ज्ञवालीको शाखा अधिकृत पदमा पदस्थापना हुनुभएको छ।

७.९ अनुशिक्षण एवम् अन्तरक्रिया कार्यक्रम

न्यायाधीश तथा न्याय सेवाका अधिकृत कर्मचारीहरूलाई लक्षित गरी देशका सबै प्रदेशमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू प्रतिवेदन अवधिमा सञ्चालन भए । मुलुकी ऐनलाई प्रतिस्थापन गरी २०७५ साल भाद्र १ गतेबाट लागू भएको देवानी र फौजदारी संहितालगायतका पाँच वटा नयाँ ऐन कार्यान्वयनमा आएको र ती कानूनहरूको कार्यान्वयनमा रहेका अवरोधहरूलाई पहिचान गरी आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्नु ती कार्यक्रमको उद्देश्य थियो भने न्यायिक सुशासनका विभिन्न आयाम तथा पक्षहरूमा केन्द्रित रहेर समेत कार्यक्रम सम्पन्न भएका थिए । त्यसका अलावा न्याय परिषदको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाई न्यायपालिकाप्रति जनआस्था अभिवृद्धि गर्न न्याय परिषदले आगामी दिनमा खेल्नु पर्ने भूमिका सम्बन्धमा समेत अन्तरक्रिया तथा गोष्ठी सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रम सम्पन्न भएका मिति, स्थान तथा सहभागितासम्बन्धी विवरण निम्नानुसार छन् ।

तालिका नं. ९

क्र.सं.	मिति	स्थान	सहभागिता
१	२०७५।०७।१६ र १७	विराटनगर	उच्च अदालत विराटनगरका माननीय मुख्य न्यायाधीश एव न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रार, सुनसरी, मोरङ्ग र झापा जिल्ला अदालका माननीय जिल्ला अदालतका माननीय न्यायाधीशरु र स्रेस्तेदारहरू
२	२०७५।८।२१ र २२	राजविराज	उच्च अदालत जनकपुर राजविराज इजलासका सम्पूर्ण माननीय न्यायाधीशहरू तथा सिराहा, सप्तरी र उदयपुर जिल्ला अदालतका न्यायाधीश, रजिस्ट्रार तथा स्रेस्तेदार र शाखा अधिकृतहरू
३	२०७५।९।२७ र २८	हेटौंडा	उच्च अदालत जनकपुर विरजङ्ग इजलास तथा उच्च

			अदालत पाटन हेटौंडा इजलासका सम्पुर्ण माननीय न्यायाधीशहरू रजिस्ट्रारहरू तथा चितवन, मकवानपुर, रौतहट, बारा र पर्सा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरू, र स्रेस्तेदारहरू
४	२०७५।१०।१८ र १९	दाङ	उच्च अदालत तुलसीपुर र नेपालगञ्ज इजलासका माननीय न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रारहरू, रोल्पा, सल्यान, रुकुम, दाङ, बाँके, बर्दिया, प्युठान र रुकुमकोट जिल्ला अदालतका न्यायाधीश र स्रेस्तेदारहरू
४	२०७६।०१।१७ र १८	डडेलधुरा	उच्च अदालत दिपायल र महेन्द्रनगर इजलासका माननीय न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रारहरू, बझाङ, बाजुरा, अछाम, डोटी, कैलाली, डडेलधुरा, बैतडी, कञ्चनपुर दार्चुला जिल्ला अदालतका न्यायाधीश, र स्रेस्तेदारहरू
५	२०७६।०१।२०र २१	सुर्खेत	उच्च अदालत सुर्खेत र जुम्ला इजलासका माननीय न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रारहरू र जम्ला, हुम्ला, मुगु, कालिकोट, डोल्पा, सुर्खेत, दैलेख, सल्यान र जाजरकोट जिल्ला अदालतका न्यायाधीश, उपरजिस्ट्रार, स्रेस्तेदारहरू र शाखा अधिकृतहरू
६	२०७६।२।२४ र २५	पोखरा	उच्च अदालत पोखरा र बाग्लुङ इजलासका माननीय न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रारहरू, गोरखा, लम्जुङ्ग, तनहुँ, कास्की, स्याङ्जा, मनाङ, पर्वत, मुस्ताङ, म्याग्दी, बाग्लुङ र नवलपुर (सुस्तापुर्व) जिल्ला अदालतका न्यायाधीश, रजिस्ट्रार, उपरजिस्ट्रार, स्रेस्तेदारहरू शाखा अधिकृतहरू
६	२०७६।३।२० र २१	ललितपुर	उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीशहरू, रजिस्ट्रार तथा काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुर र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला अदालतका न्यायाधीश एवम् स्रेस्तेदारहरू

❖ यसैगरी न्यायपालिकाप्रतिको जनआस्था अभिवृद्धि गर्नमा न्याय परिषदको भूमिका विषयमा मिति २०७६।३।१३ र १४ गते चन्द्रागिरी हिल्स काठमाडौंमा सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीशहरू, न्याय परिषदका माननीय सदस्यहरू, न्याय सेवा आयोगका माननीय सदस्यहरू, सर्वोच्च अदालतका मुख्य रजिस्ट्रार एवम् रजिष्टारहरूसमेतलाई सहभागी गराई दुई दिवसीय कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो ।

७.१० आ.व.२०७५/०७६ को न्याय परिषद सचिवालयको वित्तीय स्थिति

यस आर्थिक वर्षमा सचिवालयमा चालुतर्फ रु. ५१,६२०,३५६।८० र पुँजीगततर्फ रु. २,८००,०००।- समेत गरी कूल ५४,४२०,४५६।८० बजेट विनियोजन भएकोमा क्रमशः चालुतर्फ ५१,६००,८०८।८० र पुँजीगतर्फ २,७५८,२२०।- जम्मा खर्च भई चालु र पुँजीगततर्फ क्रमशः रु. १९,५४८।- र रु. ४१,७८०।- बजेट बाँकी रहेको छ । सचिवालयको बजेट शीर्षकगत विनियोजन र खर्च विवरण निम्नबमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. १०

आ.व. २०७५/०७६ को चालु तर्फको शीर्षकगत आम्दानी खर्च विवरण

बजेट शीर्षक नं.	बजेट हिसाबको नाम	जम्मा बजेट विनियोजन	जम्मा खर्च	बजेट बाँकी
२११११	तलव	१७,६५३,४७८.८०	१७,६५३,४७८.८०	०.००
२१११३	महँगी भत्ता	८३६,८७८.००	८३६,८७८.००	०.००
२१११९	अन्य भत्ता	३,४५०,०००.००	३,४४८,५१५.००	१,४८५.००
२११२१	पोसाक	४००,०००.००	४००,०००.००	०.००
२२१११	पानी बिजुली	९८०,०००.००	९८०,०००.००	०.००
२२११२	सञ्चार महशूल	८००,०००.००	७९९,९९२.००	८.००
२२१२१	भाडा	१,१९३,०००.००	१,१८४,६०७.००	८,३९३.००
२२२११	इन्धन	२,२७०,०००.००	२,२६९,४३१.००	५६९.००
२२२१२	मर्मत सम्भार	१,३१२,०००.००	१,३११,९९६.००	४.००
२२२१३	बिमा	२००,०००.००	२००,०००.००	०.००
२२३११	कार्यालय सञ्चालन	२,६००,०००.००	२,६००,०००.००	०.००
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री	१००,०००.००	१००,०००.००	०.००
२२४११	सेवा र परामर्श	५,०००.००	१,८०८.००	३,१९२.००
२२४१२	अन्य सेवा शूल्क	४,०५०,०००.००	४,०४९,७०८.००	२९२.००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१३,५००,०००.००	१३,४९६,३९८.००	३,६०२.००
२२५२९	अन्य कार्यक्रम खर्च	३२०,०००.००	३१९,४६२.००	५३८.००
२२६११	अनुगमन भ्रमण खर्च	४००,०००.००	३९९,७१०.००	२९०.००
२२६१२	भ्रमण खर्च	२००,०००.००	१९९,८३२.००	१६८.००
२२७११	विविध खर्च	१,३५०,०००.००	१,३४८,९९३.००	१,००७.००
	जम्मा	**५१,६२०,३५६.८०**	**५१,६००,८०८.८०**	**१९,५४८.००**

पुँजीगत खर्चको शीर्षकगत विवरण

बजेट शीर्षक	हिसाबको नाम	बजेट रकम	जम्मा खर्च	बाँकी
२९३११	फर्निचर तथा फिक्चर्स	६००,०००.००	५९९,७६०.००	२४०.००
२९५११	मेसिनरी औजार	१००,०००.००	१००,०००.००	०.००
२९६२१	पुँजीगत सुधार	१००,०००.००	१००,०००.००	०.००
२९७१२	सफ्टवेयर निर्माण र खरिद	२,०००,०००.००	१,९५८,४६०.००	४१,५४०.००
	जम्मा	२,८००,०००.००	२,७५८,२२०.००	४१,७८०.००

बेरुजु सम्बन्धमा

यस आर्थिक वर्षसम्ममा सचिवालयको नाममा कुनै पनि बेरुजु रहेको अभिलेखबाट देखिँदैन ।

परिच्छेद - ८

समस्या, चुनौती र सुधारका क्षेत्रहरू

नेपालको संविधानको प्रस्तावनाले स्वतन्त्र, निष्पक्ष र सक्षम न्यायपालिकालाई अंगीकार गरेको छ । प्रस्तावनाको भावना अनुकूल भाग ११ मा न्यायपालिकासम्बन्धी व्यवस्था गरेको पाइन्छ । जसमा अदालतको अधिकारक्षेत्र, न्यायाधीशको नियुक्ति र योग्यता, सेवाका शर्त तथा सुविधालगायतका प्रावधानहरूलाई उल्लेख गरेको छ। न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारबाहीको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले नेपालको संविधानले न्याय परिषदको गठन गरेको पाइन्छ। न्याय परिषदको भूमिकालाई अझ प्रस्ट पार्ने कार्य न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले गरेको छ। जसमा न्यायाधीशको नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने समयावधि, नियुक्तिको लागि सिफारिसका आधार, न्यायाधीशको काम कारबाहीको अनुगमन तथा निगरानी, प्रारम्भिक छानबिन, जाँचबुझ एवम् कारबाही गर्नेसमेतका व्यवस्था रहेको छ। यद्यपि न्याय परिषदको भूमिका एवम् यसको प्रभावकारिताको विषयमा सरोकारवालाहरूबाट समय समयमा केही छिटफुट चर्चा एवम् टिप्पणी भएको देखिन्छ।

त्यसैगरी नेपालको संविधानले संघीय न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा नियुक्ति, सरुवा बढुवा एवम् त्यस्तो पदमा बहाल रहेको कुनै कर्मचारीलाई विभागीय सजायका लागि सिफारिस गर्ने प्रयोजनको लागि न्याय सेवा आयोगको व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा २ को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम पूर्ति हुने जिल्ला न्यायाधीशको पदमा उपयुक्त उम्मेदवार छनौट गर्ने जिम्मेवारीसमेत न्याय सेवा आयोगलाई नै रहेको छ । न्याय सेवालाई सक्षम र प्रभावकारी बनाउन तथा न्याय सेवाप्रति आकर्षण बढाउन अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्धनात्मक कार्य गर्नुपर्ने दायित्वसमेत कानूनले न्याय सेवा आयोगलाई सुम्पिएको छ । उल्लिखित जिम्मेवारी प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पादन गर्नका लागि सबैबाट सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ ।

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको संयुक्त सचिवालयको रूपमा न्याय परिषद सचिवालय रहेको छ। अभिलेख व्यवस्थापन, बैठक व्यवस्थापन, निर्णय कार्यान्वयन एवम् विभिन्न किसिमका गोष्ठी, अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालनमा सचिवालयको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहने

देखिन्छ । त्यसैले न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोगको भूमिकालाई प्रभावकारी र चुस्त दुरुस्त बनाउन न्याय परिषद सचिवालयलाई पनि अझ सक्षम र चुस्त दुरुस्त बनाउन जरुरी छ।

न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोगको काम कारबाहीबाट कुनै न कुनै रूपमा न्यायिक स्वतन्त्रता, न्यायिक सुशासन, न्यायालयप्रतिको जनआस्था एवम् यसप्रतिको आकर्षणमा प्रभाव पर्दछ। यी निकायहरूको काम कारबाहीमा प्रभावकारिता ल्याउन सकिएन भने समग्र न्यायपालिकाको कार्य प्रभावित हुने र न्यायिक सुशासन कायम गर्ने संवैधानिक लक्ष्यमा समेत नकारात्मक असर पर्न जान्छ भन्ने कुरामा न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोग सचेत छ। न्याय परिषदले आफ्ना काम कारबाहीबाट स्वच्छ एवम् निष्पक्ष न्याय सम्पादन, न्यायिक अनुशासन एवम् न्याय परिषदप्रतिको विश्वसनीयता अभिवृद्धि हुन सकोस् भन्ने अपेक्षा राखेको छ। यसैगरी न्याय सेवा आयोगले पनि आफूप्रतिको भरोसा एवम् विश्वसनीयतालाई कायम गर्दै न्यायिक काम कारबाहीका लागि उपयुक्त जनशक्ति आकर्षण गर्न सकियोस् भन्ने अपेक्षा राखेको छ। न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोगलाई संविधान एवम् कानून प्रदत्त भूमिका प्रभावकारी रूपमा निर्वाह गर्न र न्यायिक सुशासन कायम राख्ने कुरामा जनअपेक्षा पूरा गर्ने मार्गमा चुनौतीहरूसमेत रहेका छन्। उक्त चुनौतीहरूको सामना गर्दै सुधारका माध्यमबाट लक्ष्य प्राप्त गर्ने कुरामा न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोग दृढ छन् । न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोगले सामना गर्नुपरेका विद्यमान मुख्य-मुख्य समस्या चुनौती एवम् तिनको समाधानका उपाय देहायबमोजिम रहेका छन्।

८.१ जनशक्ति

नेपालको संविधान तथा न्याय परिषद ऐनले न्याय परिषदको जिम्मेवारीलाई थप फराकिलो बनाइदिएको छ । नेपालको संविधानको धारा १५३ ले न्याय परिषदलाई न्यायाधीशलाई पदमुक्त गर्न सिफारिस गर्न सक्ने र अनुशासनात्मक कारबाही गर्न सक्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १६ मा न्यायाधीशहरूको काम कारबाही तथा आचरणको नियमित अनुगमन गर्न वा निगरानी राख्न निगरानी समिति गठन गर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसरी नेपालको संविधान तथा न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले न्याय परिषदको

भूमिका विस्तार गरेको सन्दर्भमा न्याय परिषद सचिवालयमा मौजुदा जनशक्तिले न्याय परिषद एवम् न्याय सेवा आयोगको जिम्मेवारीमा पूर्णरूपमा सहयोग गर्न सक्ने अवस्था देखिँदैन। सचिवालयले विभिन्न सफ्टवेयर निर्माण गरी आफ्नो कार्यलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन प्रयास गरिरहेको हुँदा सूचना प्रविधिसँग दक्ष जनशक्तिको समेत खाँचो महसुस भएको छ। न्याय परिषद सचिवालयको जनशक्तिको दरबन्दी पुनरावलोकन सम्बन्धमा समिति गठन गरेकोमा उक्त समितिले आफ्नो कार्य पूरा नगरेको कारण अपेक्षा गरेअनुरूप दरबन्दी विस्तार गर्न सकिरहेको छैन। यस सम्बन्धमा सरोकारवाला सबै निकायको सहयोग रहेमा निकट भविष्यमै दरबन्दी पुनरावलोकन भइ आपूर्ति हुने र जनशक्तिको अपर्याप्तताको समस्या समाधान हुने अपेक्षा रहेको छ।

८.२ अनुगमन तथा निगरानीको कार्य

न्यायाधीशद्वारा सम्पादन हुने कार्य स्वच्छ एवम् निष्पक्ष हुनु जरुरी छ । यसका साथै न्यायाधीशको आचरणसमेत कानून अनुकूल हुनु पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ । कुनै पनि न्यायाधीशको आचरणमा थोरै मात्रामा पनि विचलन आएको अवस्थामा न्यायालयप्रति टिका टिप्पणी उठ्ने र यसको छबिमा नकारात्मक असर पर्न जाने हुन्छ । यस्ता नकारात्मक क्रियाकलापलाई प्रारम्भमा नै सम्बोधन गर्नका लागि न्याय परिषदले न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन गरेको छ। त्यसले आफ्ना क्रियाकलापहरू अगाडि बढाएको छ । तथापि उक्त कार्यका लागि दक्ष जनशक्ति, प्रविधि, साधन स्रोत आवश्यक पर्ने हुन्छ।देशभरिका अदालतका न्यायाधीशहरूको काम कारबाही र आचरणको नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने हुँदा त्यही आकारको जनशक्ति र साधन स्रोत, प्रविधिको पर्याप्तता, अनुगमन निगरानी निर्देशिका निर्माणको आवश्यकता महसुस गरिएको छ ।

न्यायाधीशउपरको अनुगमन, निगरानी, छानबिन एवम् जाँचबुझका सम्बन्धमा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १६,१७,१८ र १९ ले परिषदको सदस्य वा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको संयोजकत्वमा समिति तोक्न एवम् गठन गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । कुनै न्यायाधीशउपर छिटोछरितो रूपमा छानबिन गर्नका लागि महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारीमा रहेका पदाधिकारीलाई तोक्दा निजले पर्याप्त समय दिन नसक्ने हुँदा छानबिनको कार्य शिघ्र रूपमा सम्पन्न गर्न केही असहज महसुस भएको छ । जिल्ला न्यायाधीशको हकमा छानबिन गर्ने

समितिमा उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशलाई तोक्न सक्ने गरी कानून संशोधन भएमा न्याय परिषदको अनुगमन, निगरानी, छानबिन एवम् जाँचबुझका कार्यमा शिघ्रता ल्याउन सकिन्छ । यसका लागि सम्बन्धित कानून संशोधन गर्न सम्बन्धित निकायको ध्यान जानु जरुरी छ ।

८.३ भौतिक संरचना

न्याय परिषद सचिवालयले सर्वोच्च अदालत परिसरमा निर्मित सर्वोच्च अदालतको नयाँ भवन (स्टिल स्ट्रक्चर) का दुई तल्ला प्राप्त गरी कार्य सञ्चालन गर्दै आएको छ । न्याय परिषद सचिवालयको आफ्नै कुनै भवन छैन । न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगले संविधान एवम् कानूनले तोकिदिएको जिम्मेवारीलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पादन गर्नका लागि सचिवालयको आफ्नै सुविधा सम्पन्न कार्यालय भवनको आवश्यकता रहेको छ । सचिवालयले सम्पूर्ण अभिलेखलाई सुरक्षित र ब्यवस्थित राख्न पनि सचिवालयको आफ्नै भवन हुनु जरुरी छ । परिषदका २ जना सदस्यहरू पूर्णकालीन रूपमा सचिवालयमा रही कार्य गर्नुहुने हुदाँ वहाँहरूलाई उपयुक्त कार्यकक्षको व्यवस्थापन गर्नु परेको छ । अनुगमन र निगरानीको कार्यलाई गोप्य एवम् सक्रिय ढङ्गले अगाडि बढाउनु पर्ने र यसका लागि प्रविधि एवम् दक्ष जनशक्ति आवश्यक हुन जाने देखिन्छ । कर्मचारीको बढुवाका लागि मूल्याङ्कन गर्ने कार्य एवम् जिल्ला न्यायाधीशको पदका लागि उपयुक्त उम्मेदवार छनौट गर्नका लागि आवश्यक गोपनीयता कायम गर्न उपयुक्त कोठाको आवश्यकता रहेको छ । ती सबै कुराको उचित व्यवस्थापनको लागि सचिवालयकै नाउँमा जग्गा खरिद गरी सुविधा सम्पन्न भवन निर्माण गर्नु आवश्यक हुँदा यसमा सम्बन्धित निकायको सहयोग जरुरी छ ।

८.४ अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्धनात्मक कार्य

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३३ ले न्याय प्रशासनसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराउने, न्यायाधीशको तालिम तथा प्रशिक्षणका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई पाठ्यक्रमलगायतका विषयमा आवश्यक निर्देशन दिने जिम्मेवारी न्याय परिषदलाई प्रदान गरेको छ । त्यसैगरी न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा ३३ ले आयोगले न्याय सेवालाई सक्षम र प्रभावकारी बनाउन तथा न्याय सेवाप्रति आकर्षण बढाउन अनुसन्धानात्मक तथा प्रवर्धनात्मक कार्य गर्न सक्नेछ भन्ने उल्लेख गरेको अवस्था छ । उल्लिखित न्याय प्रशासनसँग

सरोकार राख्ने विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराई प्राप्त निष्कर्षलाई तालिम, प्रशिक्षण एवम् जनशक्ति आकर्षणलगायतका विषयहरूमा समावेश गर्न सकिएमा कानूनद्वारा तोकिएका जिम्मेवारीमा प्रभावकारिता आउने थियो । यसका लागि पर्याप्त आर्थिक स्रोत तथा दक्ष जनशक्तिको आवश्यकता रहेको छ ।

८.५ बजेट तथा स्रोत साधन

नेपालको संविधान एवम् कानूनले न्याय सेवा आयोगको भूमिकालाई विगतभन्दा बढोत्तरी गरेको छ । तोकिएको जिम्मेवारीलाई परिषद, आयोग एवम् सचिवालयले ऐनकेन निर्वाह गरी आएकै छ । तथापि तोकिएको जिम्मेवारीलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पादन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने बजेट, जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधारको कमी रहेको छ । देशभरिका अदालतका न्यायाधीशहरूको आचरण र गतिविधीको नियमित अनुगमन तथा निगरानी राख्ने कार्य आफैंमा एक जटिल कार्य हो । यसका लागि पर्याप्त आर्थिक श्रोत तथा भौतिक साधनको आवश्यकता रहन्छ । त्यसैगरी विभिन्न अन्तरक्रिया, गोष्ठी एवम् प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि समेत निकै ठूलो आर्थिक स्रोतको आवश्यकता रहन्छ । सचिवालयसँग हाल भएका सवारी साधनहरूसमेत उक्त जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने प्रयोजनको लागि पर्याप्त र उपयुक्त छैनन् । सचिवालयमा रहेको पुस्तकालय कक्ष सम्पन्न र व्यवस्थित गर्न समेत पर्याप्त आर्थिक स्रोतको अभाव छ । अनुगमन र निगरानीको कार्यमा खटिने माननीय सदस्य र कर्मचारीहरूका लागि छुट्याइएको भ्रमण खर्चसमेत ज्यादै न्यून रहेको अवस्था छ । त्यसैले बढ्दो जिम्मेवारी बहन गर्न सक्षम हुने हिसाबले सचिवालयलाई पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्न सरोकारवाला सबै निकायको सहयोग आवश्यक देखिन्छ ।

८.६ सरोकारवाला निकायसँग समन्वय

न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको जिम्मेवारी प्रभावकारी ढङ्गबाट निर्वाह गर्नका लागि सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग उत्तिकै जरुरी छ । न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुगमन निगरानी, तालिम, अन्तरक्रिया जस्ता विषयमा अदालत, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, नेपाल बार एशोसियसन, राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानलगायतका निकायहरूको सहयोग आवश्यक रहेको छ । त्यसैगरी नेपाल न्याय सेवाका अधिकृतहरूको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विभागीय कारबाहीलगायतका विषयमा अदालत, मन्त्रिपरिषद, कानून न्याय तथा संसदीय

मामिला मन्त्रालय, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लोक सेवा आयोग जस्ता निकायको महत्त्वपूर्ण सहयोगविना आयोगले प्रभावकारी ढङ्गबाट कार्य सम्पादन गर्न सक्दैन । तसर्थ ती निकायहरूको समन्वयात्मक सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ ।

८.७ सूचना प्रविधिको प्रयोग

न्याय परिषद सचिवालयको काम कारबाहीलाई प्रविधिमैत्री बनाउने PIMS, DMS, LIMS,CMS, Judge Case Status System, बढुवा गणनासम्बन्धी सफ्टवेयर SMS सहितको सम्पत्ति विवरण दर्तालगायतका विषयगत विभिन्न सफ्टवेयरको निर्माण एवम् सर्भरहरूको स्थापना गरिएको छ । केही सफ्टवेयरहरू निर्माणको क्रममा छन् । PIMS को कार्य सम्पन्न गरी उक्त सफ्टवेयर सञ्चालनमा रहेको छ । उक्त सर्भर न्याय परिषदको सचिवालयमा रहेको छ । अन्यत्र यसको Backup छैन । तसर्थ प्राकृतिक एवम् अन्य विपत्ति बाट सर्भरहरूमा रहेको तथ्याङ्क संरक्षण गर्न Disaster Data Recovery Center स्थापना गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थाका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायको सहयोग जरुरी छ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१

न्याय परिषदका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नामावली[1]

सि.नं.	पद	नाम थर
१.	अध्यक्ष एवम् प्रधान न्यायाधीश	श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा.
२.	सदस्य एवम् उपप्रधानमन्त्री तथा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री उपेन्द्र यादव
३.	सदस्य एवम् सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश	श्री दिपककुमार कार्की
४.	राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्ति गरेको कानूनविद्	रिक्त
५.	सदस्य (नेपाल बार एशोसिएसनको सिफारिसमा राष्ट्रपतिबाट नियुक्त वरिष्ठ अधिवक्ता)	श्री रामप्रसाद सिटौला

प्रतिवेदन अवधिमा रहेका न्याय परिषदका पदाधिकारीहरूको नामावली

सि.नं.	पद	नाम थर
१.	अध्यक्ष एवम् प्रधान न्यायाधीश	श्री ओमप्रकाश मिश्र
२.	अध्यक्ष एवम् का.मु. प्रधान न्यायाधीश	श्री दीपकराज जोशी
३.	सदस्य एवम् कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री शेरबहादुर तामाङ
४.	सदस्य एवम् कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री भानुभक्त ढकाल
५.	सदस्य (राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्त कानूनविद्)	श्री पदमप्रसाद वैदिक

अनुसूची- २

न्याय सेवा आयोगका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नामावली[1]

सि.नं.	पद	नाम थर
१.	अध्यक्ष एवम् प्रधान न्यायाधीश	श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा.
२.	सदस्य एवम् कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री उपेन्द्र यादव
३.	सदस्य एवम् सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश	श्री दीपककुमार कार्की
४.	सदस्य एवम् लोक सेवा आयोगको अध्यक्ष	श्री उमेशप्रसाद मैनाली
५.	सदस्य एवम् महान्यायाधिवक्ता	श्री अग्निप्रसाद खरेल

[1] प्रतिवेदन पेस गर्दा अवधिको ।

प्रतिवेदन अवधिमा रहेका न्याय सेवा आयोगका पदाधिकारीको नामावली

सि.नं.	पद	नाम थर
१	अध्यक्ष एवम् प्रधान न्यायाधीश	श्री ओमप्रकाश मिश्र
२	सदस्य एवम् कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री शेरबहादुर तामाङ
३	अध्यक्ष एवम् का.मु. प्रधान न्यायाधीश	श्री दीपकराज जोशी
४	सदस्य एवम् कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री भानुभक्त ढकाल

अनुसूची- ३

सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशमा सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली

क्र.सं.	नाम, थर र पद	सिफारिस भएको पद र अदालत	सिफारिस भएको मिति
१	श्री प्रकाश कुमार ढुङ्गाना मुख्य न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	२०७५।१२।१९
२	श्री सुस्मालता माथेमा मुख्य न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	२०७५।१२।१९
३	श्री कुमार रेग्मी वरिष्ठ अधिवक्ता	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	२०७५।१२।१९
४	श्री हरिप्रसाद फुयाल अधिवक्ता	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	२०७५।१२।१९
५	डा. मनोज कुमार आचार्य अधिवक्ता	न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	२०७५।१२।१९

अनुसूची-४

उच्च अदालतको न्यायाधीशमा नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली

क्र.सं.	नाम थर, पद र कार्यालय	सिफारिस भएको पद र अदालत	नियुक्ति सिफारिस मिति
१.	श्री राजन प्रसाद भट्टराई मुख्य रजिस्ट्रार, सर्वोच्च अदालत	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	२०७५।१०।०७
२.	श्री किरण पौडेल, नायव महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय इजलास अधिकृत, सर्वोच्च अदालत	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	२०७५।१२।१९
३.	श्री महेन्द्रनाथ उपाध्याय, रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलास	२०७५।१२।१९
४.	श्री रमेश ढकाल, सचिव, सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर	२०७५।१२।१९
५.	श्री निलम पौडेल, पूर्व अतिरिक्त न्यायाधीश साबिक पुनरावेदन अदालत	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७५।१२।१९
६.	श्री राजेशकुमार काफ्ले, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	२०७५।१२।१९
७.	श्री लेखनाथ ढकाल, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७५।१२।१९
८.	श्री कुलप्रसाद शर्मा, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	२०७५।१२।१९
९.	श्री महम्मदजुनेद आजाद, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर	२०७५।१२।१९
१०.	श्री बालमुकुन्द दवाडी, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	२०७५।१२।१९
११.	श्री नागेन्द्रलाल कर्ण, जिल्ला न्यायाधीश	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	२०७५।१२।१९
१२.	श्री जगतबहादुर थापा, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	२०७५।१२।१९
१३.	सरलाकुमारी पाण्डे, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	२०७५।१२।१९

१४.	श्री विमल सुवेदी, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास	२०७५।१२।१९
१५.	श्री रेणुका शाह, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर	२०७५।१२।१९
१६.	श्री डालकुमार खड्का, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा	२०७५।१२।१९
१७.	श्री उज्वल शुक्ल, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर	२०७५।१२।१९
१८.	श्री नवराज थपलिया, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल	२०७५।१२।१९
१९.	श्री अञ्जु उप्रेती ढकाल, अधिवक्ता	न्यायाधीश, उच्च अदालत बिराटनगर	२०७५।१२।१९

अनुसूची-५

विभिन्न मितिमा जिल्ला अदालतको न्यायाधीशमा नियुक्ति सिफारिस भएका व्यक्तिहरूको नामावली

क्र.सं.	नाम थर, पद र कार्यालय	नियुक्ति सिफारिस मिति	कैफियत
१.	श्री कृणप्रसाद शर्मा नेपाल, रजिस्ट्रार, उच्च अदालत जनकपुर अस्थायी इजलास विरगन्ज	२०७५।१०।१५	
२.	श्री शिवलाल पाण्डे, इजलास अधिकृत, सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।१४	
३.	श्री माधवप्रसाद घिमिरे, उपन्यायाधिवक्रता, जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौं	२०७६।२।१४	
४.	श्री नविनकुमार जोशी, उपसचिव, प्रधान मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	२०७६।२।१४	
५.	श्री पदमराज पाण्डेय, उपन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२०७६।२।१४	
६.	श्री सीता शर्मा अधिकारी, उपसचिव, कानून न्याय तथा संसदीय मन्त्रालय	२०७६६।२।१४	

अनुसूची-६

मिति २०७५।०४।०४ को निर्णयले भएको जिल्ला न्यायाधीशको पदस्थापन विवरण

क्र.सं.	न्यायाधीशहरुको नाम थर	पदस्थापन हुने अदालत
१.	श्री कुलप्रसाद पाण्डे	नवलपरासी जिल्ला अदालत
२.	श्री नन्दकिशोर प्रसाद यादव	सप्तरी जिल्ला अदालत
३.	श्री कमला पौडेल	न्याय परिषद
४.	श्री सुमनकुमार न्यौपाने	महोत्तरी जिल्ला अदालत
५.	श्री प्रमेश पोखरेल	झापा जिल्ला अदालत
६.	श्री इश्वरी प्रसाद भण्डारी	कैलाली जिल्ला अदालत
७.	श्री रामप्रसाद बस्याल	बाँके जिल्ला अदालत
८.	श्री तेजबहादुर खड्का	दोलखा जिल्ला अदालत
९.	श्री सन्तोष पराजुली	झापा जिल्ला अदालत
१०.	श्री केदारनाथ पौडेल	सिरहा जिल्ला अदालत
११.	श्री आत्मदेव जोशी	सिरहा जिल्ला अदालत
१२.	श्री मनोज श्रेष्ठ	न्याय परिषद
१३.	श्री हरिकृष्ण श्रेष्ठ	महोत्तरी जिल्ला अदालत
१४.	श्री दिलिपराज पन्त	बाँके जिल्ला अदालत
१५.	श्री विश्वनाथ भट्टराई	झापा जिल्ला अदालत
१६.	श्री रोमनाथ अधिकारी	रौतहट जिल्ला अदालत
१७.	श्री सुदर्शनराज लामिछाने	रौतहट जिल्ला अदालत
१८.	श्री खिमानन्द भुसाल	सुनसरी जिल्ला अदालत
१९.	श्री टिकेन्द्र दाहाल	सिरहा जिल्ला अदालत
२०.	श्री बसन्तजङ्ग थापा	स्याङ्जा जिल्ला अदालत
२१.	श्री चाणकमणी अर्याल	रौतहट जिल्ला अदालत
२२.	श्री कपिलमणी गौतम	कपिलवस्तु जिल्ला अदालत
२३.	श्री विदूर काफ्ले	सर्लाही जिल्ला अदालत
२४.	श्री ध्रुवकुमार उप्रेती	सुनसरी जिल्ला अदालत
२५.	श्री चन्द्रकान्त पौडेल	पर्सा जिल्ला अदालत
२६.	श्री राजेश कुमार कटुवाल	धनुषा जिल्ला अदालत
२७.	श्री देवप्रसाद योगी	रुपन्देही जिल्ला अदालत

२८.	श्री दिलप्रसाद सापकोटा	बर्दिया जिल्ला अदालत
२९.	श्री श्यामलाल घिमिरे	दाङ देउखुरी जिल्ला अदालत
३०.	श्री प्रेमप्रसाद न्यौपाने	पर्सा जिल्ला अदालत
३१.	श्री प्रल्हाद कुमार योगी	सुर्खेत जिल्ला अदालत
३२.	श्री दिनवन्धु बराल	सर्लाही जिल्ला अदालत
३३.	श्री विनोद खतिवडा	धनुषा जिल्ला अदालत
३४.	श्री दण्डपाणी लामिछाने	सप्तरी जिल्ला अदालत
३५.	श्री माधव सुवेदी	सर्लाही जिल्ला अदालत
३६.	श्री मणीराम न्यौपाने	सुनसरी जिल्ला अदालत
३७.	श्री गीता श्रेष्ठ	चितवन जिल्ला अदालत
३८.	श्री दुर्गा खड्का	काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला अदालत

अनुसूची -७

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीमा खुला, आन्तरिक तथा बढुवा प्रक्रियाबाट नियुक्ति तथा पदस्थापनका लागि सिफारिस हुनुभएका अधिकृतहरूको नामावली

क्र.स.	अधिकृतको नाम, थर, पद र अदालत	बढुवा पदस्थापन हुने पद र अदालत	सिफारिस मिति
१.	श्री बेदप्रसाद उप्रेती निर्देशक फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय	रजिस्ट्रार उच्च अदालत जनकपुर	२०७५/१०/०८
२.	श्री कोमल बहादुर खत्री कानून अधिकृत, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सचिव राजपत्रांकित प्रथम मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश नं. २	२०७५/१०/०८
३.	श्री दलबहादुर अधिकारी उपसचिव, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	सचिव राजपत्रांकित प्रथम मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश	२०७५/१०/०८
४.	श्री लक्ष्मीप्रसाद गौतम उपसचिव, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सचिव राजपत्रांकित प्रथम मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश नं. ३	२०७५/१०/०८

५.	श्री ईश्वरीप्रसाद वन्जाडे उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय हेटौंडा	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय तुलसिपुर	२०७५/१०/०८
६.	श्री रामकुमार थापा उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय बुटवल	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय बुटवल	२०७५/१०/०८
७.	श्री खडानन्द गौतम उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय तुलसीपुर	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय जनकपुर	२०७५/१०/०८
८.	श्री चन्द्रकान्त खनाल उपन्यायाधिवक्ता महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	सहन्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौं	२०७५/१०/०८
९.	श्री टेकेन्द्रप्रसाद सुवेदी उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय पाटन	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय धनकुटा	२०७५/१०/०८
१०.	श्री चक्रदेव आचार्य उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय दिपायल	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय दिपायल	२०७५/१०/०८
११.	श्री दमनसिंह विष्ट उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय नेपालगञ्ज	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय नेपालगञ्ज	२०७५/१०/०८
१२.	श्री मानबहादुर अर्याल उपसचिव, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सहसचिव राजपत्रांकित प्रथम कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१०/०८
१३.	श्री विष्णुकाजी थापा उपसचिव, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी संघिय संसद सचिवालय	सहसचिव राजपत्रांकित प्रथम कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१०/०८

१४.	श्री राजेन्द्र थापा उपसचिव, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी नेपाल कानून आयोग	सचिव राजपत्रांकित प्रथम मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश नं. ५	२०७५/१०/०८
१५.	श्री बलसागर गिरी कानून अधिकृत, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	सचिव राजपत्रांकित प्रथम मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कर्णाली प्रदेश	२०७५/१०/०८
१६.	श्री हुमबहादुर के.सी. मालारानी-६, अर्घाखाँची	सहसचिव कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१२/०५
१७.	श्री अच्यूतमणि नेउपाने भद्रपुर-१०, झापा	सहन्यायाधिवक्ता अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, काठमाडौं	२०७५/१२/०५
१८.	श्री ईश्वरीप्रसाद ढकाल आँधिखोला-६, स्याङ्जा	सहन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, इलाम	२०७५/१२/०५
१९.	श्री किशोरकुमार चौधरी रामधुनी-६, सुनसरी	प्रदेश सचिव (रा.प. प्रथम श्रेणी) मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश	२०७५/१२/२४
२०.	श्री दिनेशप्रसाद घिमिरे मध्यपुर थिमि-१, भक्तपुर	सहन्यायाधिवक्ता (रा.प. प्रथम श्रेणी) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग टंगाल काठमाडौं	२०७५/१२/२४
२१.	श्री सन्देश श्रेष्ठ भरतपुर-५, चितवन	सहन्यायाधिवक्ता (रा.प. प्रथम श्रेणी) पुल दरबन्दी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय (निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम ५(१)(ङ) बमोजिमको विशेष पद)	२०७५/१२/२४

अनुसूची-८

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीमा बढुवा सिफारिस हुनुभएका अधिकृतहरूको नामावली

क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम, थर, ठेगाना	पदस्थापन हुने पद र अदालत	निर्णय मिति	अनुमोदन मिति
१	श्री पुजा खत्री सुर्यविनायक-३, भक्तपुर	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
२	श्री शिवबहादुर थापा देवीनगर-३, पाल्पा	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
३	श्री टेकनाथ गौतम बर्दिवास-११, महोत्तरी	उपसचिव न्याय परिषद सचिवालय	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
४	श्री हरिहर पौडेल सन्धीखर्क-२, अर्घाखाँची	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, मुस्ताङ	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
५	श्री विश्वास सुनुवार लिखु- ९, ओखलढुंगा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, वीरगञ्ज	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
६	श्री दिपक भण्डारी गल्या·- ३, स्याङ्जा	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय रुकुम पुर्व	२०७५/०४/१८	२०७५/०६/११
७	श्री कुमार मास्के इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३	
८	श्री मनोजकुमार श्रीवास्तव शाखा अधिकृत राजश्व न्यायाधिकरण, काठमाडौं	श्रेस्तेदार महोत्तरी जिल्ला अदालत	२०७५/१०/१३	
९	श्री दीपेन्द्र थापा मगर शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३	

१०	श्री रामाकान्त यादव शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
११	श्री मुना अधिकारी ढकाल इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१२	श्री निलकण्ठ वराल शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	उप रजिस्ट्रार उच्च अदालत पाटन	२०७५/१०/१३
१३	श्री ध्रुवराज कार्की शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१४	श्री लालसिंह थापा शाखा अधिकृत काठमाडौं जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१५	श्री प्रदिपकुमार उपाध्याय निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१६	श्री कुलप्रसाद दाहाल इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१७	श्री महेन्द्रबहादुर कार्की इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
१८	श्री शिवकुमार पोखरेल निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	निर्देशक फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय	२०७५/१०/१३
१९	श्री तेजप्रकाश जोशी अनुसन्धान अधिकृत क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय दिपायल	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय सुदूरपश्चिम प्रदेश	२०७५/१०/१३
२०	श्री बाबुराम पाण्डे शाखा अधिकृत	कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला	२०७५/१०/१३

	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	मन्त्रालय	
२१	श्री रञ्जु गौतम शाखा अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव संघीय व्यवस्थापिका संसद सचिवालय	२०७५/१०/१३
२२	श्री विष्णुबहादुर घर्ती कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग वा अन्तरगत	२०७५/१०/१३
२३	श्री राजेशकुमार थापा शाखा अधिकृत राष्ट्रपतिको कार्यालय	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय प्रदेश नं.३	२०७५/१०/१३
२४	श्री दिपक घिमिरे कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय प्रदेश नं. १	२०७५/१०/१३
२५	श्री गोपीकृष्ण रेग्मी कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय गण्डकी प्रदेश	२०७५/१०/१३
२६	श्री टोपबहादुर विष्ट कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग वा अन्तरगत	२०७५/१०/१३
२७	श्री विनोद कुमार गौतम शाखा अधिकृत नेपाल कानून आयोग	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय कर्णाली प्रदेश	२०७५/१०/१३
२८	श्री श्यामप्रसाद श्रेष्ठ कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय प्रदेश नं. ५	२०७५/१०/१३

२९	श्री हरिसिंह धामी कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. ५	२०७५/१०/१३
३०	श्री सम्झना खनाल शाखा अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	२०७५/१०/१३
३१	श्री बालकृष्ण निरौला कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. ३	२०७५/१०/१३
३२	श्री लोकहरी कँडेल शाखा अधिकृत न्याय सेवा तालिम केन्द्र	उपसचिव अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग वा अन्तरगत	२०७५/१०/१३
३३	श्री बासुदेव लम्साल शाखा अधिकृत महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय ओखलढुगा	२०७५/१०/१३
३४	श्री नवराज पराजुली शाखा अधिकृत महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय प्युठान	२०७५/१०/१३
३५	श्री श्यामसुन्दर चौधरी सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय पर्सा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, बुटवल	२०७५/१०/१३
३६	श्री फटिकराज मुडभरी सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय कैलाली	उपसचिव मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश, धनगढी	२०७५/१०/१३
३७	श्री खिमानन्द गौतम सहायक न्यायाधिवक्ता	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय,	२०७५/१०/१३

	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय रुपन्देही	नेपालगञ्ज	
३८	श्री कृष्णबटु भण्डारी सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय खोटाङ	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय खोटाङ्ग	२०७५/१०/१३
३९	श्री भोलानाथ निरौला शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय बिराटनगर	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, बुटवल	२०७५/१०/१३
४०	श्री डम्वरप्रसाद काफ्ले शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय सुर्खेत	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय जाजरकोट	२०७५/१०/१३
४१	श्री ऋषिकेशव बस्याल शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय बीरगन्ज	उपसचिव मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश न ५ बुटवल	२०७५/१०/१३
४२	श्री कैलास खत्री सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय बारा	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय डोटी	२०७५/१०/१३
४३	श्री केशबप्रसाद गौतम सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय नुवाकोट	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, जनकपुर	२०७५/१०/१३
४४	श्री गोपालप्रसाद ढकाल सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय कास्की	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, पर्वत	२०७५/१०/१३
४५	श्री बासुदेब शर्मा सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय डडेलधुरा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, नेपालगञ्ज	२०७५/१०/१३

४६	श्री शान्तिप्रसाद शर्मा सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, रुकुम पश्चिम	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, गुल्मी	२०७५/१०/१३
४७	श्री शम्भुप्रसाद रेग्मी इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	उप रजिस्ट्रार उच्च अदालत पाटन	२०७५/१०/१३
४८	श्री दिपेन्द्रनाथ योगी इजलास अधिकृत उच्च अदालत दिपायल	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
४९	श्री दुर्गाप्रसाद वस्याल श्रेस्तेदार गुल्मी जिल्ला अदालत हाल काज उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५०	श्री दिपक धिताल निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	उपसचिव न्याय परिषद सचिवालय	२०७५/१०/१३
५१	श्री तेजप्रसाद पौडेल निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५२	श्री मेघनाथ चापागाई श्रेस्तेदार जाजरकोट जिल्ला अदालत हाल काज सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५३	श्री मिनबहादुर कुँवर शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५४	श्री इन्द्रकुमार खड्का श्रेस्तेदार जुम्ला जिल्ला अदालत हाल काज विशेष अदालत काठमाडौं	उपसचिव विशेष अदालत	२०७५/१०/१३

५५	श्री नवराज कार्की श्रेस्तेदार डोल्पा जिल्ला अदालत हाल काज उच्च अदालत पाटन	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५६	श्री राजु ढुंगाना श्रेस्तेदार म्याग्दी जिल्ला अदालत हाल काज सर्वोच्च अदालत	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५७	श्री राजु पराजुली शाखा अधिकृत उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/१०/१३
५८	श्री कल्पनाकुमारी खतिवडा शाखा अधिकृत प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	कानून अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१०/१३
५९	श्री अरुणकुमार झा कानून अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. २	२०७५/१०/१३
६०	श्री अवधकिशोरप्रसाद कुशवाह कानून अधिकृत कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय प्रदेश नं. २	२०७५/१०/१३
६१	श्री ऋषि पौडेल शाखा अधिकृत अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग	उपसचिव आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश नं. १	२०७५/१०/१३

६२	श्री निर्मला गुरुङ्ग कानून अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	कानून अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१०/१३
६३	श्री कृष्णप्रसाद नेपाल शाखा अधिकृत अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग	उपसचिव अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग वा अन्तरगत	२०७५/१०/१३
६४	श्री आरती श्रेष्ठ शाखा अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५/१०/१३
६५	श्री राजेन्द्र न्यौपाने कानून अधिकृत कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय गण्डकी प्रदेश	२०७५/१०/१३
६६	श्री दिलिपकुमार प्रधान शाखा अधिकृत नेपाल कानून आयोग	उपसचिव मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय सचिवालय प्रदेश नं.२	२०७५/१०/१३
६७	श्री विनोद अमात्य अनुसन्धान अधिकृत क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, हेटौंडा	उपसचिव प्रदेश सभा सचिवालय कर्णाली प्रदेश	२०७५/१०/१३
६८	श्री टेकराज भुसाल शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, पाटन	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय रोल्पा	२०७५/१०/१३
६९	श्री पुरुषोत्तम खतिवडा शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश न १ बिराटनगर	उपसचिव मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश नं. १ विराटनगर	२०७५/१०/१३

७०	श्री चपला पोखरेल शाखा अधिकृत खाद्य प्रबिधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय रसुवा	२०७५/१०/१३
७१	श्री मुहम्मद मुन्ना सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय सिन्धुली	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, दिपायल	२०७५/१०/१३
७२	श्री दिनेशकुमार रेग्मी शाखा अधिकृत सम्पत्ति सुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय कालिकोट	२०७५/१०/१३
७३	श्री खेमराज पाठक सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय रोल्पा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय पोखरा	२०७५/१०/१३
७४	श्री प्रकाश गौतम सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय सप्तरी	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय तेह्रथुम	२०७५/१०/१३
७५	श्री सन्तोषप्रसाद भण्डारी सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय कालिकोट	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय धनकुटा	२०७५/१०/१३
७६	श्री कैलास दाहाल सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय संखुवासभा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, धनकुटा	२०७५/१०/१३
७७	श्री सुवासकुमार भट्टराई सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौं	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय बझाङ	२०७५/१०/१३

७८	श्री तारासिंह धामी सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय दार्चुला	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय दार्चुला	२०७५/१०/१३
७९	श्री पदमप्रसाद वस्ती सहायक न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय धनकुटा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय विराटनगर	२०७५/१०/१३
८०	श्री शान्ति न्यौपाने शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय पाटन	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय दोलखा	२०७५/१०/१३
८१	श्री नरेन्द्र देबकोटा सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय जाजरकोट	उपसचिव मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कर्णाली प्रदेश सुर्खेत	२०७५/१०/१३
८२	श्री भिमप्रसाद भुसाल श्रेस्तेदार बैतडी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
८३	श्री डोलनाथ न्यौपाने निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
८४	श्री दुर्गाप्रसाद भट्टराई शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
८५	श्री इश्वर आचार्य इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	उप-रजिस्ट्रार उच्च अदालत पाटन	२०७५/११/२३
८६	श्री मोहनबहादुर अधिकारी तहसिलदार (शा.अ.) कास्की जिल्ला अदालत	उप-रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३

८७	श्री नारदप्रसाद भट्टराई शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
८८	श्री गोपालप्रसाद थापा इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
८९	श्री चन्द्रदेव भारती इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगंज इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९०	श्री ठाकुरप्रसाद पौडेल शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	अनुसन्धान अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९१	श्री राजेन्द्रप्रसाद वाग्ले निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९२	श्री तिर्थराज भट्टराई शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९३	श्री सूर्यप्रसाद भण्डारी शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९४	श्री भरतकुमार दाहाल इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९५	श्री नारायण सापकोटा निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९६	श्री अम्बिकाप्रसाद दाहाल श्रेस्तेदार तेह्रथुम जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३

९७	श्री सरोजनिधी वाग्ले शाखा अधिकृत उच्च अदालत सुर्खेत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९८	श्री उषा श्रेष्ठ शाखा अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
९९	श्री धनसिंह गिरी तहसिलदार (शा.अ.) बर्दिया जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१००	श्री विश्वप्रसाद रेग्मी श्रेस्तेदार बागलुङ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०१	श्री खुमप्रसाद भण्डारी श्रेस्तेदार रुकुम जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०२	श्री हेमन्त ज्ञवाली श्रेस्तेदार मुस्ताङ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०३	श्री घनेन्द्र अधिकारी शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	उप-रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०४	श्री देवेन्द्र ढकाल श्रेस्तेदार सोलुखुम्बु जिल्ला अदालत	उप-रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०५	श्री विश्वनाथ अर्याल शाखा अधिकृत उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	उप-रजिस्ट्रार उच्च अदालत पोखरा	२०७५/११/२३
१०६	श्री जनकसिंह बोहरा शाखा अधिकृत उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३

१०७	श्री राजन बास्तोला श्रेस्तेदार संखुवासभा जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०८	श्री उदयराज काफ्ले निजी सहायक सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१०९	श्री राजकुमार दाहाल श्रेस्तेदार भोजपुर जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११०	श्री विष्णुप्रसाद पाण्डे श्रेस्तेदार रुकुमकोट जिल्ला अदालत	उप-रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
१११	श्री सौरभ कोइराला श्रेस्तेदार धनकुटा जिल्ला अदालत	उप-रजिस्ट्रार उच्च अदालत विराटनगर	२०७५/११/२३
११२	श्री रामबहादुर थापा क्षेत्री शाखा अधिकृत उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११३	श्री मदनप्रसाद पराजुली शाखा अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११४	श्री ऋतबहादुर पुलामी मगर शाखा अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११५	श्री इन्द्रबहादुर कार्की शाखा अधिकृत उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३

११६	श्री फणेश्वरी घिमिरे शाखा अधिकृत कैलाली जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११७	श्री श्याममणी पौडेल शाखा अधिकृत चितवन जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११८	श्री राईभान कुन्जेडा श्रेस्तेदार डोटी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७५/११/२३
११९	श्री पारसमणि पोखरेल धुसेनी-४, इलाम	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२०	श्री धनबहादुर कार्की त्रियुगा-६, उदयपुर	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२१	श्री तिलक कार्की विराटनगर-१२, मोरङ्ग	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२३	श्री माधब भण्डारी टोखा-११, काठमाडौं	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२४	श्री बिरेन्द्र बस्नेत याम्खा-४, खोटाङ्ग	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२५	श्री कृष्णप्रसाद अधिकारी चन्द्रागिरी-६, काठमाडौं	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२६	श्री ताराप्रसाद डाँगी चौरजहारी-१०, रुकुम पश्चिम	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२७	श्री मन्दिरा शाही जितपुर सिमरा-२१, बारा	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२८	श्री गोबिन्दप्रसाद घिमिरे धुर्कोट-७, गुल्मी	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१२९	श्री अन्जनराज सापकोटा पाँचखाल-२, काभ्रे	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४

१३०	श्री ध्रुवबहादुर कुँवर साँफेबगर-८, अछाम	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३१	श्री विकास बस्नेत पनौती-४, काभ्रे	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३२	श्री बिष्णुप्रसाद आचार्य हेलम्बु-४, सिन्धुपाल्चोक	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३३	श्री बिरेन्द्रप्रकाश खड्का कोहलपुर-१२, बाँके	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३४	श्री दिपशिखा मुनाकमी खड्गभञ्याङ्ग-५, नुवाकोट	उप रजिस्ट्रार प्रशासकीय अदालत	२०७६/२/१४
१३५	श्री नविन खनाल सिद्धिचरण-३, ओखलढुङ्गा	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३६	श्री जयन्ती अवस्थी भट्ट पाटन-७, बैतडी	इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१३७	श्री गंगा न्यौपाने गौरादह-४, झापा	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१३८	श्री उर्मिला जि.सी. काठमाडौं-३२, काठमाडौं	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१३९	श्री केदार कोइराला सभापोखरी-१, संखुवासभा	उप तालिम प्रमुख, न्याय सेवा तालिम केन्द्र	२०७६/२/१४
१४०	श्री सीता पुन श्रीस मदाने-२, गुल्मी	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१४१	श्री शारदा राउत भोजपुर-४, भोजपुर	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१४२	श्री सपना अधिकारी गौतम चन्द्रागिरी-१३, काठमाडौ	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१४३	श्री मनिराम ज्ञवाली	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून,	२०७६/२/१४

	मालिका-६, गुल्मी	न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	
१४४	श्री श्याम बिहारी मौर्य रायपुर-२, रुपन्देही	उपसचिव,मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश नं.५	२०७६/२/१४
१४५	श्री राधिका सुवाल पनौती-३, काभ्रे	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, प्युठान	२०७६/२/१४
१४६	श्री प्रकाश मरासिनी भुमिकास्थान-९, अर्घाखाँची	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, नेपालगञ्ज	२०७६/२/१४
१४७	श्री कृष्णा भण्डारी सन्धिखर्क-१, अर्घाखाँची	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, मुस्ताङ्ग	२०७६/२/१४
१४८	श्री बिना दाहाल वबिया विर्ता-३, मोरङ्ग	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, ओखलढुंगा	२०७६/२/१४
१४९	श्री रबि न्यौपाने सिद्धार्थनगर-७, रुपन्देही	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, जुम्ला	२०७६/२/१४
१४९	श्री मोहन खनाल मध्यपुर ठिमी-२, भक्तपुर	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, वीरगञ्ज	२०७६/२/१४
१५०	श्री सूर्यप्रसाद पौडेल टिकापुर-१, कैलाली	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, महेन्द्रनगर	२०७६/२/१४
१५१	श्री सोमराज काफ्ले बबिया-३, सुनसरी	जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, भोजपुर	२०७६/२/१४
१५२	श्री प्रेमराज पौडेल तानसेन-१०, पाल्पा	उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, पोखरा	२०७६/२/१४

१५३	श्री महेन्द्रप्रसाद पौड्याल सिद्धार्थनगर-१३, रुपन्देही	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५४	श्री अन्चन भट्टराई सुनकोसी-३, सिन्धुली	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५५	श्री दीक्षा प्रधानाङ्ग मध्यपुर ठिमी-४ भक्तपुर	निजी सचिव सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५६	श्री अनुपमा पन्त भद्रपुर-५, झापा	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५७	श्री सीता अधिकारी नर्जामण्डप-३, नुवाकोट	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५८	श्री शारदादेवी पौडेल फेदीखोला-४, स्याङ्जा	उप रजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत	२०७६/२/१४
१५९	श्री ओमप्रकाश वराल पोखरा-२२, कास्की	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१६०	श्री श्रद्धा रिजाल धरान-१६,सुनसरी	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४
१६१	श्री चमिला भट्टराई कागेश्वरी मनहरा-७, काठमाडौं	उपसचिव/कानून अधिकृत, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय वा अन्तर्गत	२०७६/२/१४

अनुसूची-९

राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीमा नियुक्ति एवम् पदस्थापनको लागि सिफारिस हुनुभएका अधिकृतहरूको नामावली

क्र.सं.	नाम, थर	अदालत/कार्यालय	निर्णय मिति	अनुमोदन मिति
१	श्री चिरञ्जीवी बस्नेत, चमैता ६, ईलाम	इजलास अधिकृत, उच्च अदालत, पाटन	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२	श्री प्रतिमा ज्ञवाली, बुटवल ८, रुपन्देही	शाखा अधिकृत, न्याय परिषद सचिवालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३	श्री निशा न्यौपाने, गुठीचौर ४, जुम्ला	शाखा अधिकृत, बाँके जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४	श्री गोकर्णप्रसाद अर्याल, सैनामैना ४, रुपन्देही	शाखा अधिकृत, सर्लाही जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५	श्री पुजन सापकोटा, देवदह ९, रुपन्देही	शाखा अधिकृत, नवलपरासी जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
६	श्री नुमानन्द अधिकारी, बदालपुर ५, बर्दिया	शाखा अधिकृत महोत्तरी जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
७	श्री नवराज सापकोटा, मण्डन देउपुर १२, काभ्रेपलाञ्चोक	इजलास अधिकृत उच्च अदालत, जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
८	श्री रामेश्वर भण्डारी, पञ्चकन्या ३, नुवाकोट	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
९	श्री सुरुची हमाल, वीरेन्द्रनगर ८, सुर्खेत	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१०	श्री सुभास पोखरेल, पुतलीबजार ४, स्याङ्जा	शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर,राजविराज इजलास	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
११	श्री गणेश पौडेल, रायडाँडा १, बाग्लुङ	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

१२	श्री सुनिल कणेल, धुनीवेशी ३, धादिङ्ग	शाखा अधिकृत, सप्तरी जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१३	श्री सविनराज पाण्डे, तेमाल ४, काभ्रेपलाञ्चोक	इजलास अधिकृत, उच्च अदालत जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१४	श्री संग्राम सिंखडा, गुम्दी ६, धादिङ्ग	शाखा अधिकृत, उच्च अदालत जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१५	श्री सरिता सुवेदी, ठूलीपोखरी ३, पर्वत	इजलास अधिकृत,उच्च अदालत पोखरा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१६	श्री बिराट विष्ट ,उग्रतारा जनागाल ४, काभ्रेपलाञ्चोक	शाखा अधिकृत, काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१७	श्री अश्विना ढकाल,भानु ४, तनहुँ	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१८	श्री रेवतीप्रसाद पराजुली, सुन्दरहरैचा ६, मोरङ्ग	शाखा अधिकृत, सुनसरी जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
१९	श्री अर्जुनप्रसाद गुरागाई, कनकाई ७, झापा	शाखा अधिकृत, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२०	श्री बसन्तप्रसाद न्यौपाने, खुङ्ग २, प्युठान	शाखा अधिकृत, काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२१	श्री अमृत घिमिरे, हर्नामाडी २, मकवानपुर	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलास	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२२	श्री शिव कोइराला, बराङ्गडी ८, पाल्पा	शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२३	श्री मोहन रायमाझी, सन्धिखर्क ९, अर्घाखँची	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२४	श्री सागर भण्डारी, काठमाडौ ८, काठमाडौ	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

२५	श्री नरेश राय यादव, बसन्तपुर ८, सर्लाही	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२६	श्री निशी झा, औरैया ९, रौतहट	शाखा अधिकृत पर्सा जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२७	श्री विरबहादुर बोहरा, स्याँडी ८, बझाङ्ग	शाखा अधिकृत बाँके जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२८	श्री यूनिक लोहनी, ज्वालामुखी ७, धादिङ्ग	शाखा अधिकृत ललितपुर जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
२९	श्री प्रतिभा खनाल, सन्धिखर्क ६, अर्घाखाँची	मुद्दा शाखा प्रमुख नवलपुर जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३०	श्री अनिता पौडेल, सानोश्री ४, बर्दिया	शाखा अधिकृत बर्दिया जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३१	श्री सुजता उप्रेती, लखनपुर ८, झापा	शाखा अधिकृत ललितपुर जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३२	श्री मिनाकुमारी बिष्ट, बेलापुर २, डडेलधुरा	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३३	श्री जुनु भट्टराई, इनरुवा ९, सुनसरी	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३४	श्री सरिता गौतम, नरपानी २, अर्घाखाँची	शाखा अधिकृत काठमाडौ जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३५	श्री विकेश महर्जन, बुढानिलकण्ठ ७, काठमाडौ	शाखा अधिकृत रौतहट जिल्ला अदालत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३६	श्री हरिप्रसाद गुरागाई, वराहक्षेत्र २, सुनसरी	शाखा अधिकृत, सुनसरी जिल्ला अदालत	२०७५।०९।०२	
३७	श्री श्वेता शर्मा, चिलाउनेबास ७, स्याङ्जा	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

३८	श्री रमेश नेपाल, दोखु ४, ताप्लेजुङ्ग	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
३९	श्री निर्मल भट्टराई, लखनपुर २, झापा	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४०	श्री विशाल नेम्बाङ, इम्बुङ्ग ८, पाँचथर	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४१	श्री लक्ष्मण भण्डारी, रम्भा १, पाल्पा	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४२	श्री सुप्रिया सिलवाल, वेनीघाट रोराङ ६, धादिङ्ग	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४३	श्री उदयप्रकाश लिम्बु, फुङ्गलिङ् १०, ताप्लेजुङ्ग	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४४	श्री धनबहादुर शेरपुंजा पुन, पोखरा १७, कास्की	कानून अधिकृत कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४५	श्री शान्तिबिक्रम शाह, नेपालगञ्ज ४, बाँके	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

४६	श्री प्रकाश घिमिरे, मुसिकोट १, गुल्मी	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ५ बुटवल	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४७	श्री विष्णुप्रसाद पनेरु, आँधिखोला २, स्याङ्जा	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ३ हेटौंडा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४८	श्री खडकबहादुर खड्का, जयपृथ्वी २, बझाङ्ग	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
४९	श्री सुदिपकुमार राय, गणेशमान चारनाथ११, धनुषा	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. २ जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५०	श्री रेवती सुवेदी, महालक्ष्मी ७, धनकुटा	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. १ बिराटनगर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५१	श्री अरुण सापकोटा, कुश्मा १२, पर्वत	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ३ हेटौंडा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५२	श्री विपिनराज तिवारी, पोखरा ३२, कास्की	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. २ जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५३	श्री राजलाल यादव, रायपुर १, सप्तरी	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. २ जनकपुर	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

५४	श्री सिता अधिकारी, पुतलीबजार १२, स्याङ्जा	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश, पोखरा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५५	श्री कबिराज शर्मा पाध्या, पाराकाटेने ९, बझाङ्ग	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ७ धनगढी कैलाली	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५६	श्री निर्मला मरासिनी, महालक्ष्मी ८, ललितपुर	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ३ हेटौंडा	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५७	श्री आरती चपाई, पञ्चपुर २, सुर्खेत	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५८	श्री नृपराज खड्का मष्टा, १, बझाङ्ग	शाखा अधिकृत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश नं. ७, धनगढी, कैलाली	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
५९	श्री रमुना राउत, भलायडाँडा १, उदयपुर	शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, राजविराज	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
६०	श्री दिब्याकुमारी भट्टराई, त्रियुगा १४, उदयपुर	शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, बुटवल	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
६१	श्री बिनिता कपाली, मध्यपुर थिमी २, भक्तपुर	शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, वीरगञ्ज	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२
६२	श्री उशा गजमेर, दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी १, खोटाङ्ग	शाखा अधिकृत उच्च सरकारी वकिल कार्यालय, बुटवल	२०७५।०८।१०	२०७५।०९।०२

			निर्णय मिति
६३	श्री प्रमोदकुमार पोखरेल, नायब सुब्बा, काठमाडौं जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
६४	श्री जितेन्द्रकुमार पाण्डेय, नायब सुब्बा, महोत्तरी जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर	२०७६।२।३०
६५	श्री रामप्रसाद न्यौपाने, नायब सुब्बा, उच्च अदालत पोखरा	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा	२०७६।२।३०
६६	श्री गोविन्दबहादुर खत्री, नायब सुब्बा, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०
६७	श्री जीवनाथ पौडेल, नायब सुब्बा, सप्तरी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	२०७६।२।३०
६८	श्री रामदेव पाण्डेय,नायब सुब्बा, महोत्तरी जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर	२०७६।२।३०
६९	श्री मणिराज उपाध्याय (रिजाल),नायब सुब्बा, भक्तपुर जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
७०	श्री निलहरि ढुङ्गेल, नायब सुब्बा, मकवानपुर जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, अस्थायी इजलास वीरगञ्ज	२०७६।२।३०
७१	श्री नुनेत्र हरि पौडेल, नायब सुब्बा, सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
७२	श्री लक्ष्मी रिमाल (पराजुली), नायब सुब्बा तनहूँ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा	२०७६।२।३०

७३	श्री कृष्णप्रसाद मरासिनी, नायब सुब्बा स्याङ्जा जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा	२०७६।२।३०
७४	श्री केशवराज सुवेदी, नायब सुब्बा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
७५	श्री शिवकुमार अधिकारी, नायब सुब्बा कास्की जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत चितवन जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
७६	श्री रामनाथ उपाध्याय शर्मा, नायब सुब्बा कास्की जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।३०
७७	श्री विश्वराज कुइकेल नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत राजश्व न्यायाधिकरण, काठमाडौं	२०७६।२।३०
७८	श्री माधव घिमिरे नायब सुब्बा लमजुङ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, अस्थायी इजलास वीरगञ्ज	२०७६।२।३०
७९	श्री हस्तबहादुर खड्का नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	२०७६।२।३०
८०	श्री कुमारबहादुर श्रेष्ठ नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर	शाखा अधिकृत सिरहा जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
८१	श्री शंकर सापकोटा नायब सुब्बा उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	२०७६।२।३०

८२	श्री रामचन्द्र के.सी. नायब सुब्बा बाग्लुङ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	२०७६।२।३०
८३	श्री हरिप्रसाद पन्थी नायब सुब्बा अर्घाखाँची जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत कपिलवस्तु जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
८४	श्री सरिताकुमारी भट्टराई नायब सुब्बा उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	२०७६।२।३०
८५	श्री विनय फुयाल नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
८६	श्री पुरुषोत्तम पौड्याल नायब सुब्बा उच्च अदालत पाटन	शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।३०
८७	श्री जनार्दन घिमिरे नायब सुब्बा उच्च अदालत पाटन	शाखा अधिकृत भक्तपुर जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
८८	श्री कुवेरकुमार ढुंगेल नायब सुब्बा धनुषा जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर	२०७६।२।३०
८९	श्री बालकृष्ण लवजू नायब सुब्बा काठमाडौं जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर	२०७६।२।३०
९०	श्री शारदादेवी सिग्देल नायब सुब्बा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
९१	श्री भुवनप्रसाद घिमिरे नायब सुब्बा काठमाडौं जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०

९२	श्री दीपकप्रसाद अधिकारी नायब सुब्बा उच्च अदालत पाटन	शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।३०
९३	श्री गुप्तीप्रसाद गौली नायब सुब्बा बाँके जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत राजश्व न्यायाधिकरण नेपालगञ्ज	२०७६।२।३०
९४	श्री सन्तबहादुर पौडेल नायब सुब्बा बाँके जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास	२०७६।२।३०
९५	श्री दिनानाथ कोइराला नायब सुब्बा रुपन्देही जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	२०७६।२।३०
९६	श्री नवराज खड्का नायब सुब्बा उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	शाखा अधिकृत सप्तरी जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
९७	श्री युवराज गौतम नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत राजश्व न्यायाधिकरण, काठमाडौं	२०७६।२।३०
९८	श्री नरेन्द्रकुमार रेग्मी नायब सुब्बा सप्तरी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७६।२।३०
९९	श्री वच्चु कैलाश पौडेल नायब सुब्बा दाङ जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर	२०७६।२।३०
१००	श्री श्रीधर सुवेदी नायब सुब्बा दाङ जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
१०१	श्री राजेन्द्रबहादुर चन्द नायब सुब्बा कञ्चनपुर जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलास	२०७६।२।३०

१०२	श्री जयप्रसाद काफ्ले नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर	शाखा अधिकृत धनुषा जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
१०३	श्री रिता भट्टराई नायब सुब्बा ललितपुर जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
१०४	श्री नवराज पाण्डे नायब सुब्बा कैलाली जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत कञ्चनपुर जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
१०५	श्री शिव बुढाथोकी नायब सुब्बा धनकुटा जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०
१०६	श्री परशुराम चालिसे नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०
१०७	श्री दलबहादुर बजिमय नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
१०८	श्री विष्णुप्रसाद अवस्थी नायब सुब्बा उच्च अदालत पाटन	शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।३०
१०९	श्री चेतबहादुर बोहरा नायब सुब्बा डोटी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगंज इजलास	२०७६।२।३०
११०	श्री अनिरुद्र साउद नायब सुब्बा अछाम जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत कैलाली जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
१११	श्री गोविन्दप्रसाद कोइराला नायब सुब्बा रुपन्देही जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	२०७६।२।३०

११२	श्री राजकुमार सुवेदी नायब सुब्बा काठमाडौं जिल्ला अदालत	शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२०७६।२।३०
११३	श्री चोलेन्द्र कार्की नायब सुब्बा पाँचथर जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	२०७६।२।३०
११४	श्री ओमप्रकाश पोखरेल नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०
११५	श्री देवीकृष्ण चौलागाई नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
११६	श्री मोतिप्रसाद देवकोटा नायब सुब्बा बाँके जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत सुर्खेत	२०७६।२।३०
११७	श्री तुलबहादुर गुरुङ नायब सुब्बा प्युठान जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत तुलसीपुर	२०७६।२।३०
११८	श्री रामनिवासप्रसाद यादव नायब सुब्बा बारा जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	२०७६।२।३०
११९	श्री टीकाध्वज कार्की नायब सुब्बा प्रशासकीय अदालत	शाखा अधिकृत प्रशासकीय अदालत	२०७६।२।३०
१२०	श्री पुष्पराज तिमल्सिना नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय	२०७६।२।३०
१२१	श्री गीताकुमारी पौडेल नायब सुब्बा काठमाडौं जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत पाटन	२०७६।२।३०
१२२	श्री ललितकुमार वि.के. नायब सुब्बा	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०

	उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास		
१२३	श्री यमुना गुरागाई नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर	२०७६।२।३०
१२४	श्री जयनारायण राय नायब सुब्बा सर्लाही जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, अस्थायी इजलास वीरगञ्ज	२०७६।२।३०
१२५	श्री युगेनकाजी वान्तवा नायब सुब्बा उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	२०७६।२।३०
१२६	श्री मोहन जवेगू नायब सुब्बा सप्तरी जिल्ला अदालत	इजलास अधिकृत उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	२०७६।२।३०
१२७	श्री अश्वीन भण्डारी नायब सुब्बा सर्वोच्च अदालत	शाखा अधिकृत भक्तपुर जिल्ला अदालत	२०७६।२।३०
१२८	श्री गंगाधर सापकोटा नायब सुब्बा उच्च अदालत पोखरा, बाग्लुङ इजलास	इजलास अधिकृत उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	२०७६।२।३०
१२९	श्री लक्ष्मणप्रसाद चपाई नायब सुब्बा उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलास	शाखा अधिकृत उच्च अदालत दिपायल महेन्द्रनगर इजलास	२०७६।२।३०
१३०	श्री दामोदर आचार्य नायब सुब्बा तनहुँ जिल्ला अदालत	निजी सहायक उच्च अदालत पोखरा	२०७६।२।३०

न्याय परिषदका पूर्व पदाधिकारीहरू

क्र.सं.	अध्यक्ष	कानून मन्त्री	वरिष्ठतम न्यायाधीश/ सदस्य	सदस्य
१.	श्री धनेन्द्रबहादुर सिंह	श्री निलाम्बर आचार्य	श्री बबरप्रसाद सिंह	श्री शम्भुप्रसाद ज्ञवाली
२.	श्री विश्वनाथ उपाध्याय	श्री तारानाथ रानाभाट	श्री रुद्रबहादुर सिंह	श्री मुकुन्द रेग्मी
३.	श्री सुरेन्द्रप्रसाद सिंह	श्री महेश्वरप्रसाद सिंह	श्री लक्ष्मणप्रसाद अर्याल	श्री मेघराजबहादुर विष्ट
४.	श्री त्रिलोकप्रताप राणा	श्री रामचन्द्र पौडेल	श्री कृष्णजंग रायमाझी	श्री प्रचण्डराज अनिल
५.	श्री ओमभक्त श्रेष्ठ	श्री सुभाष नेम्वाङ	श्री अरविन्दनाथ आचार्य	श्री हिरण्यश्वरमान प्रधान
६.	श्री मोहनप्रसाद शर्मा	श्री भीमबहादुर तामाङ	श्री कृष्णकुमार वर्मा	श्री कृष्णप्रसाद घिमिरे
७.	श्री केशवप्रसाद उपाध्याय	श्री प्रेमबहादुर सिंह	श्री भैरवप्रसाद लम्साल	श्री पुष्पराज कोइराला
८.	श्री केदारनाथ उपाध्याय	श्री भरतमोहन अधिकारी	श्री चन्द्रप्रसाद पराजुली	श्री मोतीकाजी स्थापित
९.	श्री गोविन्दबहादुर श्रेष्ठ	श्री सिध्दराज ओझा	श्री तपबहादुर मगर	श्री भैरवप्रसाद लम्साल
१०.	श्री हरिप्रसाद शर्मा	श्री सीतानन्दन राय	श्री गिरीशचन्द्र लाल	श्री वासुदेवप्रसाद ढुंगाना
११.	श्री दिलिपकुमार पौडेल	श्री तारणीदत्त चटौत	श्री वैद्यनाथ उपाध्याय	श्री खेमनारायण ढुंगाना
१२.	श्री केदारप्रसाद गिरी	श्री कृष्णप्रसाद भट्टराई♦	श्री दिपकराज जोशी	श्री उपेन्द्रकेशरी न्यौपाने
१३.	श्री मीनबहादुर रायमाझी	श्री महन्थ ठाकुर		श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ
१४.	श्री अनुपराज शर्मा	श्री नरेन्द्रविक्रम नेम्वाङ		श्री पदमप्रसाद वैदिक*
१५.	श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ	श्री धर्मबहादुर थापा		
१६.	श्री खिलराज रेग्मी	श्री लोकेन्द्रबहादुर चन्द♦		
१७.	श्री दामोदरप्रसाद शर्मा	श्री हरिबहादुर बस्नेत		
१८.	श्री रामकुमार प्रसाद साह	श्री टेकबहादुर चोख्याल		
१९.	श्री कल्याण श्रेष्ठ	श्री तुल्सी गिरी♦		
२०.	श्री सुशीला कार्की	श्री निरन्जनकुमार थापा		
२१.	श्री गोपाल पराजुली	श्री देवप्रसाद गुरुङ		
२२.	श्री दिपकराज जोशी	श्री कृष्णबहादुर महरा		
२३.	श्री ओमप्रकाश मिश्र	श्री प्रभु साह		
२४.		श्री वृजेशकुमार गुप्ता		
२५.		श्री बाबुराम भट्टराई♦		
२६.		श्री हरिप्रसाद न्यौपाने		
२७.		श्री नरहरि आचार्य		
२८.		श्री अग्निप्रसाद खरेल		
२९.		श्री अजयशंकर नायक		
३०.		श्री गोपालमान श्रेष्ठ♦		

♦ कानून न्याय मन्त्रीको समेत कार्य गर्ने गरी तोकिई परिषदको बैठकमा सहभागी हुनुभएको ।

* प्रतिवेदन वर्षमा परिषदको सदस्य रहनुभएको ।

३१.		श्री यज्ञबहादुर थापा		
३२.		श्री शेरबहादुर तामाङ		
३३.		श्री भानुभक्त ढकाल		

न्याय सेवा आयोगका पूर्व पदाधिकारीहरू

क्र.सं.	अध्यक्ष	कानून मन्त्री	वरिष्ठतम न्यायाधीश/ सदस्य	लोकसेवा आयोगका अध्यक्ष	महान्यायाधिवक्ता
१.	श्री धनेन्द्रबहादुर सिंह	श्री निलाम्बर आचार्य	श्री लक्ष्मणप्रसाद अर्याल	श्री सन्तबहादुर राई	श्री मेघराजबहादुर विष्ट
२.	श्री विश्वनाथ उपाध्याय	श्री तारानाथ रानाभाट	श्री भैरवप्रसाद लम्साल	श्री गणेशबहादुर राई	श्री मोतीकाजी स्थापित
३.	श्री सुरेन्द्रप्रसाद सिंह	श्री महेश्वरप्रसाद सिंह	श्री तपबहादुर मगर	श्री गणेशराज सिंह	श्री सर्वज्ञरत्न तुलाधर
४.	श्री त्रिलोकप्रताप राणा	श्री रामचन्द्र पौडेल	श्री गिरीशचन्द्र लाल	श्री योगेन्द्रनाथ ओझा	श्री प्रेमबहादुर विष्ट
५.	श्री ओमभक्त श्रेष्ठ	श्री सुभाष नेम्वाङ	श्री वैद्यनाथ उपाध्याय	श्री तीर्थमान शाक्य	श्री बद्रीबहादुर कार्की
६.	श्री मोहनप्रसाद शर्मा	श्री भीमबहादुर तामाङ	श्री दिपकराज जोशी	डा. कयोदेवी यमी	श्री कृष्णराम श्रेष्ठ
७.	श्री केशवप्रसाद उपाध्याय	श्री प्रेमबहादुर सिंह			श्री सुशीलकुमार पन्त
८.	श्री केदारनाथ उपाध्याय	श्री भरतमोहन अधिकारी			श्री महादेवप्रसाद यादव
९.	श्री गोविन्दबहादुर श्रेष्ठ	श्री सिध्दराज ओझा			प्रा. श्री पवनकुमार ओझा
१०.	श्री हरिप्रसाद शर्मा	श्री सीतानन्दन राय			श्री लक्ष्मीबहादुर निराला
११.	श्री दिलिपकुमार पौडेल	श्री तारणीदत्त चटौत			श्री यज्ञमूर्ति बन्जाडे
१२.	श्री केदारप्रसाद गिरी	श्री कृष्णप्रसाद भट्टराई♠			श्री राघवलाल वैद्य
१३.	श्री मीनबहादुर रायमाझी	श्री महन्थ ठाकुर			डा. भरतबहादुर कार्की
१४.	श्री अनुपराज शर्मा	श्री नरेन्द्रविक्रम नेम्वाङ			डा. युवराज संग्रौला
१५.	श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ	श्री धर्मबहादुर थापा			श्री मुक्ति प्रधान
१६.	श्री खिलराज रेग्मी	श्री लोकेन्द्रबहादुर चन्द♠			श्री द्रोणराज रेग्मी
१७.	श्री दामोदरप्रसाद शर्मा	श्री हरिबहादुर बस्नेत			श्री बाबुराम कुँवर
१८.	श्री रामकुमार प्रसाद साह	श्री टेकबहादुर चोख्याल			श्री हरिकृष्ण कार्की
१९.	श्री कल्याण श्रेष्ठ	श्री तुल्सी गिरी			श्री हरि फुयाल
२०.	श्री सुशीला कार्की	श्री निरन्जनकुमार थापा			श्री रमणकुमार श्रेष्ठ
२१.	श्री गोपाल पराजुली	श्री देवप्रसाद गुरुङ			श्री बसन्तराम भण्डारी
२२.	श्री दिपकराज जोशी	श्री कृष्णबहादुर महरा			
२३.		श्री प्रभु साह			
२४.		श्री वृजेशकुमार गुप्ता			
२५.		श्री बाबुराम भट्टराई♠			
२६.		श्री हरिप्रसाद न्यौपाने			
२७.		श्री नरहरि आचार्य			
२८.		श्री अग्निप्रसाद खरेल			
२९.		श्री अजयशंकर नायक			
३०.		श्री गोपालमान श्रेष्ठ♠			
३१.		श्री यज्ञबहादुर थापा			
३२.		श्री शेरबहादुर तामाङ			
३३.		श्री भानुभक्त ढकाल			

♠ कानून न्याय मन्त्रीको समेत कार्य गर्ने गरी तोकिई आयोगको बैठकमा सहभागी हुनुभएको ।

न्याय परिषद सचिवालयमा हाल कार्यरत न्यायाधीश तथा कर्मचारीहरू

सि.नं.	कर्मचारीको नामावली	सि.नं.	जिल्ला न्यायाधीशहरूको नामावली
१.	सचिव श्री देवेन्द्रराज ढकाल	१.	श्री अर्जुनप्रसाद कोईराला (काठमाडौं जि.अ. बाट काज)
२.	सहसचिव श्री मानबहादुर कार्की	२.	श्री कैलाशप्रसाद सुवेदी (NJA काज)
३.	सहसचिव श्री खड्गराज अधिकारी (काज)	३.	श्री दिवाकर भट्ट(NJA काज)
४.	उपसचिव श्री माधवप्रसाद पौडेल		
५.	उपसचिव श्री उत्तम सिलवाल		
६.	उपसचिव श्री टेकनाथ गौतम		
७.	उपसचिव श्री दिपक धिताल		
८.	शाखा अधिकृत श्री चेतराज पन्त		
९.	शाखा अधिकृत श्री प्रकाशचन्द्र श्रेष्ठ		
१०.	शाखा अधिकृत श्री सरिता रिजाल		
११.	शाखा अधिकृत श्री बासुदेव पाण्डे		
१२.	शाखा अधिकृत श्री मुना पौडेल		
१३.	शाखा अधिकृत श्री दीपेन्द्र पौडेल		
१४.	शाखा अधिकृत श्री प्रतिमा ज्ञवाली		
१५.	शाखा अधिकृत श्री रमेश आचार्य		
१६.	लेखापाल श्री गोपाल प्रसाद ढकाल		
१७.	नायब सुब्बा श्री रामकाजी खत्री		
१८.	नायब सुब्बा श्री पुष्पराज खनाल		
१९.	नायब सुब्बा श्री चेतबहादुर बि.सी.		
२०.	नायब सुब्बा श्री पवित्रा गर्तौला		
२१.	नायब सुब्बा श्री सुरेशप्रसाद चौलागाई (काज)		
२२.	कम्प्यूटर अपरेटर श्री बिजेन्द्र राउत थारू		
२३.	कम्प्यूटर टेक्निसियन श्री सुरज कुमार पौडेल		
२४.	डिष्ठा श्री अपिल पन्त		
२५.	ह.स.चा. श्री अनिलकुमार मुल्मी		
२६.	ह.स.चा. श्री रामहरी धुलिखेले		
२७.	ह.स.चा. श्री शैलेन्द्र महर्जन - करार		
२८.	ह.स.चा. श्री यमनाथ तिमील्सेना - करार		
२९.	ह.स.चा. श्री टुपिन्द्र लामा - करार		
३०.	सुविधाको चालक श्री रबि शाही		

३१.	कार्यालय सहयोगी श्री टंकप्रसाद निरौला		
३२.	कार्यालय सहयोगी श्री जगन्नाथ ढकाल - करार		
३३.	कार्यालय सहयोगी श्री केशकमल नेपाली - करार		
३४.	कार्यालय सहयोगी श्री सुजन गिरी - करार		
३५.	कार्यालय सहयोगी श्री रुकु तामाङ - करार		
३६.	कार्यालय सहयोगी श्री गिता रानाभाट - करार		